Referat predsednika in diskusijo s skupščine objavljamo na 3 in 4 strani

Cena 10 din

GLASILO LJUBLJANSKIH ŠTUDENTOV

tribuna

Leto II. | Ljubljana, 30. novembra 1952 | Štev. 2

Praznik naših narodov

Vsakemu narodu je nek datum posebno drag. Navadno je to dan zmage ali slave in bolj redko dan splošne narodne žalosti. Ti datumi so kot nekaki svetilniki, ki kažejo narodu pot v temnih časih svoje zgodovine. Morda noben narod ni združil v enem samem dnevu sijaja vse svoje zgodovine, sijaja stoletne borbe za svobodo — odsev težkih in slavnih dni. Mi zato slavimo 29. november, ker je pomen tega dne za nas tako velik.

Med drugim je na II. zasedanju AVNOJa Tito dejal: Ustava stare Jugoslavije in vsi zakoni, ki so bili z njo v organski zvezi, so z današnjim dnem izgubili vsako veljavo ne samo »de iure«, temveč tudi »de facto«! Jasno in glasno je Tito povedal to v imenu vseh državljanov bivše kraljevine Jugoslavije, ki so se borili na strani zaveznikov proti fašizmu. Vendar se ravno tisti, ki so se šteli za naše najbolj iskrene zaveznike v tistih dneh in še dolgo potem priznavali le »kraljevino« ter bili v uradnih odnosih le s kraljevsko ambasado v Moskvi, medtem ko so nam pošiljali brzojavke, da nam ne morejo pomagati. Končno je morala Jugoslavija sprejeti še sovjetski predlog o sporazumu Nacionalnega Komiteja s predstavniki kraljevske vlade, vse radi »ljubega miru« in da bi veliki zavezniki priznali rezultate naše borbe in odloke zgodovinskega zasedanja AVNOJa. In tisti ljudje, za kremeljskimi zidovi so pred leti brez sramu izjavili, da je bilo to zasedanje »nož v hrbet« Sovjetski zvezi in njeni borbi. Ne, s tem nismo škodovali borbi sovjetskih narodov, pač pa smo škodovali sovjetski imperialistični politiki — na kar pa smo lahko še posebej ponosni.

Letos slavimo 29. november v luči sklepov VI. kongresa ZKJ in v znamenju borbe za mednarodno sodelovanje in mir v svetu, za utrditev gospodarstva in socialistične demokracije — za načela marksizma-leninizma.

JAN RADOSLAV:

PO KONGRESU

Za nami je zgodovinski kongres Komunistične partije Jugoslavije, ki se je na njem preimenovala v Zvezo Komunistov Jugoslavije. Pomembnost in veličina posameznih kongresov se sicer lahko določita in objektivno presodita šele po posledicah, ki jih povzroče. O VI. kongresu tega ne bi mogli trditi. Pozorni spremljevalec je lahko že med potekom kongresa samega ugotovil, da je le-ta živ odraz naše socialistične stvarnosti. To se je lahko zgodilo zategadelj, ker je praksa milijonskih ljudskih množic, ki grade socializem, tako bogata in neprestana, da je kongres lahko razpravljal o stvareh kot izvršenih dejstvih, ko je tako rekoč beseda že meso postala. Zato bi zaman iskali v kongresnem gradivu blestečih fraz o »prehodu v komunizem« (tako namreč govore in na vsa usta vpijejo psevdomarksisti na vzhodu), čeprav nam naša praksa nudi neprimerno več dokazov za to, da se temu cilju neprestano približujemo raznoterim zaprekam navkljub.

Kongres je do kraja razbil slednjo iluzijo in mit o sovjetskem paradižu — o tej fenomenalni Indiji Koromandiji, kjer se cedita med in mleko; postavil znanstvene zaključke in izkristaliziral stališče do socialističnih gibanj v svetu, potrdil in nakazal smer naše zunanje politike, ki je prav tako miroljubna navzven, kakor je demokratična in socialistična v deželi.

Predvsem pa je kongres jasno začrtal sestav borečih se sil v notranjosti naše države. Ta sestav tvorijo na eni strani razlaščeni buržuji obeh baž in deklasirani elementi, le-ti se v danih prilikah vežejo z vsemi antisocialističnimi silami, ki so se zarotile proti izgradnji resničnega socializma. Tendenca le-teh je restavracija in vračanje na staro. Druga grupacija pa je izrodek socialistične revolucije z birokratskimi težnjami, ki se hoče ovekovečiti na račun državnega aparata in je v prehodni dobi nujna, ker ji same forme socialistične države v prehodni dobi to do neke mere omogočajo. Čeprav sta si ti dve tendenci nasprotni, sta v bistvu eno in isto obe sta sovražni. Sovjetska zveza pa je zgovoren primer da je druga, to je birokratska, najnevarnejša. Tretjo in **odločilno silo** pa predstavlja **delavski razred** na čelu celotnega delovnega ljudstva, ta razred vodi najnaprednejši in najzavednejši del delavskega razreda — Zveza komunistov, ki se skupaj z delovnim ljudstvom bori proti prvim in drugim za zmago resničnega socializma in se bolj in bolj uveljavlja kot vodilna sila v družbi, ki jo gradi. Ta sestav je hkrati podoba naših družbenih odnosov, ki tvorijo **vsebino razrednega boja**, ki se odraža tako v strukturi družbene baze in nič manj v njeni duhovni nadstavbi.

Ta dejstva moramo imeti stalno pred očmi tudi komunisti in vsi napredni študenti na univerzi, ki ni produktivna ustanova v tem smislu kakor tovarna ali zadruga in njim podobne ustanove. Pri nas gre za **ideološko-politični boj**, ki je odraz tega vsesplošnega razrednega boja v prehodni dobi. Gre skratka za isto stvar na drug način in v drugi obliki.

Če se restavratorske in birokratske tendence v podjetjih javljajo v obliki malverzacij, sabotaž, demagogij in samovoljnosti se kažejo pri nas v negiranju socialistične stvarnosti, kritikastrstvu, pretirani intelektualni zavesti, anarhizmu, da o črni reakciji in klerikalizmu ne govorim. V podjetjih se sovražnik vpričo delavskih svetov in upravnih odborov težko uveljavlja; pri nas pa se sovražnik enostavno skrije pod plašč »znanstvenosti«, »načelnosti« — (beri dogmatičnosti), največkrat pa za bleščečo in znano frazo: »vse je relativno«. S tem se radi strinjamo, toda vprašajmo že enkrat te licemerske tovariše, čemu se potem sploh ukvarjajo z znanostjo, če objektivnega kriterija ni!? Taki in podobni pojavi potegnejo premnogokrat v svoj začarani krog tudi poštene in manj razgledane tovariše, ki zapadejo v psihologiranje in končno v brskanje po svojem jazu, kjer se po navadi izgubijo, namesto da bi si svoj nazor gradili na študijah revolucionarne prakse pri vsakodnevnem delu med študenti na eni ter s stalnim teoretičnim poglabljanjem v stroko in klasike marksizma-leninizma na drugi strani.

Da bo temu tako, bomo morali komunisti Univerze skupaj z naprednimi študenti veliko več študirati in razpravljati. Klubi Zveze Studentov so zato kot nalašč.

Zdi se mi in tudi izkušnje mi to potrjujejo, da se komunisti na Univerzi in napredni študentje ter inteligenca sploh premalo zavedamo moralno - političnih dolžnosti, ki jih imamo do našega ljudstva, do delavskega razreda. Komunist in napreden izobraženec ne moreta imeti drugih **interesov nad delavskim razredom** in mimo delovnega ljudstva, ker smo sami del delovnega ljudstva. Tega dejstva se vse premalo zavedamo. Prav to **spoznanje**, ki je last vseh velikih ljudi v zgodovini človeštva, predvsem pa v zgodovini našega naroda, mora naprednega študenta neprestano povezovati s problematiko naše celotne gospodarsko-politične ter moralno-idejne borbe.

Ali se vam ne zdi, da bi sicer prišli v navidezno protislovje z našo družbeno resničnostjo, ki se že leta sem bolj in bolj demokratizira. Svoboda in demokracija sta lahko samo odraz zavesti določene družbe, ne pa apriorizem. Treba nam je vedeti, da se bo tudi sovražnik poslževal demokratičnih svoboščin, ki se bodo porajali v naši družbi in med študenti. Tudi delo Zveze komunistov bo v skladu z novim statutom dobilo še bolj javen značaj in prav je tako. To bo Zvezo komunistov še bolj povezalo z ljudstvom in hkrati tudi onemogočilo, da bi v Partiji

(Nadaljevanje na 2 strani)

Otvoritev drugega paviljona na Študentskem naselju

Popoldne po skupščini je bila svečana otvoritev študentskega naselja, kateri so prisostvovali: tov. Boris Ziherl, predstavniki posameznih fakultet in visokih šol, člani kuratorija, predstavniki UO ZSJ, pevski zbor »Tone Tomšič in mnogo študentov. — Majhna menza pri naselju, kjer se je slovesnost vršila je bila nabito polna. Slovesnost je otvoril prof. ing. Fettich, podpredsednik kuratorija. Govoril je tudi tov. Boris Ziherl, ki je študentom obljubil, da bo tudi tretja stavba študentskega naselja lahko kmalu služila študentom. Obširno o vprašanju študentskih domov in menz je govoril prof. Kyovsky. (Njegov referat zaradi tehnosti objavljamo v celoti med ostalim gradivom s skupščine.) V imenu stanovalcev študentskega naselja je govoril in se vsem zahvalil tov. Vičar Franc, ki je poudaril skrb študentske samouprave za znižanje režijskih stroškov. K slovesnosti je prispeval tudi pevski zbor »Tone Tomšič« s kratkim programom. Potem so si gostje ogledali novo stavbo študentskega naselja.

Kolegijaši so zborovali

Pretekli teden so študenti — stanovalci Akademskega kolegija imeli svoj redni letni sestanek, na katerem so dali razrešnico staremu Študentskemu Svetu — ki je zadnji čas zelo slabo delal — ter izvolili nov študentski Svet s predsednikom tov. Pariš Ivom. Poročilo o gospodarskem položaju Akademskega kolegija je podal tov. ravnatelj AK Tavš in navedel tudi ukrepe, ki jih bo preko zime treba podvzeti, da dom ne bo zašel v prevelike materialne težave.

BORIS MIKOS, ČLAN UO ZSJ

Intervju za „Radio Slovenija"

1. Ali bi nam lahko povedali, kako je prišlo do osnovanja samostojne študentske organizacije? Kakor vemo je bila prej Ljudska študentska mladina del Ljudske mladine Jugoslavije?

V prvih letih po osvoboditvi sta vsebina in oblika dela Ljudske mladine odgovarjala potrebam vsakodnevnega političnega dela. Pozneje pa je neutemeljeno vztrajanje na obrabljenih in neprimernih oblikah političnega dela rodilo to, da se je dobršen del študentov umaknil iz političnega življenja organizacije. Posledice tega čutimo še danes in se še vedno s temi posledicami borimo.

Zaradi takega stanja so študenti medicine v Beogradu predlagali, da se ustanovi samostojna študentska organizacija Zveza študentov. Aprila lani se je vršila Ustanovna skupščina, letos marca pa je bil Ustanovni kongres. Kakor vidite je naša organizacija še zelo mlada.

2. Kakšen pomen ima za študente letošnja skupščina?

Če upoštevamo dejstvo, da je bila prejšnja skupščina sklicana šele nekaj mesecev potem, ko je bila organizacija ustanovljena, potem je razumljivo, da je to prvi obširnejši obračun Zveze o svojem delu in prvi delovni nastop pred našo javnostjo, ki se močno zanima za naše delo.

Zveza je uspela zbrati v svojih vrstah nad 5200 študentov, ki vedno aktivneje posegajo v delo in življenje Zveze. Za letošnjo delovno akcijo se je prijavilo nad 1200 študentov, kar je nedvomno velik uspeh.

Na skupščini bo Zveza lahko pokazala, da ni obveljalo načelo, ki so ga nekateri hoteli z vso silo uveljaviti, da je namreč Zveza le nekakšna strokovna študentska organizacija, v resnici pa je politična organizacija. Če bi se to zgodilo, da bi bila Zveza zgolj strokovna organizacija bi prav gotovo zašla v paradoks in zopet bi se pojavila potreba po novi študentski zvezi. Nekaj podobnega se nam je že zgodilo z našo prvo organizacijo.

Skupščina bo prav gotovo tudi afirmacija naše Zveze pred javnostjo in tudi to potrebujemo, ker je čas, da zapustimo ozek krog Univerze.

3. Kakšne rezultate pričakujete od letošnjega študentskega zborovanja?

Predvsem računamo, da bo po tej skupščini začela Zveza dosledno uresničevati sklepe VI. kongresa Zveze komunistov in da bo na osnovi tega začela s konstantnim in urejenim delom v vseh združenjih in sekcijah. Trdimo namreč lahko, da se je Zveza že konsolidirala in da so začetne težave že daleč za nami.

Pregled velikega, že opravljenega dela bo prav gotovo dal članom Zveze nov polet in novo voljo do dela v študentski organizaciji. Prav zaradi tega smo že čutili potrebo po sklicanju skupščine.

Na osnovi izboljšanega političnega dela se bo izboljšalo tudi strokovno delo na Univerzi, saj je oboje med seboj tesno povezano.

Skupščina bo sprejela tudi nekatere sklepe — vsaj računamo, da jih bo sprejela — ki bodo znatno uplivali na posamezne sektorje dejavnosti. Tako n. pr. nameravamo osamosvojiti sekcije našega kulturno umetniškega društva, da bi začele delati bolj sproščeno.

Skupščina bo morala prav tako rešiti vprašanje tiska, če hočemo še naprej imeti lastno glasilo.

V resnici pričakujemo od skupščine mnogo, saj je po več letih prva skupščina, na kateri bodo študenti lahko spet pokazali nekaj več.

O čem so se menili filozofi

Na konferenci združenja so se filozofi zbrali 17. novembra. Po obsežnih referatih je konferenca razrešila prejšnji odbor in volila nov odbor združenja fakultete.

V zelo dolgi diskusiji so se diskuatnti najprej lotili brigadnih vprašanj, vendar, so ugotovili, naj ta vprašanja rešijo brigadirji sami na svojem sestanku. Tudi o delovanju klubov so nekoliko diskutirali. Tov. Savica Hočevar, ki se je udeležila VI. kongresa v Zagrebu, je pripovedovala zelo zanimivo o svojih vtisih.

Konferenca je sklenila, naj klubi preštudirajo material VI. kongresa ZKJ in osnutek zakona o univerzah. Klubi naj bi imeli do 27. t. m. sestanke, kjer bi predvsem izdelali delovne programe. Klubom, ki se bodo najbolje izkazali, bo možno dati denarno pomoč, ki jo bodo lahko porabili po svoji uvidevnosti. Odbor mora pregledati, kdo je neupravičeno izostal od delovne brigade in vsakega strogo kaznovati. Stab brigade pa mora še v tem mesecu sklicati sestanek vseh brigadirjev. Sklenjeno je bilo, da bodo izključeni vsi člani, ki do 1. decembra ne bodo plačali članarine.

Čutimo odgovornost za dobo, v kateri živimo

Druga letna skupščina Zveze študentov Jugoslavije ljubljanskih študentov

V soboto, dne 22. novembra je bila dopoldne v unionski dvorani druga letna skupščina Zveze študentov Jugoslavije ljubljanske univerze. Razen 342 delegatov študentskih združenj in predstavnikov tiska se je skupščine udeležilo tudi več sto gostov, tako da je bila dvorana polna.

Skupščino je otvoril predsednik Univerzitetnega odbora tov. Zorko Ščuka, ki je pozdravil predvsem številne goste, med njimi predsednika Sveta za kulturo in prosveto tov. Boris Ziherla predsednika MLO Jaka Avšiča, rektorja univerze dr. Frana Zwiterja, dekane, prodekane in profesorje ljubljanskih fakultet in visokih šol, predsednika CO ZSJ Milorada Pešića, sekretarja CK LMS Tineta Remškarja, zastopnike sarajevske in beograjske univerze, zastopnike JLA in množičnih organizacij. Po otvoritvi so se vsi navzoči z enominutnim molkom poklonili spominu študentov, ki so žrtvovali svoja življenja za svobodo.

Prvi je pozdravil skupščino tov. Boris Ziherl, ki je med drugim dejal:

Mislim, da je bilo vse tisto, kar je danes v središču zanimanja ne samo naših bodočih intelektualnih kadrov, temveč slehernega našega državljana, v dneh VI. kongresa ZKJ razgrnjeno pred nami in globlje utemeljeno. Naše univerze so torišča, na katerih naj se vzgajajo in rastejo visoko kvalificirani kadri naše bodoče tehnične, humanistične in vobče socialistične inteligence. Zaradi tega je popolnoma razumljivo, da je bilo tudi na kongresu in zlasti v referatu tovariša Tita postavljeno vprašanje naših univerz in naših višjih učnih zavodov nasploh. Bile so poděrtane pridobitve, ki smo jih dosegli v dobi naše socialistične graditve in tudi vse pomanjkljivosti, ki so neločljivo, nujno povezane z dediščino iz preteklosti.

Iz preteklosti smo sprejeli velike tradicije revolucionarnih bojev, ki ne žive samo v spominu, marveč so predstavljene v naših najboljših kadrih. Poleg tega imamo opravka tudi s sila zakoreninjenimi ostanki starega. Privrženci starega nam skušajo dostikrat pod firmo novega in super novega vsiljevati stare zmote in zablode, skušajo jih vnesti zlasti med našo doraščajočo intelektualno mladino.

Čas je, da danes tudi naša **intelektualna mladina vidi, kje je predvsem torišče njenega boja s silami starega in da mora na naših univerzah samih v jasnem, odločnem in načelnem obračunavanju graditi sebe in prispevati k zmagi novega. Skupaj z naprednimi predavateljskimi kadri na univerzi postanite žarišče socialistične, resnične znanstvene misli, katere razvoj je *neogibna sestavina* socialistične graditve nasploh.**

Skupščino je pozdravil tudi tov. rektor dr. Fran Zwitter, ki je poudaril bogate napredne kulturne tradicije, katerih nosilci so bili pri Slovencih vedno študenti. Ob koncu je dejal:

»Na vas študentih, kot na prejšnjih generacijah, je odgovornost, da opravite svoje delo tako, da vam bo mogla izreči priznanje tudi zgodovina.«

Potem je pozdravil skupščino tudi predstavnik sarajevske univerze tov. Miodrag Bogičević, nakar je sledilo poročilo predsednika UO ZSJ naše univerze tovariša Zorka Ščuke.

Po referatu se je razvila živahna diskusija, v kateri je sodelovalo mnogo delegatov, ki so se lotili raznih študentskih problemov. V diskusiji sta sodelovala tudi tovariša Milodrag Pešić in Tine Remškar.

Skupščina je potem izvolila 33-članski odbor ZSJ ljubljanske univerze, ter tudi nadzorni odbor ter delegate za V. kongres LMJ. Sprejeta je bila tudi delovna resolucija. — Skupščina je poslala pismi tov. Titu in tov. Borisu Kidriču.

Poročilo predsednika v celoti objavljamo na tretji strani. Del diskusije, pismi tov. Titu in tov. Borisu Kidriču ter delovno resolucijo objavljamo na drugih straneh današnje številke. Del diskusije in poročilo o novoizvoljenem odboru bomo objavili v prihodnji številki, ker nam je to nemogoče v tej zaradi tehničnih ovir.

Agronomi pa zares

Konferenca je bila zelo pomembna za bodoče delo združenja na agronomski fakulteti, saj so na tej konferenci sprejeli 165 novih članov. Upravičeno lahko upamo, da pomeni ta konferenca pravi prelom v dosedanjem delu agronomov. Diskusija je bila zelo živahna, kar se je pokazalo predvsem pri sprejemanju pravilnika. Studenti ga niso v celoti sprejeli, temveč so ga na konferenci sami popravili. To je dokaz, da se resnično zanimajo za svoje probleme.

Ali bo 6000 študentov brez zastopnika v Mestni skupščini?

V bližnjih dneh bomo pri nas prvič v zgodovini človeštva volili svete proizvajalcev in svete državljanov. S tem pravnim aktom bo naša ljudsko-demokratična oblast dobila vsebinsko in tudi formalno adekvaten značaj, ki ustreza ciljem in smotrom socialistične države. Vloga proizvajalcev se bo s tem še povečala, saj bodo proizvajalci odslej neposredno razpolagali s presežno vrednostjo svojega dela.

Študenti res nismo sami proizvajalci, smo pa vendarle državljani z vsemi pravicami in dolžnostmi. Zato se upravičeno lahko vprašamo, kako je to mogoče, da ni na kandidatnih listah tudi študentov. Vsaj na terenih, kjer se nahajajo študentovski domovi, bi morali študentski sveti sporazumno z Ljudsko fronto postaviti tudi študente kot kandidate. Prav bi bilo, da bi 6000 ljubljanskih študentov v mestni skupščini le nekdo zastopal. Ti zastopniki bi nas lahko bolj neposredno obvestili o številnih problemih mesta, da bi lahko mestno skupščino informirali o nekaterih perečih študentskih vprašanjih, za katere bi bilo primerno, da jih obravnava.

Razumljivo je, da delovni ljudje na terenih ne bodo sami postavljali študente za kandidate, niti nas ne bodo prosili, da jih mi postavljamo. Do tega je lahko prišlo zato, ker študentske organizacije v domovih vse premalo sodelujejo z množičnimi organizacijami terena, kjer se dom nahaja.

Pred nami stoji nadaljnja gradnja Študentskega naselja, ureditev družabnega življenja v Akademskem kolegiju, s katerimi je v zvezi tudi nova kino-dvorana, ureditev kluba na Miklošičevi cesti, materialni problemi študentskega tiska in še mnoga druga vprašanja. V vsem tem bi morali dobiti pomoč mestne skupščine. Kdo se bo torej sedaj v skupščini boril za to pomoč? Da Študentski sveti popravijo to usodno napako, ki so jo zakrivili po lastni malomarnosti, morajo o svojih problemih informirati svojega kandidata.

Zahvaljujemo se ljudski oblasti in vsem delovnim ljudem za nov študentski dom

PISMA

Tovariš Tito!

Letošnja skupščina Zveze študentov ljubljanske Univerze je obogatila zgodovinska dediščina VI. kongr. ZKJ. Čas, ki nas druži, vrednote izbojevane revolucije, jutrišnji dan in dolžnosti, ki nam jih je pred svetom in njegovim proletariatom namenila zgodovina, nalagajo Zvezi komunistov Jugoslavije in naši Zvezi kot njenemu neločljivemu delu na že izbojeni poti novih nalog. Čutiti odgovornost za dobo — katere mlada generacija smo — je osnovna misel, ki spremlja našo skupščino. Ob veliki svetovni bitki z orožjem in brez njega, ko bo zmagovalec odločal o vojni ali miru prihodnjih dob, pomeni Jugoslavija mnogo več, kot sami čutimo. Zato smo, tovariš Tito, kot študenti iz ljudstva, ki ga Ti usmerjaš in mu namenjaš srečno bodočnost, zrasli z njim in njegovo potjo. Vmes so slabosti v našem delu in pregrade, ki jih tudi na naši Univerzi postavljajo slabiči in sovražniki. Kongres ZKJ in Ti sam si nam o tem povedal dovolj. Zato smo današnjo skupščino namenili predvsem novim smernicam in ukrepom uspešnejše delo v prihodnjih dneh. Kar si naročil, skušamo izpolniti; za kar nas zadolžuješ, ko namenjaš mlademu rodu v bodočnosti našo socialistično državo in njeno upravljanje — zagotavljamo svoje napore!

Ljubljana 22. nov. 1952

Univerzitetna skupščina
Zveze študentov Jugoslavije
v Ljubljani

Dragi tovariš Kidrič!

Ob stotih pismih, ki so Ti vsak dan namenjena, se bodo naši pozdravi izgubili. Pa nič zato. Želimo Ti okrevanja in zdravja, kot Ti ga žele vsak dan znova v svojih mislih in željah tisoči. Ko mislimo nate, ni važno nič drugega, kot da bi okreval. Bil si z nami ob vseh naših študentskih uspehih in negodah, in z njimi si bil, ki so utrli pot naši svobodni univerzi. Potem veš, kako čutimo danes, ko bi Ti radi stisnili roko in marsikaj povedali o našem delu. Vendar ničesar o tem, z ničemer Te nočemo utrujati, ko mislimo nate, je važno le to, da čimprej okrevaš. Ljubljanski študenti Ti to enako iskreno žele, kot si Ti tolikokrat želel srečno bodočnost mlademu rodu in zanje tudi žrtvoval svoje zdravje. Dolgujemo Ti mnogo — radi bi se oddolžili. Želimo Ti zdravja, stokrat Ti ga želimo v imenu vseh študentov, ki jih zastopa naša skupščina.

Ljubljana 22. nov. 1952

Univerzitetna skupščina
Zveze študentov Jugoslavije
v Ljubljani

Iz mednarodnega oddelka

V Beogradu se bo 5. decembra vršila konferenca vseh predsednikov naših mednarodnih oddelkov, ki bo obravnavala uspehe dela tega oddelka v Centralnem odboru Zveze v preteklem letu in še posebej v minulem poletju.

Obravnavana bodo razna vprašanja v zvezi z inozemskimi praksami ter obiskom inozemskih študentov v naši državi. Konferenca bo tudi izdelala navodila za pripravo praktikantov za prihodnje leto.

Pravni kì imajo prav

Na prvi konferenci Združenja študentov pravne fakultete

Dejstva govore, je bilo rečeno v poročilu, da slušatelji prava ne dosegajo pri študiju zadovoljiv uspeh. Dejstva so: 2121 izpitov, ki bi jih morali slušatelji pravne fakultete opraviti, a je doslej opravljenih le 857 ali 40 odstotkov. Uspeh lanskega četrtega letnika je posebno nezadovoljiv: od 35 študentov so do danes diplomirali le štirje, 8 slušateljev pa ni opravilo nobenega izpita.

Združenje je predlagalo, naj se izdelajo nujno potrebne skripte. Toda ni prejelo obljubljene finančne podpore od Sveta za znanost in kulturo in nekateri profesorji niso dali združenju na razpolago vseh predavanj.

Sodelovanje med dekanatom in združenjem je bilo uspešno: delo komisije za štipendije, pomoč dekanata pri mobilizaciji delovnih brigad itd.

Odklonjena pa je bila vsaka razprava o vprašanju sodelovanja združenja in sestavi urnika predavanj in seminarjev. Zdaj razpored predavanj in seminarjev določa slušateljem čas za samostojen študij. Prav tako je fakulteta tik pred začetkom septembrskega izpitnega roka izpremenila dotedanjo prakso. Termini, ki so jih študenti postavili, niso veljali, pač pa je veljal nov razpored polaganja izpitov po abecednem redu. Združenje je interveniralo, takratni prodekan je obljubil, da bo podprl zahteve združenja in fakulteta je dejansko pristala na nekaj izjem. Sekretarijat fakultete pa praktično ni omogočil realizacije teh obljub in **brigadirski rok zato ni bil podaljšan do desetega novembra, čeprav so bili brigadirji v brigadi deset dni več, kot je bilo predvideno.** In tako je abecedna razporeditev povzročila izredno visok odstotek odstopov od izpitov v jesenskem roku. Ker je sekretarijat fakultete določil izpitne termine tudi za dneve, ko so eksaminatorji bili v Sarajevu na interfakultetni konferenci, slušatelji izpitov niso mogli opravljati, ali pa so jih opravljali pri drugih profesorjih. **Čudno pri vsem tem je, da predavatelji niso priznali izidov teh izpitov, oziroma oceno, ki jo je slušatelj dobil od profesorja, pri katerem je opravil izpit.**

Skripti! Skripta!

Tu in tam se v dvorani spet dvigne roka. Nekdo spregovori: Fakulteta ne more zahtevati od svojih slušateljev, ne globoke politične razgledanosti in zrelosti, ne solidnega strokovnega znanja. Zakaj? Zato, ker ni materiala za študij, če pa je, takoj »skopni«. N. pr. prvi letnik. Precej jih je in prve mesece spijo s sladko tolažbo, ki ima grenke posledice, — da ni knjig. Knjige pa so, kdo si upa trditi, da jih ni. Rimsko pravo je posebno pri roki! Sicer je nekoliko »scefrano« od vzgajanja neštetih pravniških generacij, je pa poceni: prva knjiga samo 1000 din, 500 pa nagrada tistemu, ki jo najde.

Vsepovsod se poudarja, da mora biti ravno pravnik najpopolnejši lik socialističnega človeka. Za enkrat pa je bodoči pravnik samo nek magnetofonski trak, ki si vtisne več ali manj uspešno predavateljeva izvajanja v svojo zavest, v določenem časovnem razdobju brska po svojih osebnih zapiskih in nato na ukaz pred predavateljem preizkuša svoj spomin. Zato moramo rešiti vprašanje skript. Od tega vprašanja je predvsem odvisno družbeno pomembno delo naše fakultete. In ne samo to; od tega je odvisna napredna ali nenapredna strokovna usposobljenost bodočih pravnikov.

Fakulteta je dolžna poskrbeti, da se bodo predavanja tiskala, potem ima šele pravico zahtevati od svojih slušateljev popolno strokovno znanje, široko politično razgledanost in visoko socialistično zavest. Potem tudi ne bo uspeh »proučevanja pravnih znanosti« spet tak, kakršen je letos, ko so od 35 pravnikov diplomirali le 4.

PREDLOG ZŠJ

Rad bi se naučil stenografije. Prav gotovo je še več takšnih, a so raztreseni in ne vedo, kako to doseči.

Večkrat se nahajaš v položaju, ko moraš napisati neko stvar dobesedno, a se ti kljub še tako popolni tehniki krajšanje ne posreči. Nejevoljen si sam nase in na svoje znanje.

Morda bi se dalo pomagati? Prosimo Zvezo študentov, da bi organizirala stenografski tečaj. Tečaj bi lahko imel širši obseg, tako da bi se vanj lahko vključili tudi iz mesta. Na ta način bi univerza vsaj delno povezala študente z ostalo mladino.

Iz naših združenj

Ven z lenuhi iz študentskih domov

V vseh študentskih domovih delujejo posebne komisije, ki imajo nalogo, da redno in stalno ugotavljajo napredek v študiju za vse stanovalce domov. Ob jesenskem vpisu in pregledu domov pa je mogoče ugotoviti celo vrsto pomanjkljivosti v delu teh komisij, za katere v nemajhni meri nosijo krivdo tudi študentski sveti v teh domovih.

Za vsako fakulteto so v domovih bile osnovane posebne komisije. Zaradi familijarnega odnosa v teh komisijah pa so se dogajali primeri (in ne moremo ravno reči, da so ti primeri redki), da so posamezne komisije izvršile pregled študijskega napredka malomarno in površno, ali pa celo neutemeljeno popuščale v škodo vseh onih poštenih in marljivih študentov, ki prav tako potrebujejo stanovanje v naših domovih. Moralna odgovornost tovarišev, ki delajo v teh komisijah, je toliko večja, ker je komisija za sprejem v študentske domove morala zavrniti nad 200 prošenj za sprejem v dom.

Prav in edino pošteno bi bilo, da študentski sveti v domovih spremenijo tak malomaren odnos do tega vprašanja in izkoristijo vso oblast, ki jim je dana v domovih, da zavarujejo interese poštenih študentov. *Študenti, ki nismo mogli biti sprejeti v domove, zaradi pomanjkanja prostora zahtevamo, da se iz domov odstranijo oni študenti, ki slabo ali sploh ne študirajo in ki so poleg tega navadno tudi moralno in politično slabi.* Tudi Zveza študentov in njeni forumi so spet zavzeli premalo odločno, vse preveč popustljivo stališče do tega vprašanja. Prav bi bilo, da razumete nas, ki še nimamo stanovanj in se mnogi prebijamo kakor vemo in znamo, samo zaradi malomarnosti naših tovarišev funkcionarjev, ki v domovih ne izvršujejo svojih nalog.

Vsako leto pretijo vsi Svêti po domovih, da bodo vse slabe študente izključili iz domov, ko pa pride jesen, pa kar naenkrat začnejo vsi popuščati in vleči na dan nekakšno »človeško usmiljenje«. Bodite človeški tudi do nas in nas primerjajte: pa bomo videli, kdo ima več pravice do stanovanja v domovih. *Če res študenti upravljamo svoje domove, potem ne moremo in ne smemo dovoliti, da bi lenuhi stanovali v njih, pošteni pa bi se zaradi tega morali potikati po mestu in po raznih luknjah, ki so vse prej kakor sobe.*

Zahtevamo, da tudi Univerzitetni odbor Zveze študentov uredi to vprašanje in napravi red po domovih! Vse malomarne funkcionarje Študentskih svetov pa naj Zveza pošteno kaznuje.

Ali je taka naglica umestna?

Z letne konference MVS

Konferenca Združenja medicincev se je vršila 19. novembra. Udeležba je bila številna. V novi odbor je bilo izvoljenih 11 članov z Milanom Mlakarjem, kot bodočim predsednikom.

Odnosi med partijsko organizacijo in ZSJ

Orgsekretar komiteja ZKJ na MVS je poudaril, da Združenje ni bilo iniciativno. ZKJ je bila ona sila, ki je vodila vse delo Združenja. Nekateri člani so smatrali, da so preveč zgrajeni za sodelovanje v raznih klubih in krožkih. Tako se več članov ZKJ sploh ni prijavilo v ZSJ. Nujno se morajo ti odnosi letos spremeniti. Komitet ZKJ bo samo najboljši tovariš odboru Združenja, ki bo pomagal izpeljati vse zdrave pobude. Delo ZKJ pa je pričeti ideološko borbo na teoretskih področjih. V ideološkem študiju je treba ostati bolj v okviru fakultete (dialektika v medicini in znanosti sploh, sodobni pogledi na biologijo itd.).

Zakaj ni družabnega življenja na fakulteti?

Medicinec v zadnjem letu ne najde časa za nobeno stvar, ki ni v zvezi s študijem. Vse hiti z izpiti kot za stavo. Posledica takšnega dela je sedanje stanje: 1. Izpiti so slabo pripravljeni in ni študenta, ki bi rad delal in se kjerkoli udejstvoval (klubi, debate). Nekaj študentov je bilo prisiljenih, da iz ekonomskih razlogov pospeši študij. Ti so pa v manjšini. Vzrok je v tem, da se je na fakulteti ustalilo mnenje: hiteti je treba, sicer ne bo kruha. Po tihem pa marsikdo misli: pohitel bom, da morda le lahko ostanem v Ljubljani. Kovač Maks, absolvent, je opozoril bodoči odbor, da naj smatra takšno mišljenje med člani za resen problem, ki ga je treba razčistiti. Smešno je misliti na skorajšnjo brezposelnost zdravstvenega delavca pri takšnih ciljih in takšnem programu kot ga ima naša družba.

Zdravstvena prosveta mora prodreti v vsako našo vas, do vsakega človeka.

In kdo, če ne mlad človek, je bolj poklican zato, da gre med ljudi in se tam zunaj poprime s težavami, ki jih prinaša naše delo in prejme zato nagrado: zadovoljstvo nad uspehom.

Za medsebojno spoznavanje naj se posebno mlajši kolegi poslužujejo vseh možnosti, ki jih mora pripraviti odbor Združenja (izleti debate). Samo na tak način se bomo lahko izognili očitkom, da ne skrbimo za krepitev kolektivnih, tovariških odnosov med kolegi.

O krožkih in klubih

Zastopniki posameznih klubov so govorili o dosedanjih uspehih in bodočem programu. Med novimi krožki bo gotovo najzanimivejši krožek za socialno medicino, ki bo imel svoj občni zbor prihodnji teden. To naj bi bila oživitev bivšega kluba preventivcev v novi in »popravljeni« izdaji.

*

Prebran je bil odlok odbora združenja, da se izključijo tovariši, ki ne bodo opravičili svojega izostanka iz brigade.

Kaj so sklenili elektrotehniki na svoji skupščini

Po posameznih letnikih bodo ustanovili tričlanske komisije brigadirjev, ki bodo pregledale vse izostanke od delovnih akcij in na podlagi tega predlagali izključitev iz ZSJ vse tiste, ki so neopravičeno izostali.

Vsi udeleženci skupščine se strinjajo z predlogom UO, da naj se združi članarina in naročnina za »Tribuno« in sicer naj to znaša po 20 dinarjev mesečno.

Novi odbor bo na podlagi preiskave predložil UO oz. študentski samopomoči nekatere prošnje za stanovanja. Zahteval bo od vseh študentskih domov seznam tam stanujočih študentov elektrotehnike in ugotovil, če imajo res vsi pravico tam stanovati.

Novi odbor se bo tudi bolj brigal za mednarodne in tuzemske prakse in sodeloval pri izbiri kandidatov.

Odbor tudi smatra, da so vsi študenti obveščeni o neki stvari, če obvestilo o tem visi na oglasni deski dva tedna.

Uredba o zdravstveni zaščiti študentov

Dvajset let stara pol študentska pol univerzitetna organizacija Zdravstvenega fonda bo na podlagi nove zakonske uredbe, ki jo pripravlja republiška vlada, razpuščena in zamenjana z **Upravo za zdravstveno in socialno zaščito študentov.**

Studenti se že dolgo vrsto let borijo za lastno in urejeno zdravstveno službo, ki ne bi bila navezana izključno na lastna sredstva, kakor je to bilo pred vojno. Takrat so namreč študenti prav tako vplačevali prispevke kakor jih vplačujemo danes, vendar pa so bili prisiljeni, da primanjkljaj krijejo s prispevki raznih privatnikov, ustanov in podjetij, ker lastna sredstva vkljub skromni zdravstveni službi niso zadoščala.

Po vojni je začela država našo zdravstveno službo izdatno podpirati, tako da je lahko Zdravstveni Fond znatno razširil pravice svojim članom. Vendar pa te pravice nikoli niso bile uzakonjene od državnih organov in je za kritje potreb dobival Zdravstveni fond sredstva le na podlagi dogovora z merodajnimi oblastnimi organi. Z novo uredbo bo to začasno in neregularno stanje odpravljeno, študenti pa bodo dobili urejeno zdravstveno službo z lastno polikliniko, ki bo tudi omogočila stalno in centralizirano zdravstveno kontrolo študentov, kar do sedaj ni bilo mogoče.

Takoj ko bo uredba stopila v veljavo, bo treba poiskati primerno zgradbo za prostore nove poliklinike. Polikliniko je v Ljubljani treba postaviti, saj jo imajo tudi ostali univerzitetni centri — nekateri že po več let.

Uredba bo razširila tudi nekatere dosedanje pravice študentov, ki so bile le obdobno priznavane po razpoložljivih sredstvih, ali pa jih študenti še niso imeli. V glavnem pa bo tudi za študente veljalo načelo splošnega socialnega zavarovanja, kakor že velja za delovne ljudi. Semestralni prispevek bo vsakokrat določila Uprava.

Po naši dosledno demokratični praksi bodo v Upravnem odboru — najvišjem forumu Uprave za zdravstveno varstvo študentov — zastopani tudi študenti podobno, kakor je to načelo obveljalo v Kuratoriju študentskih menz in domov, kjer so se že pokazali lepi rezultati takega sodelovanja. Ker bodo študenti imeli tudi glasovalno pravico, bodo tako lahko vplivali na razdeljevanje razpoložljivih sredstev, katerih del bodo s semestralnim prispevkom dali tudi sami.

Studenti pozdravljamo novo uredbo in iskreno želimo, da bi bila čimprej sprejeta! Sami pa bomo znali ceniti veliko razumevanje, ki ga je za naše potrebe že tolikokrat pokazala ljudska oblast! B.

Končno le . . . Počitniška zveza

Pretekli mesec je bila v Beogradu Ustanovna skupščina počitniške zveze Jugoslavije, ki je dala trdne temelje za nadaljnji razvoj te organizacije. Na skupščini je bil sprejet statut in številni sklepi o bodočem delu organizacije.

Potrebo, da se ustanovi organizacija počitniške zveze, je narekovalo dejstvo, da nobena organizacija, v katero se je vključevala mladina, ni mogla zaradi svojih specifičnih nalog v polni meri ugoditi potrebam mladine med počitnicami. Potrebna je bila organizacija, ki bo nudila študentom in dijakom možnost potovanja in spoznavanja domovine.

Osnovna naloga Počitniške zveze bo, da v raznih oblikah omogoči visokošolski in srednješolski mladini potovanje in bivanje v vseh krajih države. Člani Zveze bodo uživali posebne olajšave na vseh prevoznih sredstvih, organizirala bo mrežo informativnih postaj, zavetišč in prenočišč. Počitniška zveza bo navezala stike z raznimi podobnimi organizacijami v inozemstvu ter tako omogočila naši mladini potovanje v inozemstvo.

Delo Počitniške zveze pa ne bo omejeno samo na počitnice, ampak bo zveza delovala tudi med šolskim letom. V tem času bo Zveza organizirala številne tečaje in predavanja.

Član Zveze bo lahko vsak, ki obiskuje srednjo ali visoko šolo do 24 leta starosti. Prav tako pa bodo v organizaciji delovali profesorji in učitelji. Zveza se bo povezala tudi z drugimi množičnimi organizacijami v državi, ki bodo pomagale pri skrbi za prenočišča. Planinska zveza Jugoslavije je obljubila, da bodo imeli člani Počitniške zveze v planinskih domovih iste ugodnosti kot njihovi člani.

Medicinci, pozor!

»World Atlas of Epidemic Diseases« (I. del) je naslov izredno zanimive knjige, ki jo je izdala pred nedavnim založba Falk-Verlag v Hamburgu. Knjigo oz. atlas je uredil prof. dr. med. Ernst Rodenwaldt iz Heidelberga, sodelovalo pa je še okrog 20 strokovnjakov.

Knjiga obsega 40 barvnih in 12 preglednih zemljevidov (tudi v barvah) in razen tega še nad 40 detajlnih zemljevidov. V atlasu je okrog 160 strani teksta (34×48 cm) v angleščini in nemščini z nad 40 ilustracijami in diagrami. Cena knjigi je 55 ameriških dolarjev oz. 205 nizozemskih guldenov. (Prospekt si lahko ogledate v našem uredništvu).

Ing. arh.
DUŠAN GRABRIJAN

Trindvajseti dan letošnjega oktobra je bil siv in žalosten. Ta dan nam je kruta usoda iztrgala predragega profesorja Grabrijana. To pot je izbrala med najdražjimi. Novica o tej veliki izgubi je težko odjeknila v naših srcih, težko si predstavljamo, da se ne bodo nikoli več odprla vrata in da ne bo nikoli več stopil v predavalnico dragi profesor, da ne bo nikoli več slišati njegovega glasu.

Spoštovani pokojnik je bil rojen 29. decembra 1899. Bil je eden prvih diplomantov iz šole prof. Plečnika. Po diplomi na ljubljanski univerzi je bil nekaj časa v Parizu na Ecole des Beaux Arts. Služboval je mnogo let v Sarajevu, kot profesor na Tehniški srednji šoli (od tod je potekalo prijateljstvo z znanim arhietktom Jurajem Neidhardtom — skupna knjiga o bosanski arhitektura s predgovorom velikega Le Corbusiera.) Po vojni je bil poklican v Slovenijo in kmalu nato imenovan za docenta na Fakulteti za arhitekturo. Tu je dosegel stopnjo izrednega profesorja in si pridobil srca vseh študentov arhitekture, ki so ga kdaj koli slišali.

Bil je izvrsten predavatelj, ognjevit in prepričevalen govornik. Znan je primer, ko je na posvetovanju študentov arhitekture v Zagrebu (februar 1950) z ognjevitim govorom o jugoslovanski arh. dediščini in o naši orientalski arhitekturi sprožil aplavz, kakršnega ni doživel nihče od predavateljev.

Domoljub in komunist — je prof. Grabrijan vcepljal študentom ljubezen do domače zemlje, njenega ljudstva in njegovih stvaritev.

Bil je strog profesor, iskren in pravičen za vsakega študenta.

Največjo škodo pa je z njegovo smrtjo utrpela slovenska arhitektonska znanost in publicistika. V kratkem času po vojni je napisal mnogo člankov in razprav, objavljenih v dnevnem in strokovnem časopisju. (»Arhitekturna dediščina jugoslovanskih narodov« v »Arhitekturi«, »Le Corbusier« v »Naših razgledih«, »Arhitektura v merilu človeka« v »Arhitektu« 4 itd.) Krona tega dela pa je že omenjena knjiga, ki bo izšla pri DZS.

S seboj v grob je odnesel premnoge načrte za bodoče znanstveno in šolsko delo (Ponovno potovanje v Makedonijo in knjiga o makedonski hiši, Ustanovitev in ureditev instituta za zgodovino domače arhitekture, skupno s prof. ing. arh. M. Mušičem itd. itd.).

S poti, po kateri se je sedaj podal, profesorja Grabrijana ne bo več nazaj. Njegovi študentje pa ga bomo ohranili v najsvetlejšem spominu. VM

Po kongresu

Nadaljevanje s 1. strani.

vedril kdorkoli, ki se za stališče svoje Zveze ne bi javno in odločno boril ali pa z zavestjo »vsevednega« dušil včasih prepotrebno kritiko poštenih tovarišev, ki niso člani Zveze komunistov.

Prav zaradi tega napredni študenti Univerze z veseljem sprejemamo Resolucijo šestega kongresa Zveze komunistov ZKJ v celoti in v vprašanju demokracije pri borbi mišljenj še posebej.

Le tam je rečeno: »Demokracija mišljenj se izraža v borbi argumentov in v enakem stališču do onih, ki so različnega mnenja. Vsakemu mnenju, čigar izhodiščna točka je **borba za socializem in socialistično demokracijo** (podčrtal jaz), za bratstvo in enotnost jugoslovanskih narodov, za njihovo neodvisnost in neoviran notranji razvoj, je treba zagotoviti pravico, da pride do izraza.

Pri delu naših organizacij smo to prakso uveljavljali že v obdobju med dvema kongresoma, pa tudi že prej, vendar smo se te pravice vse premalo ustvarjalno posluževali. Vzrok temu je včasih bila nerazgledanost tovarišev ali pa tudi nepotrebni strah, da bodo označeni kot kritikastri in rušilci socializma. Zato pa se v veliko večji meri poslužuje te pravice sovražnik (ki ni njegova pravica), da vnaša zmedo v perspektivnost naših prizadevanj. Te »pravice« se bo posluževal tudi v bodoče, čim bolj bomo poglabljali našo demokracijo. Prav zaradi tega moramo poglobiti našo politično-ideološko dejavnost, katere posledica naj bo vsestranski napad na pozicije sovražnikov socializma.

Velika enotnost, ki jo je pokazal Kongres, naj preveva tudi našo Univerzo. Razveseljuje nas tudi dejstvo, da je bil Kongres edin v tem, da edino temeljni nauk marksizma-leninizma obogaten s prakso in teorijo naših delovnih množic, tudi v bodoče vodi jugoslovansko delovno ljudstvo po poteh ustvarjalnega marksizma.

*

Evo nekaj pobliskov ob veličastnem VI. kongresu Zveze komunistov, ki naj nas napotijo k premišljevanju o **metodah** in **sredstvih**, s katerimi bomo vse **vrednote** in **spoznanja**, ki nam jih je prinesla revolucionarna praksa, vsidrali v zavest slovenskega človeka in študenta.

„TRIBUNA“
Glasilo ljubljanskih študentov — Odgovorni urednik Boris Mikoš. Naslov uredništva in uprave: Trg revolucije 11/I. Tekoči račun KB 601-90332-24. Cena za izvod 10 dinarjev, letna naročnina 120 dinarjev. Rokopisov ne vračamo. Izhaja dvakrat mesečno. Tisk tiskarne »Slovenskega poročevalca«.

Mladi jamarji protestirajo

Stari naj vedo, da na mladih ostaja svet

Ko je v letu 1950 pričela delovati mladinska sekcija društva za raziskovanje jam, se je število članov povečalo na okrog 60, medtem ko jih je sedaj, po dveh letih komaj 10. Zakaj?

Takšno stanje je verjetno zaradi tega, ker mladih jamarjev nikamor ne puste trije ali štirje gg. odborniki, ki si laste monopol nad uporabo društvene lastnine. Starejši raziskujejo jame sami, kot da bi se bali konkurence mlajših.

Če mladi jamar vpraša, ali bo dobil povrnjene stroške za vožnjo, dobi takšen odgovor: »Mi smo 40 let hodili v jame na svoje stroške in smo bili veseli, če smo sploh lahko šli, vi pa hočete od društva kar denar!« Društvo dobiva več 100.000 dinarjev letne podpore, »stari« dobijo tudi za eno popoldne, ki ga posvetijo delu v društvu, celó dnevnico 350 din (do nedavnega 450 din), za ogled jam pa povrnjene vozne stroške in celó plačan benzin. Pravijo, da imajo po 40 letih dela končno le lahko nekaj od društva in je morda v tem tudi vzrok, da so mladim obljubili dnevnice le po 100 dinarjev, češ da mlad organizem potrebuje manj hrane kot že odslužen star.

Vzrok temu pa je v aktivnosti, ki so jo mladi jamarji pokazali takoj v začetku delovanja mladinske sekcije. V enem letu je bilo namreč preiskanih več jam kot prej v desetih letih, kar pa nekaterim gospodom odbornikom očividno ni šlo v račun. So pač hoteli biti »najbolj aktivni«.

Kako bodo na ta način pomladili društvo? V ljubljanskih društvenih prostorih ni niti metra uporabnih lestvic, niti enega čolna, niti centimetra vrvi. Društvo je pred dvema letoma dobilo nekaj opreme za svoje člane, toda vse je v trenutku izginilo k »starim«, kot da so samo oni društvo.

Če se mladi jamar zaradi tega »pritoži« (saj se nima kam!), mu zopet povedo, da so bili včasih srečni, če jih je kdo vzel s seboj. Sedaj pa mladih nihče ne povabi s seboj in kot člani društva nimajo niti pravice, da bi uporabljali društveno lastnino. In vendar ni nikjer zapisano, da mora uporabljati to lastnino le predsednik, gospodar ali pa njuna družba.

Mladi jamarji prihajajo vsak dan izpraševat, kdaj bo društvo priredilo ogled kakšne jame. »Ne, ne gremo nikamor! Ni denarja, ni časa, je visoka voda . . .« — tako se glasi odgovor. Po dveh ali treh dneh pa lahko izveste od popolnoma tujega človeka, da so medtem »stari« obiskali več zanimivih jam.

Če gre kdo privatno sam v jame in predloži zapisnike in prošnjo za povrnitev potnih stroškov, ga zavrnejo, da izletov ne bodo plačevali. Če razen starih odkrije še nove jame in jih mladi jamar tudi preišče ter o njih poroča, mu stroškov ne povrnejo, trdeč, da ga v te jame niso poslali.

Skrajni čas je že, da se nezdrave razmere v društvu urede, sicer bodo morali člani društva zardevati na speleološkem kongresu, ki je pred vrati, ko jih bodo vprašali, kaj in kako delajo pri raziskovanju našega toliko opevanega Krasa. Društvo je treba čimprej pomladiti brez predsodkov in brez ljubosumnosti za izkušnje, saj je vendar namen društva raziskovati Kras, ne pa uveljavljati posameznike.

Mladi jamarji

Uredništvo Tribune

POZDRAVLJA OB DNEVU REPUBLIKE VSE NAROČNIKE, BRALCE IN SODELAVCE NAŠEGA LISTA!

Zavrnili so izzivalca

Z odprtega partijskega sestanka na agronomski fakulteti

Odprtega partijskega sestanka na agronomski fakulteti se je razen 80 članov ZSJ udeležilo tudi večje število predavateljev. Sekretar je v referatu poudaril, da je partijska organizacija agronomske fakultete pokazala pravilno razumevanje, predvsem glede mobilizacije delovne brigade, premalo pa je skrbela za ideološko vzgojo svojih članov.

Člani ZSJ so posegli v diskusijo z zelo dobrimi predlogi, vendar pa so se pokazali tudi ljudje Djuričevega kova, kot n. pr. absolvent Horvat, ki je blatil predstavnike partijske organizacije na fakulteti in razdiralno vplival na sestanek. Z uporabo neprimernih besed je obdolžil predstavnike partijske organizacije kot informbirojevce. Ustavil in zavrnil ga je neki član ZSJ in ga imenoval izzivalca. Celoten sestanek je odločno zavrnil Horvatov napad.

Nova pomoč jugoslovanskim študentom

Mednarodna študentska služba (World University Service) — mednarodna študentska, odnosno univerzitetna organizacija za pomoč študentom — katere član je tudi Jugoslavija, je že mnogokrat dala ali posredovala pomoč tujih študentskih organizacij našim študentom in študentskim ustanovam. Pomoč, ki jo ta mednarodna organizacija nudi, je prvenstveno namenjena študentski zdravstveni službi po vsem svetu.

Lansko leto je organizacija (kratko imenovana WUS), darovala naši študentski zdravstveni službi 15.0000 švicarskih frankov, letos pa je ta pomoč že povečala na 18.000 švicarskih frankov. Za to vsoto bomo v inozemstvu kupili knjige, redka zdravila, ki jih še sami ne proizvajamo, predvsem za naše sanatorije, za tuberkulozno bolne študente in popoln röntgentski aparat, ki bo dan v uporabo eni izmed študentskih poliklinik. Ker bo sedaj tudi v Ljubljani osnovana študentska poliklinika — na podlagi nove uredbe o zdravstvenem varstvu študentov —, se seveda ljubljanski študenti zelo potegujemo, da bi ta röntgenski aparat Centralni odbor Zveze študentov dodelil nam, ker ga res nujno potrebujemo.

Mednarodni študentski službi gre naša iskrena in topla zahvala za veliko pomoč, ki nam jo je že večkrat nudila, še prav posebno pa za zdravila v času, ko se je naša država borila z velikimi deviznimi težavami pri uvozu. Mislimo, da bi bilo prav in pošteno, ako bi tudi jugoslovanski študenti zbrali med seboj denarna sredstva in kupili stvari, ki bi utegnile priti prav študentom na bližnjem ali daljnem Vzhodu, kjer študenti kažejo vedno več zanimanja za našo državo.

Dopisujte v TRIBUNO

Referat tov. predsednika Zorka Ščuke

na II. letni skupščini Zveze študentov Jugoslavije

Tovariši in tovarišice-

VI. kongres Zveze komunistov Jugoslavije je natančno analiziral naš ekonomski in družbeni razvoj, pokazal na porast sil socializma v svetu, ugotovil odnose med miroljubnimi gibanji narodov obeh polobel in storil ogromen zgodovinski korak naprej ne samo v rasti in utrjevanju socialistične demokracije v naši državi, temveč tudi v razvoju svetovnega proletarskega gibanja, borečega se za dejansko materialno in duhovno svobodo na osnovi znanstvenih dognanj Marxa, Engelsa in Lenina.

Našo drugo letno skupščino imamo v času, ko doma in v svetu še ni utihnil odmev VI. kongresa Zveze komunistov Jugoslavije. In ko v luči globokih analiz in sklepov kongresa pregledujemo naše dosedanje delo in poskušamo ugotoviti smernice za nadaljnji razvoj naše organizacije, bo morda prav, če na kratko pregledamo rast in razvoj naše organizacije v kratkem času njenega obstoja.

1. Ustanovitev Zveze študentov Jugoslavije

Če se ozremo na razvoj Zveze študentov Jugoslavije od prvih teženj po ustanovitvi nove študentske organizacije pa do danes, ugotovimo v njem tri glavna obdobja:

1. pred ustanovitvijo Zveze študentov
2. od Ustanovne skupščine aprila 1951 do I. kongresa Zveze v marcu 1952 in
3. od I. kongresa do danes.

Oblike in vsebina dela Ljudske mladine na univerzi v prvih letih po osvoboditvi so povsem odgovarjale potrebam vsakodnevnega političnega dela med študenti, kar dokazuje visoka politična aktivnost študentov v tem obdobju. Toda naš družbeni razvoj je prerasel mladinsko organizacijo na univerzi. Splošna praksa in nivo aktivov kot osnovnih organizacij Ljudske mladine na fakultetah ni več odgovarjal potrebam političnega in družbenega življenja našega študenta. Neutemeljeno vztrajanje pri že preživelih metodah političnega dela — neživljenjskost organizacijskih in ideoloških sestankov — je večkrat rodilo nasprotne rezultate od pričakovanih. Prav v tem obdobju uniformirane politične vzgoje je potrebno iskati vzroke za pasivizacijo in apolitizacijo dobršnega dela naših študentov, katerih posledice čutimo še danes in se jih nekatera združenja še vedno niso otresla.

Iz brezperspektivnosti, v katero je zaradi togega političnega dela zašla mladinska organizacija na univerzi, je v zvezi z naglim družbenim razvojem v naši državi, bila možna samo ena razvojna pot: ustanovitev masovne politične organizacije študentov v splošnem okviru Ljudske mladine Jugoslavije, ki bi odgovarjala potrebam študenta ter specifičnim zahtevam političnega in družbenega življenja akademske mladine.

Utemeljene težnje po novi študentski organizaciji, ki so se istočasno pojavile na vseh jugoslovanskih visokih šolah, so dobivale konkretne oblike. Na formalno pobudo partijske organizacije beograjske univerze je Centralni odbor Ljudske mladine Jugoslavije v aprilu 1951 sklica Ustanovno skupščino Zveze študentov Jugoslavije. Ustanovna skupščina je dala napotila za široko diskusijo o značaju in metodah dela nove študentske organizacije, ki se je razvila po vseh naših fakultetah. Prav to široko razpravljanje o Zvezi je značilno za naslednje obdobje, ki predstavlja dejansko ustanovitev in organizacijsko formiranje osnovnih enot — združenj. Obdobje od Ustanovne skupščine do I. kongresa ZSJ je poteklo v znamenju borbe proti parolam o ozki strokovnosti in apolitičnosti nove organizacije. Ti dve napaki, strokovnost in apolitičnost, sta našli odraz v združenjih, ki so smatrala za svojo osnovno nalogo administrativno delovanje in kvečjemu še organizacijo strokovnih klubov. Mnenje, da bi naj bila Zveza skupek strokovnih in družabno zabavnih klubov po fakultetah, se je pojavljalo med študenti in celo v nekaterih vodstvih združenj. Organizacije Zveze bi, če bi prevladala ta težnja, zašle v paradoks z razvojno potrebo po novi politični kvaliteti, zaradi katere je sploh prišlo do ustanovitve Zveze študentov Jugoslavije.

Prehod na nov gospodarski sistem in v zvezi s tem sprememba načina štipendiranja sta postavila kot osnovno nalogo v začetku lanskega študijskega leta formiranje ekonomsko socialno orientiranih kadrov nove socialistične inteligence.

Na osnovi zaključka III. plenuma CK KPJ je Kongres poudaril sledeče naloge Zveze: prežeti s polno politično aktivnostjo vse življenje na naših visokih šolah z organiziranjem vsakodnevnega političnega dela v Združenjih pri tolmačenju notranje in zunanje političnih vprašanj naše države, povezujoč jih s specifičnimi razmerami na Univerzah.

I. kongres pomeni prelomnico v našem delu. Jasno je namreč nakazal osnovno nalogo Zveze študentov, ki ni ne strokovno-zabavna, ne administrativna ali ekonomska dejavnost, temveč intenzivno politično delo v celoti usmerjeno v vzgojo socialistične inteligence. Čeprav je ta smer bila že prej poudarjena, posebej še s strani višjih forumov Zveze študentov, je vendar politična aktivnost v Združenjih zaživela šele po Kongresu, kar se je pokazalo tudi v naših največjih konkretnih političnih akcijah lanskega leta, v demonstracijah ob sramotni londonski konferenci in ob mobilizaciji za delovne brigade.

Ob demonstracijah so polno zaživele revolucionarne patriotične tradicije naše univerze. Ljubljanski študenti so bili prvi, ki so povzdignili glas proti meše terjenju z našim narodnim ozemljem in so ves čas trajanja demonstracij bili na čelu množic, ki so enotno manifestirale pripadnost svobodnega tržaškega ozemlja Jugoslaviji.

Večina Združenj je izkoristila politično vzdušje na fakultetah, ki so ga sprožile demonstracije in energično nastopila proti osamljenim nastopom reakcije. Skoraj na vseh fakultetah, izvzemši na Akademijah so demonstracije pomenile diferenciacijo najslabših elementov, ki so pokazali ne samo protikomunistično usmerjenost, temveč tudi popolno nacionalno nezavednost in pripravljenost zaradi svojega sovraštva do pridobitev naše revolucije tudi odkrito nastopiti proti zahtevam, ki jih naš narod že od nekdaj stavi ne glede na politično pripadnost. S tem so ti elementi zdrknili na nivo navadnih narodnih izdajalcev. Združenja so jih spontano izključila iz ZSJ, najkritičnejše primere pa so obravnavala tudi disciplinska sodišča fakultet.

2. Mobilizacija delovnih brigad

Ob drugi naši veliki politični akciji, ob mobilizaciji v delavne brigade se je jasno pokazal kvaliteten razvoj, ki ga je Zveza študentov izvršila na naši Univerzi v kratkem letu svojega obstoja. Zveza je postavila udeležbo v brigadah zaradi nujnosti izgradnje ključnih objektov kot merilo politične in patriotične zavesti vsakega svojega člana. Kot pri vseh akcijan so se tudi tokrat izkazala Združenja, v katerih je bilo politično in ideološko delo stalna praksa, kot n. pr. ekonomska in pravna fakulteta, dočim so oddelki, ki so stalno politično delo zanemarjali, tudi tokrat slabo odrezali, primer: germanistov, kjer so se od preko 100 slušateljev delavne akcije udeležili samo štirje.

Na poziv partijske in študentske organizacije, je prijavilo svojo udeležbo 1330 študentov. Pred odhodom v brigade je bil izveden zdravniški pregled prijavljencev, kjer je odpadlo 242 tovarišev, 180 pa jih je bilo poslanih na lažje delo v Ljubljani. Dejstvo da je bilo od 956 pregledanih, za težje delo nesposobnih 422, kaže na resni problem, ki ga je treba pri analizi zdravstvenega stanja na naših visokih šolah upoštevati. Pripominjam, da je bila v večini primerov izdana ocena o delovni sposobnosti šele po kliničnem izvidu. 129 prijavljenih je oprostil dela v brigadi pripravljalni štab na podlagi prošenj raznih ustanov in organizacij (predvsem športnih).

V brigadah in strokovnih akcijah je sodelovalo 809 študentov in sicer: v Jablanici v petih brigadah 366, v Zenici v dveh brigadah 176, v Ljubljani v dveh brigadah 163 in 104 na drugih akcijah. Vse brigade so z veliko požrtvovalnostjo dosegle zelo dobre rezultate: v Jablanici so na primer po kontrolnih meritvah ob koncu dela ugotovili, da so vse brigade povprečno presegle normo za 25%, kljub slabemu orodju, plazovitemu terenu in neurejenim gradbiščem ob začetku dela. Tako delo je, po oceni Glavnega štaba, uvrstilo naše brigade med najboljše od vseh sodelujočih pri gradnji ceste in proge Konjic—Jablanica. Brigade so se vrnile iz Jablanice trikrat, iz Zenice dvakrat udarne, brigadi v Ljubljani pa sta bili enkrat udarni. V brigadah je 78 najboljših brigadirjev prejelo naziv udarnika, mnogo pa jih je bilo pohvaljenih. Življenje v brigadah, ki smo si ga sami uredili, je bilo prijetno, vse brigade so ustvarile močan kolektiv, ki je bil prežet z visoko delovno moralo, tovarištvom, zavestno disciplino in razvitim veselim družabnim življenjem. V bodoče bi bilo priporočljivo, da bi vse brigade odšle na eno delovno mesto, kjer bi bilo mogoče ustvariti še večji kolektiv, kar bi se vsekakor pozitivno odražalo v dejavnosti študentov na Univerzi in Visokih šolah.

Smatram, da je za našo organizacijo velik kapital nekaj sto zadovoljnih brigadirjev, ki so s svojo revolucionarnostjo dokazali, da so tista sila, ki daje še posebej veliko upanja za nadaljni razvoj in utrditev naše organizacije. Smatram, da na današnji skupščini damo vse priznanje brigadam in brigadirjem naših Visokih šol in da ponovno obsodimo stodeset tistih, ki so kljub prijavam odrekli svoje sodelovanje v brigadi in vse one, ki se brez razlogov niso odzvali klicu naše organizacije ob mobilizaciji v delovne brigade.

3. Mednarodno sodelovanje

Zveza študentov Jugoslavije je postala v preteklem letu član mednarodne skupnosti študentov Univerz in drugih Visokih šol (WUS). Sprejem v to organizacijo ni potekal šablonsko; bil je nov udarec napadalnim tendencam in načrtom birokratov iz Moskve. Dejstvo, da so angleška, nemška in še mnoge druge nacionalne unije študentov odklonile sodelovanje na letošnjem (zedinjevalnem) kongresu IUS v Bukarešti zato, ker vodstvo te organizacije, sledeč direktivam iz Moskve, ni hotelo na ta Kongres povabiti tudi naših študentov, priča, da je stališče Zveze študentov Jugoslavije sprejela in enotno podprla tudi mladina drugih naprednih držav.

Delo naše Zveze tudi ni ostalo le pri zunanji popularizaciji uspehov. Organizirala je vrsto mednarodnih srečanj in se odzvala vabilu drugih študentskih unij ter tako ustvarila pogoj za zbližanje in medsebojno sodelovanje mladega intelektualnega rodu, na podlagi spoštovanja, enakopravnosti in borbe za resničen mir. Srečanja niso bila namenjena le političnemu sodelovanju; izmenjali so se tudi praktikanti in učvrstili kulturni, fizkulturni in turistični stiki. Na ta način je v preteklem letu več tisoč inozemskih študentov obiskalo našo domovino in spoznalo našo stvarnost, prav tako pa je nekaj sto jugoslovanskih študentov odšlo v inozemstvo in si tam pridobilo mnogo koristnih izkušenj.

Praktična dejavnost oddelka za mednarodne zveze je bila letos na naši univerzi pestra in bogata. Oddelek je bil formiran v aprilu letošnjega leta in je izvedel vrsto uspešnih akcij, med njimi predvsem naslednje:

1. Na prakso v inozemstvo je odšlo preko mednarodne organizacije za izmenjavo praks 32 naših študentov, 30 pa jih je odšlo privatno vendar ob izdatni podpori Zveze študentov.

2. Oddelek je izvedel mednarodni študentski festival v Ljubljani, ki so se ga poleg naših študentov udeležili tudi nemški, avstrijski in francoski študentje. Skupina študentov Akademije za igralsko umetnost pa je v juliju sodelovala na mednarodnem gledališkem študentskem festivalu v Erlangenu.

3. Pet tovarišev se je udeležilomednarodnih seminarjev političnega značaja, dva zastopnika naših esperantistov pa sta se udeležila konference v Nemčiji.

4. SKUD »Tone Tomšič« je bilo v poletnih mesecih na gostovanju po Slovenski Koroški, slovenskim kmetom na Koroškem pa je pomagalo 25 študentov agronomije. Prav tam je tudi skupina etnologov zbirala narodno blago.

5. Studentje elektrotehnike in arhitekture so bili na študijski ekskurziji v Švici, devet študentov umetnostne zgodovine pa si je ogledalo kulturne zanimivosti Avstrije.

Osnovna papaka, ki je spremljala delo mednarodnega oddelka, je bila pomanjkljiva povezava z odbori združenj. Dogajalo se je, da so bili predlagani za prakse v inozemstvu celo študentje, ki niso bili člani Zveze. Da se podobno v prihodnje prepreči, je objavil oddelek za mednarodne zveze v študentskem listu »Tribuna« postopek o dodelitvi praks v inozemstvu.

4. Fizkulturno udejstvovanje študentov

Na naši Univerzi in Visokih šolah obstoja pet športnih klubov: Planinsko društvo, Akademski športni klub »Košarka«, ki je zasedel peto mesto v državi in tudi pomnožil svoje vrste, Akademska strelska družina, kot najboljša v Sloveniji in Ljubljanski univerzitetni šahovski klub, kot član Zvezne lige. Nedavno je bil ustanovljen jiu-juitsu klub, ki je imel že ob svojem začetku nad sto članov, ustanavlja pa se Akademska sabljaška sekcija.

Navedeni klubi pa niso skrbeli le za dvig kvalitete in množičnosti, temveč se vse pozorneje ukvarjali tudi z vzgojo moralnega in političnega lika študenta-športnika.

Če izhajamo iz dejstva, da imamo na Univerzi nad 6000 študentov in če se jih danes bavi s telesno vzgojo in športom samo 500, ne moremo biti zadovoljni. V prvi vrsti smo mnenja, da bo moralo v bodoče čimpreje priti do realizacije predloga Zveze študentov o obvezni telesni vzgoji na Univerzi in Visokih šolah, ki smo ga že v začetku maja predložili Svetu za kulturo in prosveto. Menimo tudi, da so dozoreli pogoji za ustanovitev samostojnega študentovskega društva, ki mu je potrebno dati solidno materialno podlago za njegovo delo.

5. Kulturno življenje, tisk in združenja ZŠJ na podeželju

Naše kulturno umetniško društvo »Tone Tomšič« je kljub temu, da je doseglo lepe uspehe predvsem na področju kvalitete kulturno umetniškega dela, vendar pokazalo nekatere pomanjkljivosti, ki jih ne moremo mirno preiti. Društvo bo moralo nekako združiti pomanjkanje materialnih sredstev — tudi tu bomo morali storiti več kot doslej — z zahtevo po množičnosti kulturno umetniškega dela med študenti, kar je končno osnovni namen študentskih kulturno umetniških ustanov.

Študentski list »Tribuna« je sicer slabo začel, a je vendar napravil gotov kvalitativen razvoj po odpravi nezdravih tendenc v vsebini lista. Vendar še zdaleč ne moremo govoriti o časopisu, ki bi bil važen činitelj v političnem življenju na univerzi in ki bi odgovarjal kvalitetnemu nivoju univerzitetnega časopisa. Priznati moramo, da »Tribuni« tako Univerzitetni odbor kot vodstva združenj niso nudila moralne in kadrovske pomoči, brez katere list ne more živeti. Prav tako je potrebno grajati sila malomaren odnos tako zvezinih kot partijskih funkcionarjev, ki so razen redkih izjem kaj malo prispevali k boljši kvaliteti lista. Študentski časopis bi naj bil in mora postati eno izmed najmočnejših in zato najbolj uporabljanih sredstev aktivne politične borbe na univerzi in visokih šolah. Tega se tako člani Zveze kot komunisti premalo zavedajo, kar ima za nujno posledico, da »Tribuna« ne igra tiste vloge, ki bi jo lahko in ki jo mora igrati. Univerzitetni odbor bo s pomočjo naših prosvetnih ustanov moral rešiti tudi materialno vprašanje lista, ki predstavlja eno izmed stalnih, periodično ponavljajočih se ovir za nemoteno delovanje lista in postane včasih celo eksistenčni problem.

V poslednjem času smo pričeli ustanavljati združenja ZŠJ na podeželju in v večjih krajih, kjer živi več izrednih pa tudi rednih študentov, ki bivajo stalno izven Ljubljane. Doslej je bila naša organizacija precej izolirana od vsakodnevnih notranje političnih problemov. Naši študentje na terenu niso nudili dovolj pomoči družbenim in kulturnim organizacijam po podjetjih in na vasi. Z ustanavljanjem združenj izven Ljubljane smo pristopili tudi k reševanju tega problema. Taka združenja že obstojajo v Brežicah, Novem mestu in Trbovljah, kjer ima izvenuniverzitetno delovanje akademske mladine že bogate tradicije.

6. Gospodarski problemi

Novi finančni ukrepi, ki so preteklo leto globoko in krepko posegli v naš razvoj, v naše gospodarstvo, so prav tako močno in odločilno odjeknili tudi v življenju študentov. Uspešni nastopi Zveze so dvignili njen ugled ne samo v vrstah študentov, temveč tudi med delovnimi ljudmi, ki vse bolj kažejo razumevanje tudi za materialne potrebe študentov.

Ob novih ekonomskih ukrepih v pretekli jeseni smo opažali tudi slučaje popolnega nerazumevanja skrbi in velike pomoči, ki jo ves čas nudi oblast študentom. Nekateri so ocenjevali položaj študentov popolnoma ločeno od splošnega gospodarskega položaja v državi in zahajali v kritiziranje ter skušali vnašati med študente duh nezaupanja in zmede. Veliki uspehi študentske organizacije pri ureditvi ekonomskih vprašanj študentov so dvignili duha in ojačali zaupanje v Zvezo in njeno delo.

Na podlagi sklepov prve letne skupščine STJ ljubljanske univerze je Zveza začela obširno akcijo za izboljšanje materialnega položaja študentov in je to delo poverila posebni gospodarski-zdravstveni komisiji pri Univerzitetnem odboru z nalogo, da naj najprej pregleda stanje v študentskih domovih in menzah, ki je takrat zaradi novega finančnega sistema postalo za študente v domovih problematično. Komisija je svoje delo uspešno izvedla in v svojem poročilu Svetu za prosveto in kulturo VLRS predlagala nekatere bistvene spremembe v upravljanju študentskih menz in domov. Rezultati dela te komisije so bili prevzem domov in menz po študentskih upravnih odborih, ki so zamenjali prejšnjo direkcijo študentskih domov in menz; upostavitev študentskih svetov, kot najvišjih organov v domovih in končno imenovanje novega telesa — kuratorija, v katerem so poleg študentov tudi univerzitetni profesorji. V domovih so bile dosežene nove pridobitve, za katere so se prej leta in leta zaman borile številne uprave. Študentski upravni odbori so začeli voditi domove in svoje menze na osnovi gospodarskega računa ter so tekom leta dodeljene 4 milijone subvencij iz državnega proračuna stvarno porabili za znižanje cene stanarini, odn. zboljšanju hrane v naših menzah, ne pa za vzdrževanje odvišnega aparata. Zaradi nerentabilnosti je kuratorij na sugestijo študentov ukinil 3 študentske menze.

Dejstvo, da domove upravljajo študenti sami, se je pokazalo kot zelo dobro in uspešno. V marsičem se je spremenil odnos do imovine. študentje bolj gledajo na ugled svojih domov in se živo zanimajo za gospodarski položaj svojih obratov. Na ta način so bili doseženi veliki prihranki, ki jih prej kljub vsem sankcijam ni bilo mogoče doseči.

S pomočjo novih kreditov, ki jih je odobrila naša vlada je bila pred kratkim končana gradnja novega stanovanjskega paviljona na Studentskem naselju, kamor se je že vselilo 230 študentov naših visokih šol. S tem se je dvignila kapaciteta stanovanjskih objektov na naselju Pod Rožnikom na 450 postelj. Tudi v letošnjem letu razpoložljivi študentski domovi še ne zadoščajo potrebam študentov. Komisija, ki je sprejemala prošnje za študentske domove, ni mogla rešiti preko 200 upravičenih prošenj, razen tega da mnogih prošenj sploh ni sprejela. To nam narekuje, da ne smemo končati misel na gradnjo novih stanovanjskih objektov na Studentskem naselju in da je treba zagotoviti sredstva za nadaljevanje gradnje tudi v prihodnjem letu. Ker so razmere v domovih po začetnih težavah sedaj že v celoti konsolidirane, ima Zveza nalogo, da se bori poleg redne pomoči za domove in menze tudi za srestva, potrebna za novogradnjo na naselju.

Kot posledica materialnega položaja študentov, ki je nastal po uvedbi novih ekonomskih ukrepov, je na naši univerzi prišlo do osnovanja študentske Samopomoči, ki je kljub skromnim razmeram, v katerih je delala vendarle izplačala v materialu ali denarju pomoči v višini 1,950.283 din (pol milijona v gotovini). Kljub velikemu pomenu, ki ga je imela navedena pomoč za mnoge študente, moramo vendarle ugotoviti, da je Samopomoč vse preveč skušala zbirati sredstva in da je manj iskala možnosti, da bi študente zaposlila. V tem letu je posredovala le 105 instrukcij in 15 honorarnih zaposlitev. Združenja nosijo veliko krivdo, da je preko Samopomoči nudena pomoč odigrala minimalno politično vlogo, če o njej sploh moremo govoriti. V tem pogledu bo v prihodnjem letu treba delati z večjo odgovornostjo in večjim političnim čutom. Sicer pa je organizacija Samopomoči opravičila svoj obstoj in bo njeno delo treba podpreti in razširiti.

7. Zdravstvena služba

Organizacije in delo v zdravstvenem fondu, ki vodi in usmerja vso našo zdravstveno službo sta v glavnem konstantna iz leta v leto. Dobro vpeljan in vesten aparat ne zahteva nobenih večjih sprememb vse do trenutka, ko bo sprejeta nova uredba o zdravstvenem varstvu študentov, za katero se bori Zveza študentov skupno z upravo zdravstvenega fonda na osnovi smernic in sklepov I. kongresa Zveze, na katerem je naš univerzitetni odbor sprejel sklep, da bo zastavil vse sile, da se tudi v Ljubljani vzpostavi samostojna študent poliklinika, ki bo vodila poleg stalne zdravstvene operative tudi zdravstveno statistiko in spremljala gibanje raznih bolezni med študentsko mladino.

Kakor v vseh preteklih letih je tudi letos država s subvencijo skoraj 4 milijonov dinarjev omogočila redno poslovanje zdravstvenega fonda, ki bi sicer ob lastnih sredstvih moral ustaviti svoje delovanje, ker so skupni dohodki fonda iz semestralnih prispevkov študentov v popolnem nesorazmerju z obstoječimi cenami uslug in zdravil.

Kakor v preteklem letu je tudi letos prejela naša zdravstvena služba pomoč od mednarod-

(Nadaljevanje na 4 strani)

Sekretariat Univerzitetnega odbora Zveze študentov na ljubljanski univerzi, ki je v preteklem letu uspešno vodil delo naše organizacije. Od leve proti desni: stojijo BORIS LIPUŽIČ (org. sektor), VLADO MIKUŽ (fizkultura), MILOS GORKIČ (propaganda), PAVLE SEGULA (mednarodne veze) — sedijo v istem vrstnem redu BORIS MIKOS (gospodarsko-zdravstvena komisija), ZORKO ŠČUKA (predsednik Univerzitetnega odbora), ANDRIJA PETKOVIČ (študentska Samopomoč).

Dr. Zorko Ščuka

ČESTITAMO!

Prav na dan, ko je naša mlada študentska organizacija zaključila enoletno uspešno pot, sta tudi vidva končala svojo študentsko pot, ki sta jo prehodila hrabro, vedno v prvih vrstah naprednih študentov.

Vsi, ki smo Vaju srečali pri svojem delu, Vaju spoznali in vzljubili, Vama obema toplo in prisrčno čestitamo in želimo na življenski poti mnogo upseha. Ostanita še vnaprej prvoborca za lepše dni in zvesta tovariša, kot sta bila.

Dr. Dane Brezic

Nadaljevanje referata tov. predsednika

ne univerzitetne službe. Poslali so nam 295 gr streptomicina; tudi Rdeči križ Slovenije je pokazal veliko razumevanje za potrebe naše zdravstvene službe in v zadnjih dveh letih nudil pomoč v znesku nad pol milijona dinarjev.

Na naši univerzi že več let izvajamo stalna fluorografska filmanja pljuč in srca. Filmanje, izvedeno v preteklem študijskem letu, kaže padanje procenta obolelih na odprti tuberkulozi, kar je med drugim tudi posledica stalnih tovrstnih pregledov, katerim sledi takojšnje zdravljenje. Ker bo samostojna poliklinika lahko centralizirala vso našo zdravstveno službo, bo možna bolj točna kontrola, bo tudi naš boj proti tej bolezni še bolj uspešen. Iz tega in še mnogih drugih vzrokov iskreno želimo, da bi bila nova uredba čimprej sprejeta. Tako bi bila zaključena borba študentov za samostojno univ. polikliniko. Gosp. zdravstvena komisija je uvedla na Univerzi tudi trezen in gospodarstven način razpolaganja s sredstvi in da so odbori sekcije in združenja uvedla štednjo.

8. *Organizacijska in politično-vzgojna vprašanja*

Če bi iz navedenega skušali izvesti zaključke o današnjem stanju organizacije in ga primerjati s preteklim letom, bi mogli ugotoviti ogromen korak naprej. Dokaz za to so nam lahko uspehi navidezno čisto formalnega značaja: sorazmerno hiter začetek dela Združenj, od katerih so nekatera svoje delo začela že ob odprtih partijskih sestankih, druga nekoliko kasneje, vsa pa že imajo do današnjega dne konstituirana vodstva, ki so že pričela z rednim poslovanjem. Konference Združenj so večinoma razgibale člane ob specifičnih problemih, ki so se pojavili na fakultetah. Sklepi se izvršujejo hitreje, četudi še z zastojem, vsekakor pa dosledneje.

Nikakor ne moremo misliti, da je tak razvoj organizacije slučajen, niti, da je zgolj rezultat nekaterih formalnih uspehov organizacij. Nasprotno to stanje je le izraz močne politične dejavnosti Zveze, ki se najjasneje izraža v že omenjenih demonstracijah in v uspehu mobilizacije za brigade. S politično ideološkim delom, zlasti še z zadnjima dvema manifestacijama ter z delom v brigadi je bil ob neprestani podpori in delu članov ZK postavljen temelj na aktivno, ne le teoretsko in abstraktno, ampak stvarno gradnjo socialističnega študenta. Borba za konkreten lik socialističnega intelektualca se je pričela že ob izločanju protinarodnih elementov, ki so se razkrinkali ob demonstracijah in se nadalje danes v diskusijah in ukrepih proti vsem tistim, ki se niso priključili naporom ostalih in neopravičeno zaostali od dela v brigadi, ali celo nemoralno prelomili svoje lastne obljube. Lahko rečemo, da prvič v obstoju organizacije na Univerzi kličemo na odgovornost vse, ki se niso odzvali sklepom organizacije ob odhodu v brigade, da prvič izvajamo ta sklep v celoti, vsa univerzitetna organizacija in to ne na poziv vrha, ampak po lastni iniciativi članov Zveze in brigadirjev. Priznati moramo, da to ni majhen uspeh.

Delegati z zanimanjem poslušajo referat tovariša predsednika

Napredek politične in ideološke dejavnosti Zveze se nadalje izraža v povečanem številu diskusij ob najrazličnejših problemih ideološkega in političnega značaja, prav posebno pa tistih, ki se nanašajo na delo študentov v Zvezi in izven nje.

Diskusije se pojavljajo ne-le na sestankih Združenj, na odprtih partijskih sestankih in v okviru drugih oblik dela, ampak tudi v seminarjih, med odmori, med posamezniki, včasih tu že bolj živo in prizadeto. Ugotoviti moramo povprečno višjo raven teh diskusij kot doslej. Prav tako moramo ugotoviti precejšnje napredovanje v svobodi izražanja, dejstvo, da se študenti ne čutijo toliko več vezane po birokratskem pritisku in svobodno izražajo svoje misili in mnenja. eSveda tu že zdaleč nismo dosegli najvišje točke. Ogromno je še problemov, cela vrsta še ukrepov in dejanj posameznikov, ki se jih marsikdo še ne upa kritizirati, toda prvi korak v tej smeri je storjen, kot nam to potrjujejo n. pr. diskusije, kritike na filozofski fakulteti.

Ob teh pozitivnih rezultatih dela Zveze, ob ustvarjanju ugodnih organizacijskih in ideoloških pogojih za njeno vzgojno delo pa lahko bolj čutimo vso težo pomanjkljivosti in napak v sedanjem stanju vzgojnega dela. Če namreč pregledamo vse naše, ne ravno majhne rezultate opazimo, da so večinoma akcijskega, trenutnega značaja. Ne moremo reči, da tako delo ne vpliva na zavest študentov, da ne oblikuje lika socialističnega človeka, toda tako delo ga lahko oblikuje samo deloma, ne more mu pa dati enotne usmerjenosti, zaključne črte, ki bi vskladila vse posamezne dele v celoto. Če naj bo študent, v katerem moramo gledati bodočega, visokokvalificiranega naprednega strokovnjaka, mora imeti še neko kvaliteto: enoten svetovni nazor, ki mu bo razložil in poenotil na čim globlji znanstveni osnovi vse tisto, kar mu posamezne konkretne, delne akcije posredujejo. To pa mu more dati le sistematičen, teoretski študij osnov marksizma in njegove današnje uporabe v praksi.

Pomanjkanje sistematičnega teoretskega dela v Zvezi komunistov in v Zvezi študentov je največja in najresnejša napaka današnjega ideološkega dela na Univerzi. Dočim smo uspeli na konkretnih in trenutnih političnih akcijah skoraj v celoti, ne vidimo danes niti v eni organizaciji sitematičnega in vztrajnega ideološkega dela. Zato še vedno obstojajo nejasnosti v najosnovnejših problemih nanašnega notranjega, pa tudi zunanjega politič. razvoja, tako v pojmovanju svobode, v teorijah o nekakšnem prelomu linije Partije po letu 1948, v nemogočih ocenjevanjih nekaterih zapadnih kulturnih stvaritev, v poznanju celo najbližjih perspektiv našega notranjega razvoja kot so n. pr. nov način organizacije oblasti po ustavnem zakonu in še vrsta drugih. Vse to izdaja včasih tako nemogočo politično in idejno nepismenost študenta, da človek ne bi mogel verjeti, da gre za intelektualca. Če hočemo torej obdržati obstoječe stanje politične aktivnosti, moramo takoj pričeti s sistematičnim ideološkim delom.

Predvsem nam nujno narekuje takojšen začetek dela na izpolnjevanju naše osnovne naloge: položaj naše države v svetu in njen notranji razvoj. Oboje je bilo vsestransko analizirano na VI. kongresu KPJ. Zakaj današnji položaj Jugoslavije zahteva od nas izrazito vzgojno ideološko delo? Več vzrokov govori zato: gotovo je osnovna karakteristika Jugslavije danes njena pot k izgraditvi socialistične družbe. Torej gre njena pot v smeri vse večje demokratizacije. Z ozirom na celoten svetovni položaj pa je Jugoslavija edina, ki zavestno gradi socializem na osnovi marksistične teorije.

Zato lik socialističnega intelektualca poleg zahteve naj bo čim globlje seznanjen s teorijo, ki bo pravilno usmerjala njegovo dejavnost in ji dala smisel, naj ima torej zgrajen svetovni nazor, vsebuje že zahteve, ki smo jih omenjali sicer že lansko leto, a bi jih bilo treba že poudariti; namreč: zavestna vključitev dela študenta v skupnosti na osnovi maksimalnega razvoja njegovih lastnih sil.

Le študent, ki ima vse te lastnosti, more s ponosom trditi, da predstavlja lik socialističnega študenta. Glede na zahteve, ki jih postavlja našemu študentu doba zgodovinsko poslanstvo Jugoslavije, v kateri živimo, se nam kot osnovne bodoče naloge javljajo že ob prejšnjem razpravljanju vsebovane zahteve, ki so v glavnem sledeče:

1. spoznati čim večje število študentov z osnovami teoretskega zaključka marksizma, z osnovnimi zakoni družbenega razvoja in sicer na osnovi proučevanja klasikov in konkretnega družbenega razvoja.

2. Aktiven in kritičen odnos napram družbeni praksi nas bo istočasno nujno vedel do enakega odnosa napram sami teoriji, s čemer bomo doprinašali k njenemu nadaljnemu razvoju.

3. Borba za idejno čistost in razvoja marksistične teorije je nerešljivo povezano z borbo proti vsem usedlinam stare družbene zavesti, pa naj bo to na področju znanosti, morale, družbenega življenja sploh, estetike ali katerekoli druge oblike družbene zavesti in družabnega življenja. Zato je treba nadaljevati z borbo proti vsem ostankom malomeščanščine, individualizma, intelektualistične pasivnosti, proti informbirojevski in klerikalni idejni in organizacijski osnovi itd. Istočasno pa moramo to borbo teoretsko, znanstveno poglabljati na vseh dostopnih področjih, od predavalnic in seminarjev preko gledališča, kinematografov, koncertnih dvoran, do časopisov, zlasti do naše študentske TRIBUNE.

Vendar tu nikakor ne more zadostovati teoretska borba. Pač pa je treba na kakršenkoli način spremeniti sedanji socialni sestav univerze v korist študentom iz delavskih vrst. Če govorimo, da so to osnovne naloge v vsebini politične in ideološke vzgoje študentov, s tem še ni rečeno, da so edine. Poleg njih obstoja še vrsta drugih, pač z ozirom na specifičnost Združenja. Pač pa se je treba v prvi vrsti orientirati pri postavljanju teh zahtev s strani študentov ali pa višjih vodstev, ker se vodstva Združenj največkrat izgovarjajo, da ne vedo kako naj prično delati, da nimajo metode dela in tako velikokrat odločilne zamisli propadejo v birokratskem filozofiranju in novih metodah, ki prerase osnovno zamisel nanašajočo se na vsebino dela. Treba je poudariti, da ima pri vzgojnem delu med študenti prioriteto vsebina in da so današnje razprave okrog metode dela večkrat skonstruirane. Oblike dela se pri današnji živosti pojavljajo same. Zato moramo o oblikah ideološko-vzgojnega dela in o njegovi metodi govoriti le v najsplošnejših obrisih. Prav gotovo bo mogoče najbolje organizirati politično in ideološko vzgojo tam kjer že sam predmet sili človeka k idejni kristalizaciji prerešetane stvari. Težje bo pri študentih, ki delajo na področjih, odmaknjenih od družbenih znanosti.

Kot oblika dela se bodo skoro gotovo v začetku pojavila predavanja in diskusije. O tem bi se dalo reči le, naj Združenja skrbe za kvalitetne predavatelje. Kakšne pa bodo oblike dela, ki jih bo prinesla praksa ni mogoče predvidevati.

Eno osnovnih napak pri metodi ideološko vzgojnega dela pri nas do danes, ki je zavirala delo in popolnoma onemogočala sistematičen ideološki vpliv, je bilo pomanjkanje načrta dela. Tu se je prejšnja togost in šablona izrodila v drugo skrajnost — v popolno nenačrtnost in prepustitev ideološko vzgojnega dela slučaju. Tu je treba energično nastopiti in takoj pričeti z načrtnim delom. Seveda ne bomo uvajali starega načina načrtovanja, ampak načrte, ki bodo dovolj elestični, da se bodo mogli prilagoditi situaciji, hkrati pa tako tudi zagotovili reden potek dela. Z ozirom na to se bo pač moral nekako spremeniti način dela. Ob tem ko govorimo o ideološkem vzgojnem delu ne moremo pozabiti, da posega na vsako področje študentovega izživljanja in da zato vsako področje doprinaša svoj prispevek k ideološko vzgojnemu delu.

9. *Boj proti kominformizmu in klerikalizmu*

Vendar vse to lahko predstavlja le del naše ideološke vzgoje. Najboljšo ideološko vzgojo pa predstavljajo srdite vsakodnevne borbe z vsemi sovražnimi ideologijami. Ob taki načelni trditvi ne moremo smatrati vsakogar, ki izstopi s kakršnimkoli socializmu tujemu pojmovanju že za sovražnika, vendar pa je nujno, da ob vsaki priliki prav te negativne pojave razkrinkamo.

Predvsem bi poudarili dvoje vprašanj: našo borbo proti pojavom kominforma na eni in proti ostankom klerikalizma na drugi strani. Mi smo morali zabeležiti v preteklem letu nekatera sovražna gesla, n. pr. neprestano in vztrajno dvomljivo ocenjevanje naše zunanje in notranje politike pri poedincih. Nadalje, zaprti in obsojeni so bili nekateri študenti — kot agenti kominforma. Nadalje smo več kot cel semester razčiščevali vprašanja medicinske stavke in ga v celoti še do danes nismo razčistili.

Brez dvoma, da je kontrarevolucionarna vloga SZ danes znana in jasna vsakemu študentu, prav zato tudi ne moremo pričakovati odkritih izstopov sovražnikov. Že primeri sami, ki smo jih zabeležili pri nas, so dokaz skritega načina dela sovražnika. Opažamo lahko njih parole, ki agitirajo za pasivizacijo. Kominformizem lahko najdemo v pojavih birokratizma ali pa v poiskusih angažirati in preusmeriti naše ljudi na take pozicije, kjer ne bodo borbeno reševali svojih problemov, jim prikazovati, da naša družbena stvarnost ni sposobna reševati pa četudi najtežjih problemov na danem terenu. Prav zaradi tega moramo ocenjevati, da je bil štrajk letnika medicine objektivno na liniji Kominforma, voda na njegov mlin. Skratka, Kominform poizkuša danes vsestransko dušiti zaupanje v moč nas samih in še posebej zaupanje v našo Zvezo komunistov in njegovo vodstvo.

Kot drugo pa bi se dotaknili vprašanja naše borbe proti klerikalizmu. V lanskem šolskem letu smo imeli že nekaj spopadov za rešitev pravilne in znanstvene usmerjenosti naših študentov. Že v tej borbi je jasno prišlo do izraza, da je religijoznost ostanek preteklosti in zaostalosti. Zavedamo se da zahteva ta proces vztrajne protidejavnosti — z dnevnim pojasnjevanjem. Prehod na napredne in edino znanstvene pozicije na tem vprašanju je torej proces, ki ga ne moremo doseči v trenutku. Imamo pa vso pravico in dolžnost, da zahtevamo od vsakega člana ZSJ, da na drugi strani razume vso reakcionarno vlogo Vatikana in katoliške cerkve pri nas, ki se je povsem jasno razkrinkala v NOV in ki dokazuje tudi danes neprestano, da ji je svobodna revolucionarna socialistična Jugoslavija eden osnovnih kamnov spotike. Naj omenim le vso njeno anacionalno vlogo ob tržaškem vprašanju. Kdor pravi, da teh stvari ne razume, je jasno, da tega noče razumeti, ker je sam na istih pozicijah, ki so naši socialistični stvarnosti sovražne. Takim ljudem seveda ni mesta v ZSJ, pravtako pa tudi ne na Univerzi. Na drugi strani pa je nedvomno, da naša socialistična stvarnost že zdavnaj zahteva vzgojiteljev in izobražencev na sploh, ki bodo sledili le znanstvenemu svetovnemu nazoru — le taki bodo zmogli vzgajati napredno usmerjene generacije socialističnih ljudi. Poudarjam, le tisti, ki ne bodo več obteženi z dediščino zaostalosti.

Na prvi pogled izgleda, da sta zgoraj omenjena »mnenje o procesu, ki je potreben za preorientacijo« in nezdružljivost socialističnega intelektualca z verskimi predsodki v nerešljivem protislovju. To se mi zdi toliko bolj važno poudariti, ker se po zaostritvi tega vprašanja (nekateri študentje filozofije n. pr. niso dobili služb) jasno kažejo tendence zakrivanja religioznega prepričanja pri posameznih študentih. Tako stališče je popolnoma nepravilno in za prizadete tudi nekoristno. Rešitev protislovja — sintezo vidimo edino v tem: Zveza se kot organizacija mora boriti za čimprejšen prehod svetovno nazorsko neopredeljenih članov na pozicije naprednega in znanstvenega svetovnega nazora. Vprašanje pa je v koliko so prizadeti sami pripravljeni se izkopati iz tega, in iskati pomoči zato pri Zvezi. Naša celotna družbena stvarnost in visoka stopnja znanosti daje danes vso možnost relativno naglega razčiščenja tega vprašanja.

Omenjam le še, da je primer politično-ideološke borbe na filozofski fakulteti pokazal pri poedincih prav nasprotne tendence — in še več, doživeli smo pojav, da pri njih ni šlo za religioznost, temveč le za jalov izstop političnega klerikalizma.

10. *Zaključki*

Velika pomanjklivost v našem delu, ki daje svoj negativen pečat političnemu stanju na Univerzi je izolacija študentov od širokih dnevnih problemov borba za socializem. Se vedno ugotavljamo, da je udeležba študentov v javnem življenju premajhna. Preko prvih korakov, ki so bili šibki: obiski ekonomistov na diskusijah o družbenem planu, nekaj kulturno-umetniških gostovanj pri delovnih kolektivih) nedvomno bodo s povezavo z delovnimi kolektivi in z širšo udeležbo v javnem življenju, katero moramo v teku letošnjega leta ustvariti, odpravljena mnoga nezdrava pojmovanja, ki jih še vedno lahko zasledimo, kajti v veličini burne vsakodnevne borbe za socializem bomo lahko pridobili prav oni del, ki nam ga šolska klop ne more dati.

Smatramo kot nujnost, da k našemu prizadevanju, da bi vnesli več političnosti na našo Univerzo dajo svoj in to pomemben delež tudi naši vzgojitelji. Ne bi hotel trditi, da nekateri tega že ne delajo. Na vsak način pa jih je še veliko, ki sicer ne rečejo ničesar proti, ampak pravtako tudi ničesar za, zlasti velja naša ugotovitev za one fakultete Univerze, kjer lahko v določenih primerih naletimo na predavatelje z neznanstvenimi pogledi na svet. Naloga Zveze študentov je, da v takih primerih odločno in odkrito vstopi v borbo.

V lanskem letu se je ZSJ veliko ukvarjala s predlogi za sprostitev študijskega režima in redukcijo preobširne snovi. Zase — za študente moramo kritično priznati, da za nas v polni meri velja pregovor: tresla se gora, rodila se miš! Na drugi strani pa moramo ugotoviti, da tudi predlogi, ki so bili stvarni, utemeljeni in konstruktivni, niso marsikje naleteli na pozitiven sprejem. Mislim, da je vprašanje ožjega tovariškega sodelovanja profesorjev s študenti pot k uspešnejšemu reševanju teh problemov.

Smatram, da sem te probleme obdelal precej na kratko in prav zaradi tega mora diskusija zaradi važnosti detajlneje obravnavati njih vsebino.

Študentje ljubljanske Univerze in visokih šol pozdravljamo in se pridružujemo sklepom VI. kongresa, s katerim je zgodovinsko označen preokrat, ki se je vršil v teku zadnjih let v graditvi socializma pri nas.

Zavedamo se, da nujnost razvoja socializma zahteva od nas polno razumevanje časa, v katerem živimo in velik občutek odgovornosti za celotno naše družbeno dogajanje. Zahteva pa tudi od nas iskrene hvaležnosti Zvezi komunistov Jugoslavije s tovarišem Titom na čelu, ki vodi naš delavski razred in vse narode Jugoslavije v revolucionarni borbi in ustvarja s tem tako socialno ureditev, ki omogoča vsakemu poštenemu mlademu človeku neomejen kulturni razvoj in napredek.

Posebej pa se zavedamo odgovornosti za svoje delo pred delovnimi kolektivi, ki s trdim delom ustvarjajo materialno bazo naši kulturi in s svojo borbo za socializem dajejo tudi bogastvo njeni vsebini.

Skupščine so se udeležili številni gosti

Se besedo o agitacijsko propagandnem delu naših združenj. Ne vem, zakaj se naše organizacije tako krčevito držijo preživelih in neučinkovitih propagandnih oblik. Propaganda je važna postavka v delu vsake množične politične organizacije in bo morala tudi v našem delu imeti mesto, ki ji pripada. Novi odbori združenj bodo morali o tem temeljito razmisliti in tudi ukrepi. Posebno ob večjih akcijah Zveze se jasno vidi nesposobnost politične propagande združenj. Učinkovitost in pravilna politična usmerjenost naše stalne propagande in večjih kampanjskih akcij bo morala zamenjati šablonske in včasih kar odbijajoče forme primitivnega obveščanja, ki je na naših fakultetah v navadi. Mislim, da bi vsako združenje moralo imeti agitacijsko propagandni oddelek. Saj bodo naloge teh oddelkov obsegale ne samo delo ob večjih konkretnih akcijah, — mobilizaciji v delovne brigade, zborovanjih, vsakoletnih volitvah v študentske forume itd., temveč tudi stalno politično delo za pravilno ideološko politično usmerjenost naših študentov in za stalno tolmačenje ekonomskih ter ideoloških temeljev boja Zveze komunistov in delovnih ljudi naše države za socialististično demokracijo.

Boris Lipužič: O delu Združenj izven Ljubljane

Tovariš predsednik je v poročilu omenil tudi delo Združenj Zveze študentov izven Ljubljane, v večjih krajih Slovenije. Ker bi morala in mora biti njihova dejavnost in vloga pomembnejša, se bom omejil le na to vprašanje.

Zveza študentov je na visokih šolah dosegla v svojem osemnajstmesečnem razvoju lepe uspehe, vendar se je vse naše delo usmerjalo izključno na reševanje notranjih študentskih problemov v okviru Univerze v Ljubljani. Kljub temu, da statut predvideva ustanovitev Združenj Zveze študentov v posameznih krajih in okrajih izven univerzitetnega centra, ki jih naj tvorijo redni in izredni študenti, ki tam žive oziroma so v dotičnem kraju zaposleni, doslej razen rednih izjem še nikjer nismo ustanovili študentsko organizacijo, ki naj bi poleg študijskih problemov reševala tudi druga vprašanja. V času letnih in semestralnih počitnic bi ta združenja zbrala študente v mestu in bi lahko v tem času organizirala družbeno kulturno in športno aktivnost.

V ostalih ljudskih republikah, na primer v Makedoniji in v Bosni in Hercegovini, so se študentje v takšnih združenjih v času počitnic vključili v različne sanitetne in predavateljske ekipe, ki so obiskovale delovne kolektive in vasi ter so na ta način nudile znatno pomoč množičnim organizacijam in ljudski oblasti.

Pred vojno so bili napredni študentje pod vodstvom Partije zelo aktivni na podeželju v različnih kulturno-prosvetnih društvih delovnih kolektivov, v katerih so utrjevali napredno miselnost, skratka ljudje, domačini v dotičnem kraju so čutili njihovo družbeno aktivnost.

Če pa danes pogledamo to aktivnost študentov v domačih krajih, vidimo, da se v glavnem omeji na delo posameznikov, v nekaterih kulturno-prosvetnih društvih ter nekoliko bolj v športnih društvih ter pri zabavnih prireditvah, na primer v Mariboru in Ptuju. Manj je sodelavcev iz študentskih vrst na kulturno-prosvetnem področju, pri Ljudski univerzi ter v poborniški in v novoustanovljeni moči mladinski organizaciji, zlasti na srednjih šolah, v tapočitniški organizaciji.

Z namenom, da bi vsebina dela odgovarjala smislu, ki sem ga pravkar navedel, sta se v zadnjem času osnovali Združenji v Novem mestu in v Brežicah. V slednjem so med drugim sklenili, da bodo organizirali gostovanja študentskih kulturnih ekip, katerih dobiček bo namenjen študentski Samopomoči. Takšno gostovanje so v lanskem letu brežiški študentje že organizirali in prireditev glasbenega ansambla je imela lep uspeh. Sklenili so tudi, da bodo prirejali poleti z ostalo mladino v okviru Počitniške zveze skupinske izlete. Poleg tega so za mladino šole Učencev v trgovini organizirali že dvoje ideološko vzgojnih predavanj, kakršna nameravajo imeti tudi na gimnaziji. Sedaj, pred volitvami pa bodo sodelovali tudi pri pojasnjevanju pomena Svetov proizvajalcev in Svetov državljanov ter osnutka novega ustanovnega zakona. Ob nedeljah se bodo člani združenja sestajali in se razgovarjali o različnih aktualnih problemih ideološkega in strokovnega značaja.

To so nekatere oblike dela študentov oziroma celotnega Združenja, med katerimi gotovo ni zadnja delovna akcija za izgradnjo drsališča, ki so ga brežiški študentje skoraj že dogradili. Niso to edini načini dela Združenj v krajih izven Ljubljane, kajti vsak kraj ima svoje specifične razmere. So pa brez dvoma napotilo za študente v drugih krajih, da bodo osnovali svoja združenja in klube na isti zdravi osnovi, kakršno imata združenji v Novem mestu in v Brežicah. Predlagam, da sprejme današnja univerzitetna skupščina tudi sklep o ustanovitvi študentskih združenj in klubov v vseh večjih krajih v Sloveniji, predvsem tam, kjer so višje gimnazije oz. kjer za to obstojajo realne možnosti.

Vlado Mikuž: Študenti si želijo fizkulture

Samostojne telesno-vzgojne organizacije študentje nimajo. Po podatkih se od 6000 študentov Ljubljanske univerze in Visokih šol redno udeležuje telesne vzgoje le 230 študentov. V preteklosti smo sicer imeli dva poizkusa razširiti in pomnožiti telesno vzgojo, kar pa je zaradi kampanjske agitacije propadlo. Pa tudi zaradi tega, ker študentje niso imeli svoje stalne materialne osnove — telovadnic in rekvizitov in ker tudi zastarel sistem vadbe ni odgovarjal potrebam študentov.

Nekoliko boljše je bilo stanje v športnih organizacijah. Želja, združiti vse študente v enotni športni organizaciji, je privedla do tega, da se je v l. 1947 ustanovilo športno društvo Enotnost, ki je postalo po svoji kvaliteti in organizacijski razširjenosti najsolidnejše in najmočnejše društvo v Sloveniji. Ko so l. 1949 prenehale subvencije, je društvo razpadlo. — Živeti ni moglo predvsem zaradi tega, ker ni imelo svoje lastne materialne osnove .

Po likvidaciji Enotnosti je večina članov-študentov odšla v druga društva, ki so jim preko raznih zvez ali pa zato, ker so imela lastna igrišča, telovadnice in od tega tudi dohodke, nudila vse tisto, kar so za tekmovanje rabili. Pa ne samo to! Tu so bili študentje deležni kvarnih in sovražnih vplivov, od klubaštva pa do kriminalnih dejanj. — Zato tudi ni nič čudnega, če so bili dobri fizkulturniki navadno slabi člani ZSJ!

Toda kljub temu športno življenje na Univerzi ni zamrlo. Stanovska zavest študentov do lastnega društva je tudi tukaj prešla v finančne in materialne težave. Tako danes obstojajo na Univerzi AŠK-košarka, kot eden izmed najboljših klubov v državi, ASD, kot najboljša v Sloveniji, mladi LUSK, ki si je priboril vstop v zvezno ligo, PDU z AD in jiu-jits klub, ki je bil pravkar ustanovljen. Ustanavlja se še sabljaška sekcija. Vse te sekcije in klubi pa niso stremeli samo za kvaliteto, ampak so se tudi vztrajno borili za omasovitev svojih vrst. Po pismu CK ZKJ so vsa ta društva postavljala na ostrino moralni in politični lik študenta športnika. Brez dvoma gre priznanje vsem odborom in športnikom vseh vrst, ki so s svojo požrtvovalnostjo ohranili ugled študentskega športa.

Poleg pozitivnih lastnosti je sedanji športni odbor sprejel tudi lepo dediščino dolgov in nesolidnega poslovanja, ki se je reševalo celo pred sodiščem. Zveza študentov je morala v tem letu poplačati dolgove v znesku 334.000.— din, ki izhajajo vsi iz malomarnega poslovanja bivšega odbora. Tako nesolidno delo je precej krivo, da danes skoraj po

(Nadaljevanje na 5 strani)

Diskusija po referatu

Mikeln Miloš: Naše kulturno-prosvetno delo

Tovariš predsednik je v referatu omenil nekatere pomanjkljivosti v našem kulturno-prosvetnem delu. Morda bi ne bilo nápak, te pomanjkljivosti, pa tudi nekatere dobre strani našega dosedanjega kulturno prosvetnega dela podrobneje osvetliti in poskusiti v nadaljnji diskusiji in zaključkih skupščine ugotoviti glavne smernice, po katerih naj bi se gibalo naše kulturno porsvetno delo v tem letu.

Če govorimo o kulturno prosvetnem delu naših študentov, je prva in žal — največkrat tudi zadnja postavka SKUD »Tone Tomšič«. Društvo, ki živi in dela že nekaj let, je doseglo lepe uspehe ne toliko v kvantiteti kot v kvaliteti. Vendar dobršen del očitkov, ki gredo društvu na račun majhnega števila njegovih članov — vsega 3% študentov naše univerze in visokih šol — zadeva v prazno, saj zavirajo kvantitetno rast društva objektivne zapreke, preko katerih ne more. Da ne detajliram, naj jih imenujem s skupnim imenom — pomanjkanje materialnih sredstev, glede katerih naše društvo niti zdaleč ne vzdrži primerjave s kakim SKUD, za katerimi stojijo močni delovni kolektivi z velikimi presežki, ki gredo v njihov fond. Naše društvo se je do sedaj in se bo v bodoče moralo vzdrževati iz proračuna Zveze, izvzemši direktne podpore in subvencije nekaterih podjetij — kar bo vsekakor potrebno doseči — teh dohodkov od prireditev, ki naj bi, kot nam večkrat pravijo, bile glavni izvor dohodkov SKUD. Toda, če smatramo samostojne prireditve za glavni vir dohodkov, zaidemo v nasprotje s prej postavljenim glavnim namenom SKUD, vzgajanjem čim večjega števila študentov v kulturno prosvetnem delu, s čimer ne moremo doseči kvalitete, ki je za samostojne prireditve nujno potrebna. Ostane nam torej zopet naslonitev na proračune naših prosvetnih ustanov.

V smeri čim bolj masovnega kulturno prosvetnega dela med študenti pa bodo sekcije društva morale storiti več, kot so doslej. Če je med študenti na primer veliko zanimanje za pevski zbor, zakaj ne bi ustanovili še enega? S tem ne bi bila ogrožena kvaliteta Akademskega pevskega zbora, ki bi obenem tudi imel stalen vir dobrega naraščaja. Enako bi lahko postopale ostale sekcije.

Tovariš predsednik je omenil tudi preživele forme SKUD. Res je, centralistična uprava SKUD je v danih pogojih postala nekak birokratski organ, brez pravega namena in funkcije. Sekcije naj postanejo povsem samostojni klubi Zveze študentov, formirani po Statutu Zveze in neposredno vključeni v Zvezo študentov Jugoslavije.

Nadaljevanje diskusije tov. Mikuža

vseh forumih gledajo v študentih nesolidno organizacijo, ki ji samostojnega gospodarskega poslovanja ni zaupati.

Če iz te kratke analize izvlečemo nekaj splošnih zaključkov, ki bi nam morali služiti za naše nadaljnje delo, moramo ugotoviti predvsem sledeče:

1. Interes študentov za športno izživljanje na Univerzi obstoja. Študentje danes upravičeno zahtevajo rešitev tega problema, ker so se prav v zadnjem času rešili številni problemi študentov, kot so: strokovni in ekonomski.

2. Materialna sredstva — vključujoč potrebo po rekvizitih, objektih in finančnih sredstvih, niso v skladu s številom študentov na Univerzi. V letošnjem letu je Zveza študentov izdala za celotno športno dejavnost 230.000 din **in tako denarno podprla štiri samostojne klube.** — Mnenja smo, da kljub elementarnim nesrečam, ki so zajele našo državo, ni razloga za to, da se športna dejavnost na Univerzi subvencionira s tako minimalnimi zneski, posebno še, če upoštevamo, da se po raznih drugih klubih, kljub pismu CK, razmetava denar delovnega ljudstva za kriminalna dajanja, podkupovanja in za vzgojo profesionalizma. — Naj navedem samo primer Odreda, ki je močno diskreditiral s svojim delom pošteno športno življenje in mu je kljub temu v zadnjem času nakazal delovni kolektiv Pletenina pol milijona dinarjev. Upravičeno vprašamo javnost, ali se bo vprašanje podpore športnim organizacijam reševalo preko zvez in simpatij, ali pa se bo uvedel pravičen in pošten kriterij. Mi se danes s tega mesta obračamo na vse zastopnike oblasti in javnega življenja, ki so tukaj prisotni, da podprejo upravičen predlog študentov, da se jim dodeli objekt, kjer bodo lahko študentje razvili ne samo športno, ampak tudi družabno življenje.

3. Najmočnejša argumentacija navedenega predloga pa je brez dvoma zdravstveno stanje študentov. Na zdravniških pregledih, ki so se vršili ob mobilizaciji za delovne brigade, je bilo izvrženih 47% študentov kot nesposobnih za fizično delo. Mnenja smo, da je to neovrgljiv dokaz nujne rešitve športnega problema na Univerzi.

4. UO ZSJ je nadalje mnenja, da se za pravilno strokovno vadbo nastavijo s strani Sveta za prosveto in kulturo odgovarjajoči profesorji, ki bi znali pravilno voditi športno življenje na Univerzi. Ko bi se ob dvigu materialne baze lahko na Univerzi uvedel obvezen pouk v telesni vzgoji, pa bi se morala tudi ustanoviti katedra za telesno vzgojo. Skratka: mnenja smo, da je mogoče rešiti problem masovnosti telesne vzgoje in športa v prvi vrsti s korenitim izboljšanjem telesne vzgoje po srednjih šolah, zlasti na učiteljiščih, vzporedno s tem pa tudi na Univerzi. Prepričani smo, da se bodo sredstva, ki jih bomo vložili za vzgojo športno aktivnega študenta, z obrestmi povrnila, ko bodo študentje po diplomiranju na univerzi, kot profesorji, inženirji ali zdravniki na terenu pomagali pri delu telesnovzgojnih društev. To bo brez dvoma spremenilo stanje med profesorji, ki prihajajo iz naše Univerze in nimajo osnovnih pojmov o telesni vzgoji. Žal je še bolj pereče stanje na Učiteljišču.

5. Že v začetku smo ugotovili, da so študentje, vključeni v ostala društva, deležni kvarnih vplivov. Vsa društva so postavljala samo vprašanje športne kvalitete, ni pa se postavljal moralni lik športnika. Zato smo tudi iz tega razloga mišljenja, da bi se ob pravilni mobilizaciji organizacije Zveze komunistov to vprašanje mnogo bolj postavljalo na ostrino. To nam dokazuje že praksa, ki so jo uvedli naši klubi.

Iz vsega tega sledi nujna potreba, da se na Univerzi in Visokih šolah ustanovi študentsko društvo in da se dajo temu društvu materialni pogoji za solidno delovanje. Obenem smatramo za potrebno, da stopijo študentje v prvo vrsto borcev proti vsem nezdravim, reakcionarnim in sovražnim odnosom, ki vladajo danes v našem športu. Mislim, da izražam mišljenje vseh študentov, zlasti pa aktivnih športnikov, da se ti predlogi vnesejo tudi med zaključke naše skupščine.

Boris Mikoš: O gospodarski dejavnosti in politiki v preteklem študijskem letu

Delo naše gospodarsko-zdravstvene komisije je bilo praktično samo nadaljevanje dela Gospodarske komisije, ki je v jeseni, preteklega leta reševala vprašanje naših domov in menz, ki so zaradi uvajanja novega finančnega sistema zašle naenkrat v velike težave in pretile študentom z neverjetno visokimi cenami.

Komisija je začela svoje delo brez vseh gospodarskih izkušenj in kar ni prav nič manj zanimivo — ves čas njenega delovanja ni v njej delal niti en študent ekonomije.

Pretekla jesen je bila zares precej grenka, ker smo morali kar naenkrat reševati obširna in za nas nadvse važna in zelo boleča gospodarska vprašanja, za katera se vsa prejšnja leta na univerzi skoraj nihče ni zanimal. Razmere so nas prisilile v to, da smo se poglobili v gospodarsko problematiko, in že na Kongresu Zveze je naša delegacija lahko odločno posegla v delo Ekonomske Komisije Kongresa, ki je sprejel mnoge naše predloge in sugestije. (?)

Danes lahko trdimo, da smo v preteklem letu prehodili za naše razmere na univerzi naravnost revolucionarno pot, katere veliki uspehi se vedno bolj kažejo in so naši organizaciji dali določeno gotovost v reševanju gospodarskih vprašanj. Dovolite mi, da v zvezi s sklepi našega prvega Kongresa opozorim na nekatera dejstva, s katerimi bo morala Zveza na vsak način računati tudi v svojem nadaljnem delu.

Studenti so sposobni upravljati domove

Preteklo jesen je Zveza študentov, kakor sem že omenil, začela obširno akcijo za izboljšanje materijalnih pogojev študentov. Studentski domovi in menze ter bivša Direkcija, kateri so študenti pretili s stavko, so bili prvo in obenem uspešno poprišče dela te Komisije.

Na pobudo študentov je bila razpuščena Direkcija kot gospodarsko podjetje, domovi in menze so postali samostojni, njihovo upravljanje pa so prevzeli študentski upravni odbori. Tako je bilo po petih letih birokracije v naših domovih zopet vzpostavljeno staro povojno stanje — domove so upravljali študenti.

Gospodarske okoliščine so nas prisilile k veliki štednji. Razpustili smo tri nerentabilne menze in s pomočjo Kuratorija, ki ga je na naš predlog imenoval Svet za prosveto in kulturo vlade LR Slovenije, točno določili mesta v teh naših obratih. Tako smo zmanjšali izdatke za osebje kar za 52 % ali za pol milijona.

Na ta način je bila enkrat za vselej zaključena politika, ko so velike državne subvencije omogočale vzdrževanje širokega aparata pod znamko pomoči študentom. Pred izvedbo naših ukrepov so bile menze zasedene le 40—60% in je največji del subvencij šel izključno za kritje prekomerne režije.

Svet je tudi sprejel in uveljavil naš predlog, da v študentske domove nastavlja vzgojitelje. Rezultati tega ukrepa se že kažejo.

Upravni odbori v domovih so tekom skoraj že celega leta dokazali, da so sposobni popolnoma samostojno upravljati naše domove ter so dosegli s pomočjo državne podpore, ki je znašala za vse naše domove, katerih imamo sedaj šest in za vse študentske menze, ki so štiri, 4 milijone din, to, da nismo zvišali cen v menzah in da bo mogoče poceniti stanovanja v naših dovomih.

Vkljub vsem naporom pa nikakor ne moremo doseči, da bi se mogli domovi vzdrževati sami. Zaradi tega težimo tudi k internatskim tipom domov — to je dom in menza skupaj, ker večje gospodarske enote lažje shajajo. Državna podpora bo tudi v bodoče nujno potrebna, ako nočemo povišati stanarin. Naloga Zveze bo, da tudi v prihodnjem letu zagotovi v proračunu pomoč našim domovom in menzam.

Sodelovanje s kuratorijem je bilo plodno

Kuratorij — v katerem so poleg oblastnih zastopnikov in študentov tudi zastopniki profesorskega zbora — je opravil za domove in menze ogromno delo in smatram za svojo dolžnost, da se na tem mestu v imenu vseh študentov vsem članom Kuratorija najtopleje zahvalim. Ako bi sodelovanje s profesorji na vseh področjih rodilo tako bogate in enotne rezultate, potem bi tvorili edinstven in primera vreden kolektiv.

Študentskim zastopnikom je uspelo dokazati članom Kuratorija, da v vodenju svoje gospodarske politike nismo ozki in svojeglavi, kakor so nas hoteli prikazati nekateri, ki jim ni šlo v račun, da hočemo gospodariti sami. V domovih smo vedno štedili le tam, kjer smo smeli in mogli in nismo nikoli zahtevali nemogočih stvari. Vestno izpolnjevanje vseh obveznosti do Kuratorija je rodilo zaupanje pri mnogih odločujočih tovariših v Upravi.

V gospodarstvu naših domov in menz smo dejansko poiskali vse notranje rezerve, uvedli čim rentabilnejše poslovanje, povečali štednjo in začeli bolj paziti na zlorabe ljudske imovine. Mirno lahko trdimo, da bi se marsikateri delovni kolektiv lahko marsičesa naučil v teh naših domovih.

Vendar pa do danes še nismo izpolnili tiste točke v našem Statutu — mislim, da je to točka 8. — ki pravi, da Zveza vsestransko podpira upravljanje domov. Vse do danes nam namreč ni uspelo vzpostaviti upravnega odbora v obeh Oražnovih domovih, čeprav priznavamo v celoti poseben položaj tega doma z ozirom na njegov nastanek. Vendar pa ni res, da na podlagi pokojnikove volje ne bi mogli v upravi soodločati tudi študenti. Mi na tem mestu lahko ugotovimo, da je Upravni odbor Oražnovih domov pokazal zelo malo pripravljenosti, da bi te stvari uredil, čeprav ustanova ne razpolaga več z večjimi sredstvi in sama potrebuje državno pomoč. Poleg tega pa so domovi v zelo slabem stanju in nujno potrebni popravila. Studenti bomo menda res prisiljeni napraviti bolj energične korake, ki jih pa tudi znamo, kadar je treba!

O položaju v naših domovih

V vseh študentskih domovih stanuje danes 1126 slušateljev, od tega 320 tovarišic. Trenutno je še vedno eden najmočnejših študentski dom Akademski kolegij, kjer stanuje okrog 480 študentov. Studentsko naselje je začasno preseglo to številko, kakor tudi številko svoje normalne zmogljivosti, ker so zasedene tudi učilnice, kar ne bi smele postati praksa. Trenutno je Dom Ivana Mojzerja zaseden pod svojo zmogljivosto, za kar je deloma kriva tudi uprava!

Vkljub temu, da so nam včasih očitali napačno nacionalno politiko v naših domovih, moram ugotoviti, da smo edina univerza v naši državi, ki je uspela zbrati v svojih domovih študente vseh nacionalnosti. 31.2% vseh stanovalcev akademskih domov v Ljubljani tvorijo študenti izven Slovenije. Zaradi tega je vsak očitek, da ne upoštevamo potreb tovarišev iz južnih republik, absolutno neupravičen, ker je število stanovalcev — neslovencev v domovih v popolnem nesorazmerju z njihovim številom na univerzi, ako vzamemo za osnovo isto sorazmerje pri Slovencih. Na ljubljanskih visokih šolah in univerzi študira trenutno blizu 6700 študentov in se jih potemtakem nahaja v naših domovih približno 15 %.

Le nekaj nad 10 % vseh stanovalcev je delavskega porekla. Torej imamo tudi v naših domovih približno isto sliko, kakor pri štipendijah. Sinov kmečkih staršev je v naših domovih še enkrat manj kakor sinov nameščencev. Več kakor polovico stanovalcev je študentov Tehniške visoke šole, 10 % pa jih študira medicino. Več kot 50 % vseh tovarišev, ki prejemajo štipendijo, stanuje v naših domovih. Razmerje moških stanovalcev proti ženskim je pa 7 : 3.

Problem študentskih stanovanj še vedno ni rešen

V preteklem študijskem letu je republiška vlada odobrila kredit v višini 17 milijonov dinarjev in še nekaj naknadnih kreditov, tako da je bila v začetku novembra zaključena gradnja novega stanovanjskega paviljona na študentskem naselju pod Rožnikom. V novo lepo stavbo se je vselilo 230 študentov. Tako je študentsko naselje dobilo še drugi stanovanjski objekt od petih predvidenih.

Vkljub elementarnim nesrečam, mislim, da bi bilo treba z gradnjo v prihodnjem letu nadaljevati in dograditi naslednja dva objekta in tako čim bolj približati čas, ko bo študentsko naselje postalo stvarnost.

Letos je bilo zopet premalo prostora v naših domovih. Prej ali slej pa bo treba rešiti vprašanje močnega dotoka študentov iz južnih republik, ki prihajajo k nam, čeprav razpolaga beograjska univerza z zadostnim številom mest v svojih menzah in domovih. Ta dotok povzroča pri nas precejšno zmedo in težave pri sprejemanju v domove.

Ker gre pri gradnji novih stanovanjskih paviljonov na naselju v bistvu za razširitev našega stanovanjskega fonda, od katerega ima neposredno korist tudi mesto, smatram, da bi moralo pri gradnji pomagati tudi mesto.

Ob tej priliki moram omeniti tudi kratkovidnost naših študentskih svetov: ki na terenih, kjer se nahajajo njihovi domovi, niso niti poizkušali kandidirati svojega kandidata, ki bi v svetu državljanov za mesto Ljubljana razložil naše potrebe in težnje. Tukaj se nam je naša odtrganost od terenov, na katerih živimo, enkrat krepko maščevala. Tudi Univerzitetni Odbor zveze ni napravil podobnega poizkusa in tako bo menda res 6000 študentov ostalo sredi Ljubljane brez svojega zastopnika. To ni ne politično, ne gospodarsko!

Se nekaj besed o problemu domov

V domovih nimamo nobenega družabnega življenja, ker ni zato niti primernih prostorov niti primernih sredstev. Za študentsko naselje bi bilo treba čimprej nabaviti primerno knjižnico, v Akademskem kolegiju pa računamo na uvidevnost Mestne občine, da bo študentom včasih odstopila v uporabo prostore novega kinomatografa.

Mislim tudi, da je že čas, da Svet za prosveto izda dokončno odločbo o poslovanju Kuratorija, ki še vedno posluje le po začasnih pravilih. Od januarja do danes je dokazal, da je potreben in sposoben za življenje. Le eno mislim. Potrebno bi bilo, da ga čimprej priključimo na univerzo, kamor tudi spada, da se mu morda ne bo zgodilo tako, kakor se je to zgodilo našemu Zdravstvenemu fondu, ki so ga podredili Mestnemu ljudskemu odboru, kakor da je slovenska univerza ljubljanski problem in ljubljanska mestna skrb.

Skoraj 2 milijona dinarjev pomoči

Ker je poročilo Univerzitetnega odbora že obravnavalo delo Studentske samopomoči, bi temu dodal le še par besed.

Samopomoč, ki je dosegla lepe uspehe, saj je razdelila skoraj dva milijona dinarjev podpor in pomoči, pa vendarle ni dosegla prav nobenega drugega namena, kakor da so vsi študenti računali s pomočjo te naše organizacije in so pri tem pozabljali, da si mora v prvi vrsti vsak pomagati sam.

Delo bo letos treba v tem smislu temeljito preusmeriti. Menim, da bi morala biti naša samopomoč v prvi vrsti pripravljena pomagati onim, ki se v večji meri trudijo v naši organizaciji in zaradi tega težko opravljajo še kakšno drugo honorarno delo. Vsi, ki v organizaciji ne delajo, naj se vnaprej skušajo zaposliti in si sami prislužiti del sredstev. Sploh ni taktično podpirati nekoga več mesecev.

Odbori so zakrivili na združenjih marsikatero napako, ker so dajali priporočila za podpore vse preveč lahkega srca in brez vsakega socialnega in političnega merila. Le tako so se lahko dogodili taki primeri.

Samopomoč bo v prihodnjem delovnem letu morala predvsem iskati zaposlitve za vse, ki so pomoči potrebni, morala bo v smislu sklepov Kongresa končati s prakso prosjačenja in moledovanja, čeprav je morda res, da je to bilo v določenem času edini izhod.

Predlog skupščini

Na osnovi vsega tega predlagam skupščini, da k poročilu in sklepom tov. predsednika sprejme še naslednje sklepe:

1. Zveza naj nadaljuje borbo za dodelitev državne pomoči, študentskim menzam in predvsem domovom v večji meri kakor lani, ker so danes težji pogoji.

2. Kuratorij naj čimprej sprejme pravilnik odnosno poslovnik in naj se nasloni na univerzo, kamor spada po svojem značaju in v smislu novega zakona o univerzah. Sodelovanje v Kuratoriju naj se nadaljuje.

3. Zveza naj zainteresira za gradnjo študentskega naselja tudi mestne forume, ker gre za del mestnega stanovanjskega fonda.

4. Da bi tudi v bodoče ohranili pridobitve, ki smo jih dosegli z lastnim upravljanjem študentskih menz in domov, naj Zveza še nadalje utrjuje že obstoječo ureditev v naših obratih, da bodo študentski sveti in upravni odbori vestno in točno izvrševali svojo dolžnost.

5. Zveza bo nadaljevala svojo borbo v obeh Oražnovih domovih, da dobijo študentski zastopniki pravico odločanja in da se tudi v teh domovih vzpostavijo enaki upravni odbori, kakor v drugih naših domovih ter se obvezuje, da bo spoštovala voljo pokojnega dr. Oražna.

6. Studentska samopomoč naj preusmeri svoje delo prvenstveno na iskanje zaposlitev za vse pomoči potrebne študente ter v večji meri zainteresira našo javnost za svoje delo.

Mnoga glavna vprašanja s področja gospodarske dejavnosti so sedaj že jasna in mnoge naloge so že opravljene. V smislu sklepov kongresa pa bo treba delo nadaljevati.

Močna gospodarska politika Zveze bo odločno dvignila njen ugled in zaupanje njenega članstva. Studenti pa bomo le na tak način dobili moralno pravico, da prejemamo še nadalje pomoč in podporo od države kakor tudi od delovnih kolektivov. Vsaka druga pot bi bila v sedanjem položaju napačna in nepoštena.

Dr. Kyovsky ob otvoritvi naselja

Naša ljudska oblast je v najtežjih časih obnove že v prvih dneh svojega delovanja spoznala potrebo, da se naše najvišje kulturne ustanove, ki so med okupacijo več ali manj prenehale delovati, požive. Nagli tempo razvoja našega gospodarstva in z njim zvezan dvig naše kulturne ravni je zahteval od odgovornih činiteljev naše ljudske oblasti in prosvetnih ustanov, da vzgoje nove visokokvalificirane kadre. Naša Partija, naše gospodarstvo, naša ljudska oblast, prosveta in zdravstvo so zahtevali tedaj od naših visokih šol čim več in čim temeljiteje izvežbanih strokovnjakov, ki bodo v duhu socializma dali svoje mlade moči osvobojeni domovini na razpolago. Eden izmed pogojev za normalno rast naših visokih šol je bilo vprašanje življenjskih pogojev naših študentov, vprašanje štipendij, študentskih domov in menz.

Omejiti se hočem le na vprašanje domov in menz. Dediščina, ki smo jo dobili iz stare Jugoslavije, je bila kaj borna in še ta imovina je bila med okupacijo poškodovana in izropana. Z velikimi napori Partije, ljudske oblasti, in množičnih organizacij so se že v prvih mesecih po osvoboditvi ustvarile materialne možnosti za preskrbo naših študentov. Otvarjali so se domovi, tako da smo sčasoma dobili celo vrsto domov, in sicer: akademski kolegij, Oražnov dom s dependanso na Zelenem hribu in Mojzerjev dom. Velik porast števila študentov pa je pokazal, da vsi ukrepi niso mogle rešiti stanovanjskega vprašanja za naše študente. Zaradi tega je že leta 1947 tedanje Ministrstvo za ljudsko prosveto Slovenije začelo akcijo za zgradnjo študentskega naselja, v katerem naj se v bodoče vzgajajo generacije naše mlade akademske mladine v zavedne državljane nove socialistične Jugoslavije. Delo projektantov, stavbne pisarne, planskega oddelka ministrstva je dalo prve rezultate. Izdelan je bil načrt, ki predvideva gradnjo petih stanovanjskih objektov ter objekta za menzo z upravnimi in klubskimi prostori. Gradnja naselja se je začela leta 1948. Zaradi pomanjkanja delovne sile in pravilnega stališča, da gre za gradnjo enega najvažnejših objektov ljubljanske komunalne politike, saj je Ljubljana kot prestolnica Slovenije naše edino univerzitetno mesto, je študentovska organizacija s pomočjo množičnih organizacij priskočila na pomoč z delovno silo.

V letih 1949/50/51 so bile formirane študentske brigade, s katerimi so naši študentje s svojim požrtvovalnim delom prištedili državi milijone, obenem pa so na skupnem delu postajali zavedni graditelji nove dobe. Studentskim brigadam so se priključile brigade kmečke mladine, zlasti tiste iz Prekmurja. Seveda niso izostale naše terenske brigade in pa prostovoljni delavci sindikalne podružnice ministrstva za prosveto. Kljub temu je naša država vložila za gradnjo naselja ogromno denarja.

Denar smo prejeli iz investicijskih republiških in zveznih planov. Izračunanje po današnjih cenah razen zadnjih podatkov za opremo tako, da znašajo dejanske investicije približno pol milijarde din. Danes sta gotova dva objekta k kapaciteto cca 480 postelj, tretji objekt pa je pod streho.

Na podlagi analize, ki smo jo napravili te dni, je slika v naših domovih sledeča:

Dom	Narodnost		Vir preživljanja			Socialno poreklo						Kapaciteta	
	Slov.	Ost.	štev.	Otr. d.	Ost.	Del.	Obrt.	Kmet	Nam.	P. p.	m.	ž.	sk.
Akadem. kolegij	311	176	144	195	148	99	9	119	148	28	486	1	487
Student. naselje	343	150	95	362	36	62	29	139	143	27	255	238	493
Mojzer	56	6	3	37	22	4	—	11	30	—	—	62	62
Oražnov dom I.	57	8	15	32	18	14	9	13	26	3	65	—	65
Oražnov dom II.	16	3	1	9	9	3	1	2	13	—	—	19	19
Skupaj	783	343	258	635	233	182	48	284	360	58	806	320	1126

Ta analiza kaže, da so današnji domovi prenatrpani. Da imamo v domovih približno 71% moških in 29% žensk, da zaseda Visoka tehniška šola 51%, Univerza 30% MVS 10% ostale visoke šole 9% stanovanjskega prostora. Po poreklu je 30.3 študentov sinov nameščencev, k čemur je treba prištevati še 8% sinov upokojencev, skupaj torej 38.8; kmečkega porekla je 20.5, delavskega 10.5, prostih poklicev 5, k temu številu je treba prištevati še 4% obrtnikov, torej skupaj 9. Največ študentov se preživlja z otroško doklado, in sicer 60%, 20.5 s štipendijo, dočim se 19.5% preživlja večinoma s prispevki staršev glede na to, da smo imeli meseca oktobra 400 štipendistov, pomeni torej, da je 64% vseh štipendistov v domovih. Se važnejša je ugotovitev, da je po narodnosti 70% Slovencev, 30% je pa tovarišev in tovarišic iz bratskih republik in nekaj tovarišev iz zamejstva. To dokazuje važno vlogo, ki jo ima ljubljanska univerza v našem javnem življenju, ki je po številu neslovencev v resnici prava jugoslovanska univerza, ki je znala zbrati tolikšno število študentov iz naših bratskih republik in obenem tudi skrbi za njihovo dostojno preživljanje v Ljubljani. Ker je v Ljubljani 6800 študentov, v domovih pa 1126, pome to, da živi 16% študentov v domovih.

Zadnji dogodki na Studentskem naselju pa dokazujejo, da nekateri študenti in študentke še vedno ne razumejo in ne cenijo dovolj važne pridobitve samoupravljanja.

Študenti skrbijo s svojimi upravnimi odbori sami za disciplino, higieno in pametno gospodarjenje v domovih. Kuratorij, ki ga sestavljajo 4 univerzitetni profesorji kot predstavniki visokih šol, 2 študenta, predstavnik sveta za kulturo in Sveta za narodno zdravje, je koordinacijsko telo, ki vsklaja delo vseh domov in menz.

Ko danes otvarjamo naš novi udobni študentski dom, je potrebno, da se perspektivno ozremo na najvažnejše naloge, ki čakajo vse naše odgovorne činitelje v bodočnosti. Pri tem se postavljajo sledeča najvažnejša vprašanja, ki bi jih bilo potrebno čimprej rešiti:

1. Nadaljnja učvrstitev sistema samoupravljanja domov z upravnimi odbori, v katerih sodelujejo poleg študentov in upravnika tudi predstavniki sindikalne podružnice delavcev in uslužbencev. Ta sistem se bo moral nujno uvesti tudi v Oražnovem domu, ki je danes edini dom, ki še nima tega sistema.

2. Glede na ugotovitve o stanju prehrane, kalorične vrednosti hrane, finančne zmogljivosti naših študentov bo potrebno, da se na vsak način za prihodnje študijsko leto zagotovi potrebna subvencija.

3. Dejstvo, da smo letos morali odkloniti razmeroma visoko število prosilcev za naše domove in da glede na nove stanarine raste povpraševanje po sprejemu v domove ter sama prenatrpanost v naših domovih, od katerih so nekateri, kakor na primer Mojzerjev in Oražnov dom v izredno slabem stanju, nujno zahteva nadaljnjo dograditev naselja. V letu 1953 bi kazalo dokončati vsaj objekt št. 3, če ne že začeti z gradnjo četrtega objekta in pa menze. Potrebe bodo torej precejšnje investicije.

4. Nujno je, da se za potrebe vseh domov uredi posebna pralnica in zagotovijo za to posebni krediti.

5. Do definitivne izgradnje celotnega naselja je potrebno, da se zadrži akademski kolegij in da se s potrebnimi adaptacijami stavi študentom na razpolago primerna učilnica, ki je danes študenti nimajo, kakor tudi kopalnica.

6. Potrebno bi bilo, da se s pomočjo naše javnosti in množičnih organizacij v naselju otvori čitalnica za naše študente in oživi kulturno delo v naših domovih.

To so za sedaj poleg cele vrste drobnih vprašanj najbolj pereča vprašanja, ki čakajo nujne rešitve. Štejem si v dolžnost, da se v imenu kuratorja zahvalim naši ljudski oblasti in predstavnikom organizacij, ki so vselej znali z velikim razumevanjem poiskati materialna sredstva za vzdrževanje in izpopolnitev naših domov in menz. Prepričan sem, da bo naše ljudska republika, naše mesto kot sedež slovenske univerze, da bodo naši delovni kolektivi in množične organizacije tudi v bodoče skrbele za naše domove, predvsem pa za nadaljnjo zgraditev študentskega naselja.

Ime elementa	1948	1949	1950	1951	1952	Skupaj
Gradnja	20.118	74.579	234.605	37.582	11.700	378.584
Oprema	—	6.615	25.930	5.666	5.400	43.611
Načrti	—	—	690	630	170	1.490
Skupaj	20.118	81.194	261.225	43.878	17.270	423.685

Resolucija

II. letna univerzitetna skupščina ugotavlja precejšen napredek v delu organizacij Zveze študentov Jugoslavije na ljubljanski univerzi in visokih šolah. Ti rezultati so bili doseženi kot odraz vztrajnega politično ideološkega dela in organizacijske krepitve osnovnih organizacij Zveze — združenj. Kljub tem uspehom pa moramo ugotoviti tudi vrsto napak, ki jih bo morala Zveza študentov odpraviti v vztrajnem boju za poglobitev socialistične demokracije in vzgojo socialističnega inteligenta.

Na podlagi referata in diskusije sprejema skupščina sledeče sklepe:

1. V vse delo na univerzi je potrebno vnesti duha VI. kongresa Zveze komunistov Jugoslavije in se boriti za dosledno izvajanje njegovih sklepov. Zaradi tega je nujen študij vsega kongresnega materiala na najširši osnovi.

Okrepiti je potrebno politično in ideološko delo na univerzi, usmerjeno v vzgojo socialističnega intelektualca. Zaostriti je borbo proti vsem tujim in sovražnim vplivom kominforma, klerikalizma in malomeščanske anarhičnosti.

Povezati študente s splošnim družbenim dogajanjem v naši državi in povečati družbeno aktivnost študentov.

Nadaljevati in okrepiti borbo proti nemarksističnim in socializmu tujim ideologijam v izvajanjih posameznih profesorjev.

2. V strokovnem študiju nadaljevati z borbo za kvaliteto študija in okrepiti družbeni nadzor nad našimi znanstvenimi ustanovami.

Nadaljevati borbo proti birokratskemu administrativnemu pritisku v sistemu študija. za sprostitev učnih programov in njihovo razbremenitev nepotrebne snovi.

Delati je treba na ožjem in praktičnem sodelovanju med profesorji in študenti v cilju zboljšanja kvalitete študija in reševanja vseh ostalih skupin vprašanj.

3. Poglobiti je treba odnose in stike z organizacijami Zveze študentov v državi.

4. V mednarodnih odnosih Zveze študentov je treba nadalje krepiti sodelovanje in zveze z naprednimi študentskimi gibanji vsega sveta in na tej osnovi nadaljevati z izmenjavo na vseh področjih.

Delo mednarodnega oddelka je treba približati združenjem, ki naj imajo pri vseh kadrovskih predlogih odločilno besedo.

5. Družabno življenje študentov se naj razvija v smeri množičnosti fizkulturnih in kulturno umetniških društev Zveze študentov.

Fizkulturnim in kulturno umetniškim društvom naj Zveza študentov zagotovi čim boljše materialne pogoje.

Kulturno umetniška in fizkulturna društva naj razvijejo večjo dejavnost v borbi za moralno političen lik študenta.

Zveza študentov se naj nadalje bori za uvedbo obvezne telesne vzgoje na univerzi in visokih šolah.

6. Zveza mora še nadalje utrjevati obstoječo ureditev v študentskih menzah in domovih. Da bi dokončno uredili vprašanje stanovanj za študente, se mora Zveza boriti za nadaljevanje gradnje Studentskega naselja. Studentska samopomoč naj poglobi svoje delo na ustvarjanju lastnih virov, iskanju zaposlitev študentom in predvsem naj zaostri politični kriterij pri podeljevanju pomoči.

Zveza se mora še nadalje boriti za sprejem uredbe o zdravstveno socialnem varstvu študentov.

Zveza predlaga izpopolnitev uredbe o otroških dokladah v naslednjem smislu: Pomoč, ki jo nudi država študentom, naj se v bodoče podeljuje na osnovi enakih pogojev, kot so: moralno-politične vrednote, materialno stanje in študijski uspeh.

7. Nadaljevati je treba z organizacijsko utrditvijo Zveze študentov, prenesti vse težišče dela na združenja in zaostriti kriterij članstva v Zvezi študentov. Nadaljevati z organizacijo izven ljubljanskih združenj Zveze in jim nuditi čim večjo pomoč v cilju čim večje povezave in sodelovanja študentov v splošnem družbenem razvoju naše države.

8. Razvijati preko študentskega lista »Tribune« politično in ideološko borbo na univerzi

»Tribuni« je treba zagotoviti vso materialno, moralno in kadrovsko pomoč univerzitetnih forumov in združenj Zveze.

II. letna univerzitetna skupščina

Mednarodna konferenca študentov – esperantistov v Nemčiji

Drugo leto bo konferenca v Ljubljani

Mnoge mednarodne esperantske zveze sklicujejo vsako leto številne sestanke in kongrese. Letošnja študentska konferenca je bila prva te vrste. Ni bila to velika stvar, saj se je je udeležilo le 25 delegatov študentskih esperantskih klubov iz evropskih držav in ZDA. Vršila se je v domu za mednarodna srečanja ob jezeru Schluchsee na Schwarzwaldu. Prirediteiji (Stud. esp. klub v Freiburgu) so dobili od nekaterih ustanov (Univerza v Freiburgu in ameriški ter francoski visoki komisarijat) zadostne subvencije, da je bila enotedenska udeležba vseh delegatov popolnoma brezplačna. Konferenca je imela predvsem delovni značaj in je razpravljala o socialnih problemih študentov v raznih deželah, o mednarodnem sodelovanju in o mednarodnem jeziku — esperantu. Razen tega pa so bila tudi predavanja o esperantski literaturi, o črnskem vprašanju v ZDA, o kulturnih vprašanjih v Jugoslaviji in diskusijski večer o udeležbi študentov v političnem in javnem življenju posameznih držav.

Previsoke šolnine

Udeleženci so poudarili, da so v večini držav zelo visoke šolnine in da edino na Danskem in v Jugoslaviji teh ni. Šolnine so predvsem visoke v Nemčiji in ZDA. Nemški študent mora letno plačati povprečno 200 DM (okrog 14.000 dinarjev). Denar za študij si nemški študentje pridobe predvsem (5 %) z delom v tovarnah ali drugje, saj imajo mnogo prostega časa. Le okrog 5 % jih prejema delne štipendije, medtem ko 15 % študentov dobiva posojila.

V ZDA so šolnine na privatnih univerzah zelo visoke; povprečno nad 400 dolarjev letno. Na državnih univerzah v ZDA pa je šolnina znatno nižja (okrog 100 dolarjev letno). Približno 65 % univerz v ZDA je privatnih in te so tudi na višji znanstveni stopnji, saj je večina ameriških univerz na zelo nizki strokovni ravni. Večina ameriških študentov dobiva denar od doma; statistika pravi, da se jih le okrog 20 % preživlja z delom in da le 2 % študentov prejema štipendije. Sem niso všteti bivši vojaki, ki na državnih univerzah ne plačajo nikake šolnine in dobivajo od države redno podporo tudi za kritje življenjskih stroškov. Leta 1950 je na ta način študiralo nad 850.000 vojnih veteranov. Mnogi študentje iz delavskih družin delajo in posečajo večerna predavanja. Sploh pa je navada v ZDA, da gre le malokdo takoj po zrelostnem izpitu na univerzo. Premožnejši navadno potujejo po svetu, ostali pa se resno lotijo kakega dela, da si pridobe nekaj sredstev za študij. Navada je tudi, da vsak študira po dve stroki, in to prav nasprotni.

Na Danskem se nad 45 % študentov preživlja z delom, 4 % prejemajo štipendije, nekaj pa tudi posojila. Na Norveškem (30 %) in na Svedskem (38 %) pa razmeroma mnogo študentov prejema posojila. Največ štipendij prejemajo študentje v Veliki Britaniji, in sicer nad 50 % (v letu 1949 celo 72 %). Ta denar pa gre večinoma iz lokalnih finančnih virov in je nekaka tradicija. V Italiji je število študentov v povojnih letih izredno naraslo, vendar predavalnice sploh niso prenapolnjene, ker je neobiskovanje predavanj prišlo v neverjetno navado, celo na medicinskih in tehničnih fakultetah. Študentje so povečini sinovi veleposestnikov, ki imajo dadanes v Italiji največ denarja in lahko šolajo svoje otroke. Stipendije so maloštevilne in nezadostne.

Študentski domovi

Na Danskem le okrog 10 % študentov stanuje v domovih, vsi drugi pa v privatnih stanovanjih; in le 10 % študentov nima svojih lastnih sob. Posebnost so tu luksuzni študentski domovi, kjer ima vsak poleg lastne sobe še kopalnico, telefon in vrsto drugih tehničnih novosti. Vendar se v tak dom lahko vselijo le študentje višjih letnikov, ki izredno dobro opravljajo izpite. Imajo še poseben dom za absolvente in za oženjene študente, gradijo tudi otroške jasli; v Aarhusu, kjer je tehnična visoka šola, pa ta ustanova uspešno deluje že 20 let.

Študentje-črnci imajo v severnih predelih ZDA precej težav pri iskanju primernega stanovanja. Na Jugu žive in študirajo itak v posebnih zavodih, medtem ko so na Severu črni študentje maloštevilni in morajo navadno stanovati v oddaljenih in za študij neprimernih črnskih predmestjih.

Studenti in mednarodno sodelovanje

V večini držav imajo študentje na svoj način organizirane stike z inozemstvom, vsekakor v skladu z možnostmi. Na Nizozemskem imajo študentski urad za posredovanje mednarodnih obiskov in dom za mednarodna srečanja. Na vseh nemških univerzah imajo »Mednarodne oddelke«, ki so v stiku s študentskimi organizacijami v drugih državah. Ti oddelki posvečajo mnogo pozornosti študentom-emigrantom (največ je Čehov). Tudi na Danskem imajo take mednarodne oddelke in poleg tega še študentski potovalni urad, ki organizira skupinska potovanja in prodaja vozovnice po nižjih cenah. Ta urad je v stiku z letalskimi in ladijskimi kompanijami na Danskem, ki dajejo slučajne prazne sedeže na razpolago študentom po zelo nizkih cenah. Tudi na Danskem posvečajo veliko skrb študentom-emigrantom (največ je Poljakov) in pomagajo študentom v Indoneziji in Južni Afriki.

Vendar pa se mednarodno študentsko sodelovanje še ni razvilo do take stopnje, da bi bilo zadovoljivo. Povsod se čuti potreba po organiziranih študijskih potovanjih in mednarodnih seminarjih. Študentski forumi za mednarodne zveze so v nekaterih državah (Danska, Nizozemska) postali navadni potovalni uradi á la PUTNIK. **Pokazalo se je, da je najboljši način resnega in koristnega mednarodnega sodelovanja organiziranje študijskih potovanj manjših (a številnejših) strokovnih skupin, organiziranje seminarjev, taborjenj ter kulturnih in športnih festivalov.**

STUDENTSKI TISK

Tudi o tem vprašanju so delegati obširno poročali. Na Danskem in na Nizozemskem dobivajo svoj list oziroma bilten vsi študentje brezplačno. V Franciji študentski listi niso popularni, medtem ko so v ZDA zelo številni in čitani. V ZDA vsaka univerza izdaja vsaj tednik, če že ne dnevnik. Ti listi pa se ukvarjajo tudi z lokalnimi novicami in splošnimi političnimi vprašanji. Mnogo je literarnih in strokovnih študentskih listov. Posebnost so kratkovalovne študentske radijske postaje, ki v ZDA edine nimajo reklam in se ukvarjajo tudi s klasično glasbo. Takih postaj je precej predvsem na severu. V državi Iowa pa so pred kratkim pričeli graditi študentsko televizijsko postajo, ki bo prva te vrste v ZDA.

ESPERANTO V UNIVERZITETNIH KROGIH

G. Sig. Pragano, lektor za esperanto na amsterdamski univerzi, je predaval o izvirni esperantski literaturi, ne o številnih prevodih iz narodnih jezikov, temveč o delih, ki so bila napisana v esperantu in imajo pomembno umetniško vrednost.

Esparanto je v univerzitetnih krogih danes najbolj razširjen na Japonskem, kjer izhaja mnogo znanstvenih publikacij v tem jeziku in tudi številne revije objavljajo svoje resumeje v esperantu. Na Japonskem je več deset tisoč študentov, ki aktivno obvladajo esperanto in na nekaterih univerzah je dovoljeno pisati doktorsko disertacijo v tem jeziku. Na univerzi v mestu Kobe je na kulturno-zgodovinski fakulteti esperanto obvezen predmet.

Tudi na mnogih evropskih univerzah imajo katedre za esperanto. Tako n. pr. na dunajski agronomski in tehnični visoki šoli, na trgovski visoki šoli v Innsbrucku, na filozofski fakulteti v Liverpoolu (že od l. 1931), na tehnični visoki šoli v Pragi, Münchenu, Grazu, Giessenu in na nekaterih univerzah v vzhodnoevropskih državah in na Kitajskem.

I. F. E. S. A.

Zadnji dan konference je bila ustanovljena »Mednarodna federacij esperantistov-študentov in visokošolcev« (Internacia federacio de esperantistaj studentoj kaj alternejanoj). IFESA ima nalogo zbrati v svojih vrstah vse študente in visokošolce ter pospeševati mednarodno sodelovanje in stike. Organizacija bo skrbela za nadaljnje izhajanje revije »La Studento«, organizirala bo mednarodna srečanja in študijska potovanja. Ustanovila bo strokovno informativno službo

Dom, kjer je bila konferenca

in sodelovala z vsemi narodnimi in mednarodnimi študentskimi organizacijami. V odbor federacije so bili izvoljeni študenti iz Danske, Nemčije in Jugoslavije. Za častnega predsednika pa so delegati izbrali rektorja univerze v Parmi dr. prof. G. Canuta, ki se je tudi udeležil konference.

IFESA bo tudi organizirala letno konferenco v neki evropski državi. Prihodnja taka konferenca bo v avgustu 1953 v Ljubljani. — Prihodnje leto bo IFESA organizirala med drugim tudi študijsko potovanje po Nizozemski in delovni tabor na Danskem. Študentski esperantski klub v Kopenhagenu je že dvakrat organiziral tak delovni tabor pri arheološkem izkopavanju na otoku Bornholm in študijsko potovanje po Danski.

•

To je le površen pregled dela konference, ki je bila bolj informativnega značaja, vendar so sklepi kljub temu pomembni, saj imajo mednarodne prireditve v tem okviru to prednost, da udeležencem ni treba premagovati jezikovnih težav, kar je brez dvoma pomembna ovira pri mednarodnih srečanjih.

Drago.

MED ŠTUDENTI PO SVETU

»WER SOLL DAS BEZAHLEN...«

To so začetne besede pesmi, ki je v zadnjih dneh septembra odmevala po dunajskih ulicah in vzbudila zanimanje vsega prebivalstva milijonskega mesta. Pod tem geslom so dunajski študenti namesto k vpisovanju v zimski semester odšli na ulice in tu s spontanimi demonstracijami protestirali proti 4—10-kratnemu povišanju študijskih pristojbin. Dolge vrste demonstrantov so z vzklikanjem zahtevale ukinitev uredbe. Blokirali so prosvetno ministrstvo ter organizirali na prometnem križišču in na Stefanovem trgu petminutno sedenje. Inskripcijski rok so podaljšali. Studenti so sklenili, da če se stvari ne bodo uredile do pričetka predavanj, jih bodo načrtno bojkotirali. Solidarnost z dunajskimi študenti sta izrazili Zveza judovskih študentov in Zveza evropskih študentov. Razumljivo pa je, da so uživali tudi simpatije vsega prebivalstva.

Poročil o uspehu te akcije še nismo prejeli.

Po »Morgen«.

NEMČIJA

Nemška študentska mladina bo v juniju prihodnjega leta priredila v Dortmundu tretji mednarodni študentski športni teden. Na ta športni teden bodo povabljene študentske reprezentance vseh evropskih držav.

160 članov nemške mladinske zveze, med njimi okrog 100 študentov nemških visokih šol, je obiskalo petnajste olimpijske igre v Helsinkih na stroške zvezne vlade.

(Colloqium, Berlin)

ZDA

90% vseh univerz v ZDA zahteva od svojih študentov najmanj dva semestra obvezne športne vzgoje. Prednost dajejo pouku plavanja, atletike in športnih iger.

Bob Mathias si je na olimpiadi v Helsinkih osvojil že drugo zlato medaljo. Je študent na Stanfort-university v Californiji. Prav tako je Remigino, zmagovalec v teku na 100 metrov na XV. olimpijskih igrah v Helsinkih, študent na univerzi v Californiji.

(Colloqium, Berlin)

DANSKA

Zveza danskih študentov je končno dosegla 25% popust za študente na vseh danskih železnicah. Za uporabo tega popusta morajo študenti predložiti posebno potrdilo svojega združenja.

(Danish students News)

ANGLIJA

Na univerzi v Cambridgeu je še vedno v veljavi hora legalis (ob desetih zvečer). Na podlagi tega predpisa morajo biti glavna vrata ob desetih zaklenjena, vsa okna v pritličju pa zavarovana s posebnimi ključavnicami. Vstop po deseti uri je mogoč le s posebnim dovoljenjem uprave. Šele pred kratkim se je prorektor univerze zavzel za študente in za ukinitev tega predpisa.

(Varsity, Cambridge)

BRAZILIJA

Brazilska študentska zveza (UNEB) je na svojem sestanku sklenila, da izstopi iz IUS (Prosovjetska mednarodna študentska zveza), čeprav je bil na sestanku prisoten sam sekretar IUS, ki se je na vse načine trudil, da bi preprečil ta sklep.

(Colloqium, Berlin)

Stiki jugoslovanskih študentov z inozemstvom

Letošnje leto je bilo glede stikov z inozemskimi študenti in tujimi študentskimi organizacijami plodnejše od vseh prejšnjih. Letos je 1300 tujih študentov obiskalo Jugoslavijo, medtem ko je 450 naših študentov bivalo v najrazličnejših državah Evrope in Bližnjega vzhoda.

Letos smo tudi vzpostavili stike s študenti Indije, Indonezije in Burme, ki so obiskali Jugoslavijo. Prvič je prišlo letos zopet do osebnih stikov med našimi študenti ter študenti grških in turških univerz.

V inozemstvo je odšlo tudi mnogo naših študentov. 17 jih je sodelovalo na raznih seminarjih v Nemčiji, Holandiji, Avstriji in Švici (žal še od nobenega njih nismo prejeli kakih spominov). Te seminarje so organizirali Quakerji. Avstrijo so obiskali tudi naši alpinisti, ki so se odločili, da si ogledajo Alpe. Arheologi iz Ljubljane so potovali skozi Avstrijo, zagrebški študenti zgodovine pa so obiskali Benetke. 12 študentov sorodne stroke je obiskalo v preteklem poletju Pariz. Nekaj medicincev je obiskalo Anglijo, medtem ko je kar 40 tehnikov obiskalo Švico. 16 ljubljanskih študentov je obiskalo Nemčijo in nastopilo z velikim uspehom v Erlangenu. 20 jugoslovanskih študentov je obiskalo Švico v delovni skupini, 5 pa jih je bilo z istim namenom v Avstriji.

Jugoslovanski odbor IAESTE (Mednarodna organizacija za izmenjavo študentov na tehničnih praksah) je po svoji izvolitvi v marcu navezal stike s številnimi nacionalnimi odbori v drugih državah in tako dosegel znatno izmenjavo študentov na praksah v tem letu. Izmenjave so se vršile predvsem na področju tehnike, agronomije, fizike, kemije in gozdarstva.

Od julija dalje je odšlo na prakse 172 študentov, od tega največ v Nemčijo (94) in v Avstrijo (30). V Angliji jih je bilo 11, v Finski, Izraelu in Švici po trije, vSvedski 4 in na Danskem 5. Holandija jih je sprejela 6, Francija pa 10. Iz beograjske univerze jih je odšlo na prakse IAESTE 73, iz Zagreba 56 in iz ljubljanske univerze 28. Skopljanska univerza je dala le 6 praktikantov, univerza v Sarajevu pa 8. Majhna udeležba obeh univerz je upravičena, ker imajo mnogi odseki in fakultete le prve letnike, ki za prakse ne pridejo v poštev.

Nacionalni odbor je uredil tudi prihod inozemskih študentov v Jugoslavijo na tehnično prakso, kar mu je na splošno zadovoljstvo vseh inozemskih praktikantov zelo uspelo.

Letos smo prvič v večji meri organizirali obisk inozemskih študentov v Jugoslaviji. Tuji študenti se izredno zanimajo za naše razmere in bilo bi prav, če bi tudi študenti ljubljanske univerze aktivneje sodelovali pri vpostavljanju zvez z njimi.

B—r.

ČRNO NA BELEM

Več demokracije v Oražnove domove

Ravno pred letom dni je študentska organizacija na univerzi začela obširno akcijo, da prevzame upravo naših domov v lastne roke in tako razširi naš demokratični krog še na novo področje. Od takrat so v vseh domovih upravni odbori, ki dobro in zelo uspešno delajo ter so do sedaj dokazali pravilnost takratne študentske akcije. Študentski domovi so do danes ob le omejeni pomoči države v glavnem obdržali stare cene in niso zašli v nikakršne finančne polome, kakor so jim mnogi prerokovali. Izjema je le še Oražnov dom odnosno oba Oražnova domova.

Do danes v Oražnovem domu še ni dana študentom pravica soodločanja, ker se stara uprava birokratsko in nesmiselno drži testamenta in volje pokojnega dr. Oražma, ki bi prav gotovo ne imel nič proti temu, da študenti pomagajo pri upravljanju njegove zapuščine. Študenti bodo sedaj zaradi tega nujno tudi materialno trpeli, ker nimajo nikakršnega organa, ki bi se zanje potegnil in priboril za dom kakšno pomoč, da bi uprava lažje obdržala nižje cene za stanovanja in dosegla v domu več reda in čistoče; saj je Oražnov dom v Wolfovi ulici najbolj neurejen izmed vseh študentskih domov.

Zanimivo je tudi, da stanovalci Oražnovega doma niso pokazali dovolj zanimanja za problem svojega samoupravljanja, ker se verjetno ne zavedajo, kaj bi jim lahko koristilo, če bi tudi njihov dom bil vključen v sklop ostalih študentskih domov, ki si med seboj zelo uspešno pomagajo. Vkljub temu pa študente — stanovalce obeh Oražnovih domov zelo zanima, kaj namerava Uprava domov napraviti z 88.000 dinarjev, ki jih je prejela od Kuratorija študentskih menz in domov kot letno subvencijo za znižanje stanarine. Ali tudi za ta sredstva smatrajo tovariši iz Uprave Oražnove zapuščine, da študenti o njih ne smejo ničesar vedeti.

Oražnovim domovom bi res bilo treba dati kak poseben status v okviru Kuratorija, vendar pa se nam zdi, da ni mogoče realno zagovarjati tega, da še po enem letu ni urejeno vprašanje mešanih upravnih odborov, v katerih bi tudi študenti smeli in morali reči kakšno besedo.

Kje pa so vzroki, da do tega še ni prišlo? Ali je temu res kriv samo testament pokojnika, ali pa morda le držijo najrazličnejše govorice, ki krožijo o teh stvareh po našem domu? Mislimo, da bi nam, stanovalcem Oražnovih domov vendar le morala dati Uprava kako pojasnilo v zvezi s takšnim stanjem, ki je že popolnoma nemogoče in ga bo treba čimprej odstraniti. Kaj pa o tem misli Kuratorij študentskih menz in domov in kaj misli Študentska Zveza?

Odgovarjamo tovariši!

V letošni prvi številki »Tribune« je izšel članek pod naslovom »Tovariši, odgovorite!« Ta članek je vznemiril marsikoga, ki ne pozna zadeve Vojvodič Senke, oni pa, ki jo poznajo, so se začudili. Pisec članka je namreč izkoristil primer Vojvodičeve in napadel študentsko in partijsko organizacijo Elektro fakultete z očitkom, da nista ničesar ukrenili proti Vojvodičevi, ki je okradla svoje kolegice, ter da jo je študentska organizacija celo podpirala in ji dajala potuho. No, zadeva je dokaj drugačna, kakor jo pisec vidi, tovariš — ak, in o je brez dvoma potrebno pojasniti.

Obsojanja vredne nerednosti s strani Vojvodičeve Senke so se dogajale v Študentskem naselju. Okrožno in Vrhovno sodišče LRS sta, upoštevajoč pozitiven izvid psihiatra, ustrezno tožbo zavrnili in vsa povzročena materialna škoda je bila poravnana.

Ko je bivša Osnovna partijska organizacija na Fakulteti, v kateri je bila včlanjena Vojvodič Senka, izvedela za primer, je nemudoma pristopila k obravnavi ter na osnovi točk 64, 8 in 9 takrat še veljavnega Statuta soglasno prisodila Vojvodičevi najtežjo partijsko kazen. Tako jo je OPO dne 21. maja t. l. izločila iz svojih vrst kot osebo, ki lahko s svojo nemoralno kvaliteto le škoduje našemu ugledu. Do sedaj še ni bilo možno opaziti, da bi bila ta stroga kazen izrečena nepravično. Mar je tov. — ak poznana še večja kazen od najtežje, ki jo predvideva tudi točasno veljavni Statut ZKJ v točki 41? Gotovo ne! Torej je očitek, češ da partijska organizacija ni ničesar storila, krivičen. Razlaga, zakaj smo Vojvodičevo, kljub temu, da je Vrhovno sodišče tožbo zoper njo zavrnilo, ocenili kot nevredno naziva člana ZKJ, je odveč. Saj je mnogo zelo dobrih državljanov, ki pa ne zadoščajo vrlinam, ki jih mora imeti komunist!

Tudi odbor Združenja študentov elektrotehnike je obravnaval primer Vojvodičeve. Po pravilniku ZSE (ki je skladen s Statutom ZSJ) ima pravico izključitve svojih članov le skupščina ZSE. Pri obravnavi ustrezne zadeve pa je odbor ZSE ugotovil, da je po pravilniku Vojvodič Senka zaradi neplačanja članarine v septembru avtomatično izpadla iz članstva ZSE ter je bila skupščina ZSE dne 5. novembra t. l. o tem obveščena. Zato tudi bivši odbor ni smatral za potrebno še posebej predložiti vprašanje članstva Vojvodičeve skupščini.

Vprašanje, zakaj ni bil uveden disciplinski postopek, je popolnoma neumestno in napačno postavljeno, ker disciplinski postopek zoper Vojvodičevo Senko je bil uveden. Tovariš —ak bi kvečjemu lahko vprašal, zakaj organizaciji nista predložili zadeve disciplinskemu sodišču. K slednjemu bi potem lahko pojasnili, da je ovadbo fakultetnemu tožilcu predložil Upravni odbor Študentskega naselja, ki je edini razpolagal s celotnim ustreznim materialom in je bil najbolj poklican za to zadevo. Disciplinsko sodišče je v sodelovanju s predstavnikom študentske organizacije po proučitvi ovadbe, zapisnika Upravnega odbora Študentskega naselja in sklepa obeh že omenjenih sodišč ugotovilo, da gre za disciplinsko nerednost ter kot tako v oktobru predalo dekanu Fakultete s predlogom, da izreče svojo najstrožjo kazen. Pred tedni pa je fakultetni tožilec ponovno prejel od Študentskega naselja še neke predloge v zvezi s primerom Vojvodičeve, tako da je zadeva še v postopku.

Po vsem tem zadeva še daleč ni tako črna, kakor jo je videl tovariš —ak. Morda se je razčiščenje primera Vojvodičeve nekoliko zavleklo, pri čemer pa moramo upoštevati, da so bile vmes letne počitnice in da je delo organizacij težilo predvsem na pripravah za delovne akcije, inozemske prakse in podobnih počitniških problemih; pa tudi toženka je bila odsotna.

Javno obsojati kolege, dokler njihovi eventualni prekrški niso do dna raziskani, pač gotovo ni na mestu! Tudi seznanjanje javnosti o še ne razčiščenih aferah ni v interesu preiskave! Tovarišu —ak, ki mu (po njegovem članku sodeč) delo organizacij študentov Elektro fakultete ni mnogo poznano, pa bomo hvaležni, če bo nudil dodatni material po vprašanju zadeve Vojvodičeve. Saj je ta primer vpletel v članku »Tovariši, odgovorite!« kot sekundarni problem in mu je gotovo dobro poznan.

Prepričani smo, da je s tem »potuha«, kaznovanje itd. dovolj pojasnjeno tudi onim, ki so bili le enostransko informirani.

Osnovna organizacija ZKJ, Združenje študentov elektrotehnike.

Tako ne smejo živeti visokošolci

Na žalost so med nami tudi takšni študentje, ki so prišli zato v Ljubljano, da zapravijo znanje in pošten značaj v kartaških kotih »Uniona« in »Evrope«. Ali ne verjamete? Pojdite potem kar sami v zakajene prostore teh kavarn in tam boste našli ob vsakem času uporne in zveste sinove kart. Da vam bo tudi njihovo življenje bolj jasno in razumljivo, vam bomo opisali nekaj trenutkov iz njihovega lastnega razgovora, ki je začel nekako takole:

»Dobro jutro!« je glasno in ponosno pozdravil Miča, ko je vstopil v kartaški brlog »Uniona«.

»Servus, Miča!« so mu odgovorili prisotni.

»Čemu, gentlemani ne igrate?«

»Nismo mogli. Bilo nas je premalo! Prideš tudi ti v našo družbo?«

»Pridem! Samo takoj vam moram povedati, da sem suh.«

»Nič, to ni važno! Če boš izgubil, lahko založiš svoj novi ‚Montgomery-plašč'!«

»Prav. Sprejmem ponudbo!«

»Ah, Mičo, ti imaš negativno.«

»Da!« nervozno odgovori Mičo.

»Evo moj ‚Montgomery' v jamstvo, dokler ne dobim denarja,« reče Mičo.

Nato so se razšli kamorkoli! Da pa ne bi pozabili drug na drugega, so si želeli srečno pot in na svidenje.

»Kam pa sedaj, tovariši?« vpraša Mičo ostale.

»Grem v Akademski kolegij, da počakam ‚repete'! Moram pohiteti, da ne zamudim! Saj veste, da bloka za hrano v tem mesecu nisem niti vzel. Končno pa, čemu bi ga tudi jemal, ko pa lahko dobim zastonj?«

»Imava isto pot. Lačen sem kot pes,« se razburja eden izmed kvartopircev.

»Jaz grem k enemu od tovarišev. Morda mi posodi nekaj denarja, da pošljem domov brzojavko, da sem zbolel in naj mi pošljejo nekaj denarja. Vi pa še za mene zasedite prostor.«

»Lahko,« odgovorijo ostali.

Zvečer so se zopet dobili in ko so pozno zvečer zapuščali kavarno, so takoj začeli razpravljati, kam bo kdo šel spat.

»Ej, bratec, kje pa ti spiš?«

»Nikjer. Nisem abonent nobene menze niti stanovalec nobenega doma v Ljubljani, pa vseeno stanujem v študentskih domovih,« odgovori vprašani.

»Kako to?«

»Enostavno! Grem na ‚repete' in spim kot ilegalec! Že najdem kakšno posteljo in se zavlečem v njo!«

»Pa če te najde upravnik?«

»To se pa zelo redko zgodi! Če bi me pa našel, bi ga že kako preprosil. V Ljubljani sem že pet let, tri leta že živim na tak način in me še niso ujeli.«

»Dobro, kateri letnik pa si ti potem že sedaj vpisal?«

»Pa kaj me to sprašuješ! Tisto, do katere sem prišel, še preden sem začel kartati. Sedaj nimam časa! Pa tudi ne morem študirati, saj nimam nobenih materialnih pogojev za študij! Na ulici se pa res ne da študirati!«

»Pa tudi na predavanja ne hodiš?«

»Kakšna predavanja neki! Nisem videl fakultete že tri leta!«

»Pa dobro! Če te nekdo vpraša, kaj si, kaj mu vendar odgovoriš?«

»Student!«

»Kako moreš po vsem tem vendar reči, da si študent?«

»Kaj pa ti? Ali si ti kaj boljši od mene? Jasno, da nisi! Pa si ti študent ali nisi?«

»Pa vseeno bi bilo prav, da prekinemo s tako tradicijo in se skušamo vpisati v Zvezo študentov. Fantje, izplača se! Dobili bi lahko objavo s popustom 92% na železnici. Ampak močno se mi zdi, da ne sprejemajo takih članov, kakršni smo mi.«

»Potem je to za letos izgubljeno!«

Prav bi bilo, ako bi o tovariših, ki tako zamujajo leta in čas, zapravljajo zdravje in sredstva, malo več govorili tudi na naših združenjih ter jim onemogočili, da še naprej nosijo naslov študenta, ki jim samo kvarijo ugled. Dva iz te klavrne družbe sta že pobegnila v Trst. To sta Mladen Cirovič in Milorad Korač. Toda glavnina te »klape« je ostala v Ljubljani. Treba jo je ali strezniti ali pa jo odstraniti z univerze!

Vj. Kk.

Poročilo nadzorne komisije

Nadzorna komisija, ki je imela nalogo pregledati materialno poslovanje Univerzitetnega odbora ZSJ v času od I. letne univerzitetne skupščine do danes, je ugotovila naslednje:

V tem času je imel Univerzitetni odbor ZSJ 824.871 din 50 p dohodkov, in sicer iz naslednjih virov:

a) iz članarine: 86.671 din 50 par;

b) iz blagajne razpuščenega društva za znan. dvig študentov 24.945 din;

c) subvencija Sveta za prosveto in kulturo in ministrstva za finance 600.000 din;

d) saldo stare blagajne je 7.826 din;

e) likvidacija blagajne bivšega Staba MDB na Študentskem naselju 7.553 din;

f) dohodki od legitimacij, prijavnic, objav in ostalih virov 97.876 din.

Skupaj 824.871 din 50 par. V istem razdobju je bilo 774.085 din izdatkov, in sicer v sledeče svrhe:

a) administracija, pisarniške potrebščine, potni stroški, telefon, tisk, TRIBUNA, poštnina, organiziranje konferenc in zborovanj 234.402 din;

b) organizacija in delna oprema in odprema brigad 70.524 din;

c) Akademskemu kolegiju za izlet 4.000 din;

d) stari dolgovi bivšega UK LMS 17.550 din;

e) Akademski športni klub, gostovanja LUSK ter DDU 305.773 din;

f) izdatki za Mednarodni festival 58.836 din;

g) mednarodni odd. 83.000 dinarjev.

Torej znaša saldo na osnovi dohodkov in izdatkov: 50 tisoč 786 din 50 p.

Poslovanje Univerzitetnega odbora ZSJ je bilo pravilno. — Na osnovi tega predlaga Nadzorna komisija razrešnico dosedanjemu univerzitetnemu odboru.

OGLAŠUJTE V TRIBUNI!

1800. — 3. XII. — 1952.

Živé naj vsi národi,
ki hrepené dočakat' dan,
ko, koder sonce hodi,
prepir iz svéta bo pregnan,
ko rojàk
prost bo vsak,
ne vrag, le sosed bo meják!

ZA... ALI PROTI?

Neka, v zvezi z vprašanjem našega odnosa do zapadne kulture

Vprašanje zapadne kulture in naše kulturne graditve, vprašanje, kaj naj sprejmemo od zapada in kako, to je lahko rečemo, več ali manj ena izmed glavnih tem naše književne diskusije in polemike, ki se v zadnjem času vodi pri nas precej ostro. (Polemika o modernizmu v Beogradu je najzgovornejši primer za to.)

V polemiki o tem problemu sta se pojavila med drugim tudi dve popolnoma nasprotni si stališči. Prvič — saj nimam kaj iskati na zapadu. Zakaj in s kakšnim namenom naj mi absorbiramo buržoazno — dekadentno, nihilistično, pesimistično eksistencialistično, individualistično itd. itd. — filozofijo in literaturo. Drugič — pretirano navdušenje za nekatere tuje pisatelje in literarne smeri. Baudelaire, Loutreamon, Rimbeaou — to naj nam bodo kažipoti za naš sedanji izraz. Nekateri izmed njih se zopet navdušujejo za Prousta, Joycea, Hemingwaya itd.

Pri prvih — pretirano naglaševanje socialno-političnega momenta, pri drugih — popolno pomanjkanje tega, prvi vse odbijajo, drugi vse sprejemajo. Iz ekstrema v — ekstrem!

Nimamo namena, da bi analizirali taka ekstremna stališča do teh vprašanj. Želimo se zadržati na nečem drugem — na posledicah takega stališča, to je, kaj imajo mladi ljudje, ki se izredno zanimajo za ta problem, od takega reševanja. (Potrebno je govoriti o tem stališču, ker nastopata z veliko pretenzijo, da ju nedognano definitivno rešujejo.) In sedaj, kaj mladi ljudje, ki se na to spoznajo in ukvarjajo s to problematiko, kaj imajo od tega? Mislimo, da ne dobivajo mnogo. Morda celo več škode kot koristi. Zakaj? Iz preprostega razloga, ker eni kot drugi obravnavajo te predloge prav zaradi svojih ekstremnih gledanj zelo nepopolno, enostransko, ne v celoti. A kaj pomeni enostransko ukvarjanje s tem problemom? Vse prej — samo ne možnosti za neko vsaj malo bolj popolno spoznanje kulturne problematike zapada, samo ne možnosti za širjenje in obogatitev svojih kulturnih vidikov.

Vzemimo na primer problem psihoanalize in njenega vpliva na literaturo, o čemer se je pri nas precej ostro razpravljalo. (Diskusija o nadrealizmu in ostalih-izmih v Beogradu.)

Stališče prve skupine — literatura pod vplivom psihoanalize je kot rezultat najobičajnejših nesmislov, nerazumljiva itd. Druga skupina — sodobno življenje zahteva od nas, da razširimo meje človekove duševnosti (v tem slučaju s pomočjo nezavestnega), da gledamo človeka v prvi vrsti kot emocionalno bitje, da ga gledamo v »prostoru in času« itd.

In sedaj, kdo ima prav? Eni absolutno negirajo, drugi absolutno sprejemajo.

A mi v glavnem od tega nič ne dobivamo. S prvim stališčem — negiranje vsakega pomena psihoanalize z ozirom na literarno ustvarjanje — se v nobenem slučaju ne moremo strinjati.

Iz preprostega razloga, ker se vsi sodobni pisatelji skoraj brez izjeme okoriščajo s psihoanalizo v svojem ustvarjanju. (Naštejmo le nekaj najvažnejših: Hemingway, Faulkner, Huxley, Mann, O'Neill, Louis Sinclair itd.)

A stališče druge skupine — da naj vse to sprejemamo brez kakršnega koli kritičnega odnosa do tega (in v tem slučaju prav nadrealizem, ki, kot znano, kot literarna smer pomeni izvajanje skrajnih konsenkvenc, psiholoških in filozofskih, a vse v veliki meri na osnovi psihoanalize. Tudi v tem slučaju smo prisiljeni opozoriti na isto stvar, to je da psihoanalizo uporabljajo vsi priznani svetovni pisatelji. Toda z druge strani, kako to metodo uporabljajo v svojem ustvarjanju. Nekateri se koristijo z njo kot s pomožnim sredstvom za osvetlitev in postavljanje odnosa svojih likov (Sinclair, Faulkner), drugi zopet segajo po liniji bolj ali manj uspešnih umetniških ilustracij poedinih psihoanalitičnih postavk. (Najbolj se uporablja tako imenovani Edipov kompleks. Na to temo so pisali O'Neill, Mann itd.) To pomeni zelo širok register uporabe psihoanalize, od pomožne metode vse do skrajno dogmatičnega osvajanja njenih principov. Naravno, vse to je pri vsakem od teh pisateljev specifično obarvano in podano skozi filter njegove umetniške individualnosti.

Nismo imeli drugega namena, kot da pokažemo, v kolikor je to v tako kratkem opisu mogoče, slabe strani ekstremnega stališča v reševanju takšnih in podobnih problemov.

— — —

* Psihoanaliza kot smer v psihologiji se javlja v pričetku tega stoletja. Utemeljitelj Freud, poznejša razvejčenja Adler, Jung. Po vplivu na literaturo je najvažnejši Freud. Bit njegovega nauka — da je človekova psiha sestavljena iz treh delov: Zavestno, Nezavestno in Nadosebno. Med temi najvažnejše Nezavedno, kar Freud tretira kot fundament človeške psihe (medtem ko je zavest le organ tega nezavednega, njegova zveza z zunanjim svetom). V poizkusu nekega filozofskega razmišljanja svoje psihološke metode, iskanja življenjskega nagona, ugotavlja Freud, da je to seksualni nagon.

G. M.

Tam, kjer teče bistra Zila...

Vtisi s štiritedenskega življenja našega pevskega zbora na Koroškem

Jovita Podgornik

Ali je res minilo skoraj že pet mesecev, odkar smo se skupaj z dvesto otroki poslavljali od Ljubljane, da preživimo štiri tedne ob prelepem Vrbskem jezeru? Spomini so še vedno živi in sveži...

Že lansko leto smo upali, da bomo preživeli vsakoletni počitniški študij na Koroškem, pa je ostalo le pri upanju. Letos smo se, polni pričakovanja in veselja nad izpolnjeno željo, priključili dvestočlanski pionirski koloniji, ki je odhajala v Sekiro ob Vrbskem jezeru, po dogovoru med avstrijsko organizacijo društva prijateljev otrok v okviru SPÖ in našo državo, ki je sprejela v zameno kolonije iz Avstrije.

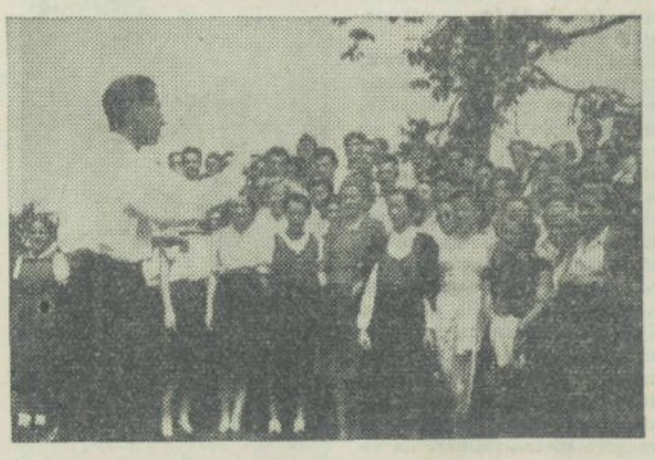

Skupna pevska vaja s koroškimi pevskimi zbori v Kotmari vasi v Gurah na Koroškem za festival koroške narodne pesmi

Postali smo tudi mi pevci pravi pionirji, čeprav so med nami že profesorji, inženirji in zdravniki, ki so po končanem študiju ostali v Ljubljani in se ne morejo ločiti od zbora. Prvo ugodnost pionirskega življenja smo doživeli v trenutku, ko je vlak prisopihal iz Karavanškega predora in obstal v Podrožci. Tu nas je pričakala upravnica počitniškega doma v Sekiri s kupom bonbonov. Vsak je dobil svoj zavitek, čeprav v številu stopetih članov ni pričakovala tako velikih »otrok« kot smo bili mi.

Vso pot od avstrijske meje so si naši pionirji, nabrani iz vse Slovenije, vsi prevzeti ogledovali lepote tega prelepega dela slovenske zemlje, ki se je nam pevcem, po dvakratnem obisku zdela tako domača, kakor katerikoli njen del v domovini.

Že je vlak obstal v Krivi vrbi. Prtljago so nam odpeljali kamioni, mi pa smo se po ozki poti spustili k jezeru. Z obale smo mogli videti naš novi dom, velike tri zgradbe na nasprotni strani jezera. V dveh izmenah smo se zgnetli v majhen parnik, ki je urno rezal modro površino in kar prehitro pristal ob lesenem mostičku pred domom.

OH, TA JEDILNI LIST!

Pravijo, da je prvi vtis v novem bivališču važen za človeka. — Naši prvi vtisi res niso bili najboljši, posebno ne v jedilnici, kjer so nam po dolgotrajni vožnji postregli samo s pudingom. Precej negodovanja je bilo tudi zaradi stanovanjskih pogojev. Po brigadirsko smo si uredili vsak svojo slamnjačo na enonadstropnih posteljah. »Spodnje nadstropje« ni bilo nič zadovoljno z drobnim prahom, ki se ti je ob vsakem obratu zgornjega soseda vsul v nos. Tudi odeje brez rjuh se nam v visokokulturni deželi niso zdele razumljive. V sobicah je bilo natlačeno, medicinci so delali diagnoze o razredčenem kisiku.

Največ razočaranja pa so povzročili jedilni listi in obroki hrane. V vseh naših študentskih menzah si se bolje najedel, kot v sekirski jedilnici prve dni po našem prihodu. Kislega kruha nismo bili vajeni, prav tako tudi ne mlečnega zdroba, s katerim so nas spočetka pitali kar štirikrat v tednu! Od vseh koncev si slišal komentarje in proteste, najpogumnejši pa so izjavljali, da bodo pisali po paket, oziroma, da bodo »pobegnili« čez mejo. Končno so nas po različnih intervencijah počastili z naslovom enega in pol pionirja; obroki so postali večji, po kosilu se je pojavil košček močnate jedi. Zelodci so zaenkrat bili zadovoljni.

Tako so tekli dnevi in z njimi večja ali manjša razočaranja zaradi razredčenega malinovca, zaradi strtih vesel, ki bi jih bili morali plačati, čeprav nismo vseh potrli mi; predvsem pa zaradi sobotnih in nedeljskih večerij, ki so povzročale velik tek, še preden smo stopili na oder in pričeli s koncertom.

IN ČAS HITI...

Toda kaj bi pisali samo o temnih straneh naših spominov! Ti, čeprav neljubi, so nam že zdavnaj napol zbledeli. V nas živijo le nepozabna doživetja in teh se je vredno spominjati!

Med našo kolonijo sta tik ob cesti plapolali slovenska in avstrijska zastava. Za domom teče cesta, ki je zelo prometna. Ob cesti pa so raztresene hiše naselja Sekira, ki je le dobre četrt ure oddaljeno od večjega kraja Ribnice in 11 km od Celovca.

V prostem času smo pešačili po okolici, ki je ob jezeru večinoma nemška. Krasno ogromno jezero je v letih postalo središče tujskega prometa, ki ga znajo Avstrijci temeljito izkoristiti. Kjer le morejo, postavijo razgleden stolp, zgradijo lepo cesto in privabijo na stotine turistov.

V sončnem vremenu smo uživali v objemu toplega jezera, ki vabi človeka s svojo prozorno čisto vodo, da kar ne moreš iz nje. Plavanja, skakanja in kričanja je bilo kar preveč za tiste, ki so hoteli v miru prebirati knjige ali pa so skušali celo študirati. Nekatere naših pevcev si videl vedno pri šahu, druge pri taroku in namiznem tenisu, manjša skupina pa je ob obali dan na dan strastno premetavala kamenje — to so bili naši »balinarji«. S pionirji smo se odlično razumeli, čeprav smo eni in drugi včasih občutili pomanjkanje življenjskega prostora. Za vse skupaj smo imeli določen le majhen travnik ob obali. Čeprav je Vrbsko jezero dolgo nad 20 km, je ob obali velika stiska za prostor. Vse zaradi tujskega prometa.

Ob večerih smo zapeli in zaplesali, nekajkrat smo zabavali pionirje, navadno pa smo, utrujeni od celodnevnih »naporov«, zgodaj sladko zaspali.

Nikar ne mislite, da smo ves mesec samo lenarili! Dvakrat na dan smo imeli pevsko vajo. Vadili smo pesmi za koncerte in študirali nove skladbe. Zborovodja, tovariš Radovan, se je strogo držal delovnega programa. Doslej smo šli vsako leto na počitniški študij, največkrat na morje, kajti tukaj je možnost, da se čim več naučimo v čim krajšem času.

V Sekiri so nas nekajkrat obiskali dragi gostje, med njimi Indonezijci, o katerih ste že brali, poleg njih še Angleži in delavci iz Kapfenberga, ki jih imamo v najlepšem spominu. Zanimivi sta bili obe nogometni tekmi naših zborovskih »favoritov« proti moštvu iz Kapfenberga in Leobna. Obe moštvi sta bili od naših častno poraženi, ugled zbora je zrasel v očeh vseh, posebno pa v očeh naših pionirjev. Kadar je le bila priložnost, smo izvedli tekmovanje v najrazličnejših športnih panogah, med seboj ali z gosti, od balinarske tekme do tekmovanja v plavanju pod vodo.

Kakor da bi jim pokazal kos belega kruha...

MNOGO DELA IN SEST KONCERTOV

Najlepše spomine imamo z naših koncertov po Koroški, kjer smo prišli v stik z našimi dragimi koroškimi brati. Od enomesečnega bivanja smo pričakovali več stika z njimi, a smo po ves teden živeli sami v svojem »Sonnenland«, kakor se je imenovala kolonija, ker nismo imeli denarja za vožnjo iz kraja v kraj. Le ob sobotah in nedeljah so nas avtobusi odpeljali proti Guram in proti Rožu. Povsod, kjer smo peli, smo bili nadvse prisrčno sprejeti, saj smo prinašali pozdrave iz svobodne domovine, za katero se živahno zanimajo in z zanimanjem slede njenemu razvoju. Koncerte smo imeli v Reki blizu Št. Jakoba v Rožu, v Borovljah, v Kotmari vesi v Gurah, v Poreču in mimogrede še v letovišči Vrbi, kjer smo čisto nenajavljeni stopili iz avtobusov in zapeli v mestnem parku številnim, kmalu navdušenim inozemcem.

Nepozaben je bil večer v Borovljah, kjer smo pevci in občinstvo začutili v žilah toplo bratsko kri, ki nas druži izza vekov v nerazdružno celoto, v katero pa so se trdno zarile umetne meje. Solzne so bile naše oči, ko smo gledali, kako so si mnogi obrisali solzo, ki je privrela iz ganjenega srca ob glasovih prelepih slovenskih pesmi. Na koncu smo zapeli vsi skupaj koroško narodno »Sem se rajtov ženiti...«. Pozno v noč smo ostali med brati, ki so se težko ločili od nas. V Kotmari vesi je bil naš koncert združen z nastopom združenih pevskih zborov z Gur. Pod Radovanovim vodstvom smo skupno zapeli nekaj pesmi, med njimi večno lepo »Tam, kjer teče bistra Zilja...«.

Spoznali smo, da je našim bratom na Koroškem težko; kjer le morejo, jih ovirajo pri svobodnem reševanju nacionalnega vprašanja. Kar že ni storila germanizacija, skušajo razbiti strankarski razdori, ki so se porazno pokazali ravno ob zadnjem, nekakšnem ljudskem štetju, ko je bilo treba odgovoriti na vprašanje, kakšen je občevalni jezik v družini.

Sedanji odnosi med sosednjima državama med Avstrijo in Jugoslavijo so ugodni, mnogo ugodnejši kot kdaj prej. Z mnogimi smo govorili, kako nemogoče bi si bilo kdaj prej misliti festivale, koncerte združenih zborov ali celo veličastne mitinge, kakor je bilo to ob uprizoritvi »Miklove Zale« za stoletnico rojstva dr. Jakoba Sketa lanske ješeni. In vendar smo čutili, da moramo iz globine srca želeti našim koroškim bratom veliko mero zaupanja v svoj jezik, v svojo slavno preteklost in v bodočnost, in razumevanje neke vrste tihe odpovedi mnogim sanjam, ki bi se bile skoraj uresničile leta 1945, ko so ob vojvodskem prestolu stražili koroški partizani.

V naših pogledih in v stisku rok je bilo izrečeno mnogo neizrečenih besed.

VESELJE IN ŽALOST

Kako krasna je Koroška, smo videli na izletu, ki so nam ga omogočili zadnje dni pred povratkom v Slovenijo. Skozi Celovec, kjer smo neko nedeljo mimogrede zapeli na glavnem trgu in privabili stotine poslušalcev, smo se zgodaj zjutraj odpeljali proti Gospe Sveti. Ogledali smo si staro, zanimivo cerkev in vojvodski prestol, ki je danes nema priča in izpoved nekdanje slavne zgodovine našega ljudstva. Skozi Šentvid ob Glini, kjer se iz ponemčenih napisov dobro vidijo slovenska imena, smo se po ozki cesti bližali znamenitemu gradu Velika Ostrovica (Hochosterwitz): kakor v pravljici zraste grad pred začudenimi očmi izletnikov: na mogočni, visoki skali nezavzetna trdnjava. Uživajoč prelep razgled iz vseh strani gradu, smo se odpravili proti Osojskemu jezeru. Pot je bila dolga, enolična. Naš cilj je bila zanimiva turistična točka Kanzelbahn, to je žična železnica na 1500 m visok obronek Osojščice Kanzel, kamor se nad vrhovi stoletnih smrek v nekaj minutah povzpneš z elegantno gondolo. Čeprav se je medtem vreme zoblačilo, smo na vrhu hriba brez besed občudovali kakor na dlani ležečo Koroško, deželo jezer in gozdov, ljubkih mest in slovenskih vasi, skozi katere se vije srebrn trak — Drava — in katero kakor ogromne nazobčane kulise obrobljajo stene Karavank in Julijskih Alp. Človek postane žalosten ob pogledu na to krasoto...

Vračali smo se, polni doživetij in globokih vtisov, v meglenem popoldnevu skozi Beljak, prijazno mestece ob Dravi, kjer te postrežejo v trgovinah v najlepši koroščini, in mimo Vrbe v Sekiro. Lep je bil izlet, nepozaben in obenem žalosten.

Zelo radi se spominjamo tudi dr. Mirta Zwiterja, ki je poleg svojega brata med najzvestejšimi slovenskimi javnimi delavci na Koroškem. Večkrat je prišel med nas, da smo v prijateljskem razgovoru pokramljali o mnogih vprašanjih. Nazadnje nas je presenetil z vožnjo po Vrbskem jezeru. Nalašč za nas je naročil parnik, ki nas je peljal okrog jezera. Mračilo se je že, ko smo se vračali mimo silhuete Marije Vrbe v naše majhno pristanišče. Spotoma smo obujali spomine na nedavni koncert v Porečah, znamenitem avstrijskem letovišču, kjer smo peli izbrani inozemski publiki, ki se je pa prav malo ogrela ob nežnih in globokih skladbah naših zborovskih skladateljev. Navdušili so se kvečjemu ob nenavadnem, divjem tempu makedonskega ora, ki jih je v elementarnem ritmu bobna tapana verjetno spomnil bajk o Balkanu in o balkanski zaostalosti. Takemu občinstvu ne želimo več razkrivati lepot naših pesmi, kajti njihova ušesa jih niso več vajena.

*

Tako smo si v štirih tednih nabrali najrazličnejših vtisov, ki jih razmere vsakodnevnega življenja v koloniji niso ravno povzdigovale. Prepričani smo, da smo imeli slab vtis o odnosu do nas samo zaradi nekaterih ljudi iz uprave, med katerimi je bila tudi pobegla družina iz Vojvodine in neka Slovenka, hčerka kulturbundovskih staršev. Ko pa je nekatere naše pevce pograbil nadležni tifus, ki jih je za več tednov priklenil na bolniško posteljo, smo dokončno ugotovili, da v tujini ne cveto rožice in da je doma v mnogih pogledih le najlepše in najboljše.

Prišli smo domov z mnogimi novimi spoznanji in izkušnjami, s pozdravi naših dragih koroških bratov in z občutkom, da je kljub vsem nerodnostim in neljubim spominom prevladujoče mnenje tako: Lepo je vseeno doma!

PREMISLITE!

Ali je antiklerikalni list potreben? Dnevno časopisje mora bolj metodično voditi boj proti klerikalizmu

Predvsem bi hotel ugotoviti, da v naši republiki po tolikih letih, ki so že pretekla od naše zmage, še vedno nimamo nobenega antiklerikalnega časopisa, niti ne moremo trditi, da naše dnevno časopisje vodi in stalno deluje antiklerikalno — ker je tudi v tem pogledu preveč kampanjsko in reagira v glavnem le na posamezne izpade klerakalne reakcije, bodisi v svetu ali doma.

Prav zaradi tega smo si nekateri študenti — še prav posebno mi, ki študiramo na filozofski fakulteti — že večkrat postavili vprašanje, čemu tak list ne izhaja, saj bi nam bil marsikdaj v veliko in dragoceno pomoč. Temu se toliko bolj čudimo, ker listi, ki se ukvarjajo izključno bolj z antiregiliozno propagando, niso prav nikakršna redkost niti v zahodni Evropi, kjer na koncu koncev vendarle ne stremijo k ustvarjanju neke ateistične družbe.

Med našimi ljudmi je še vedno mnogo ostankov starih časov, verskih predsodkov, raznih vraž in misticizma, ki stvarno ne spada več v svet tehnike in znanosti 20. stoletja. Tudi na univerzi je v predavanjih še mnogo ideoloških stvari, ki močno dišijo po klerikalizmu. V boju proti tej stvari ideologije bi nam tudi na naši fakulteti mnogo pomagal antireligiozni list, ki bi obravnaval filozofske, zgodovinske, moralne in psihološke ter druge probleme vere.

Dnevno časopisje sicer večkrat iznaša delovanje posameznih protiljudskeh duhovnikov, vendar pa tudi teh vprašanj običajno ne obravnava z znanstvene strani in so to le navadna poročila novinarjev, ki mnogim prav tako zelo primanjkuje temeljitega antiregilioznega znanja. Posamezni članki, ki so v tem smislu objavljeni v dnevnem časopisju, pa se popolnoma izgubijo v poplavi vsega drugega čtiva, ker so preredki in več ali manj vedno eden drugemu enaki.

Naši časopisi bi tudi morali seznaniti javnost z metodami in načini antiregiliozne borbe. Tam je ta borba v časopisju mnogo ostrejša in doslednejša, kakor je to pri nas in tudi nudi bralcem mnogo več znanstvene snovi, ki je poljudno podana in vsakomur razumljiva ter omogoča, da se vsak trezno misleč človek, ki iz principov ne odklanja dokazov, lahko prepriča o nesmislu religije.

Kakšen naj bi bil ta časopis? Ena njegovih prvih nalog bi vsekakor bila, da vodi ideološko borbo in polemiko z nekaterimi verskimi listi, ki izhajajo pri nas, da pobija in z dokazi nastopa proti enakim verskim listom v tujini, ki mnogokrat napadajo našo državo.

List bi seveda moral tudi spremljati vse važne pojave doma in v svetu, ki so v kakršni koli zvezi z religijo ali cerkvijo. Moral bi seveda tudi v poljudni obliki voditi neprestan in metodičen boj proti vsem pojavom verskega fanatizma in verske zaostalosti sploh. Moral bi obravnavati vprašanja o nastanku krščanstva, nastanek verskih gibanj in podobno. To so dosedaj obravnavale pri nas v glavnem le knjige, ki jih naše delovno ljudstvo le malo čita.

Zaradi vsega tega se moramo čimprej odločiti, da začnemo izdajati poseben list za antireligiozna vprašanja in doseči tudi to, da se naši novinarji bolj izobrazijo v v teh vprašanjih in vse pojave klerikalizma obravnavajo v dnevnem časopisju bolj metodično in v večji meri z znanstvenim gledanjem.

Klub koroških študentov

Prvi »Teden koroških študentov«, ki je bil zadnje dni avgusta na Ravnah (Guštanj), je opozoril slovensko javnost, posebej pa še prebivalstvo slovenjgraškega okraja, na dejavnost Kluba.

Aprila letos se nas je zbralo okrog 60 in smo ustanovili v okviru ZSJ Klub koroških študentov. Smoter tega zbiranja je, da se organiziramo vsi, ki nam je posebno pri srcu naša Koroška in se zanimamo za njeno problematiko. Klub je zajel večino študentov, ki študirajo v Ljubljani in Zagrebu.

V novem študijskem letu smo se ponovno zbrali k svoji letni skupščini. Prisostvovali so skoraj vsi člani, ki jih je sedaj že 96 ter tov. Žavcer Pavle Matjaž, član CK ZKS in tov. Lubej Bojan, član IO OF kot gosta.

Po poročilu članov starega odbora o dosedanjem delu in pomanjkljivostih se je razvila živahna diskusija. Poudarili smo potrebo po večjem študijskem raziskavanju Koroške. Pri tem so nam že mnogo pomagali naši koroški znanstveniki in drugi javni delavci. Vendar moramo to, kar nam lani zaradi kratkega časa ni bilo mogoče, letos nadomestiti. Stremimo za tem, da se člani čimprej usposobijo za obsežnejše samostojno delo. V ta namen bo tekom leta večje število predavanj. Razveseljiva je pripravljenost, ki jo kažejo tudi ostali študenti. Pristopilo je že precej takih, ki so iz ostalih predelov Slovenije, a se zanimajo za naše delo. Poleg rednih članov Kluba študentov, pa ima Klub tudi svoje starešinstvo, ki ga izbiramo — seveda s pristankom prizadetih — na svojih občnih zborih. V to starešinstvo se sprejemajo vsi naši znanstveni in javni delavci, ki delujejo po koroškem vprašanju. Član starešinstva pa postane tudi vsak član, ko diplomira. Naloga tega starešinstva je, da sodeluje tudi pozneje v javnem življenju.

Že sedaj bomo pričeli s pripravami za drugi Koroški teden, ki naj bi postal vsakoletna tradicija.

Namen »Tedna« je, da študenti podajo pregled svoje raziskovalne dejavnosti in kulturnega življenja. Za oblike njegove letošnje izvedbe so mnenja še deljena.

Ustanovili smo že pevski zbor, ki ga moramo povečati in utrditi disciplino posečanja vaj. Ustanavljamo tudi folklorno skupino in če bodo pogoji (volja je!), bomo osnovali tudi igralsko družino.

Težko je s prostori. Sedaj uživamo gostoljubje, ki nam ga je ponudil ravnatelj VII. drž. gimnazije tov. profesor Černot. Od prostora je mnogo odvisno naše celotno delo v Ljubljani. Snujemo še druge grupacije, ki bodo raziskovale razna socialna, zgodovinska, etnografska, ekonomska in politična vprašanja Koroške.

Klub je dobro povezan z delovnimi kolektivi Mežiške doline, zlasti z Ravensko železarno in Mežiškim rudnikom. Vsi ti se zelo zanimajo za naše delo in so nam tudi materialno pomagali. Naša dolžnost je, da jih ne razočaramo.

Ker bo precej zamejcev v kratkem odšlo na svoja službena mesta na Koroško, je treba tudi misliti na njihovo tamkajšnjo medsebojno povezavo in sodelovanje z nami ter z naprednimi avstrijskimi intelektualci.

Ivoljen je bil nov odbor. »Kot je Ljubljana glava, Trst pljuča, je Koroška srce Slovenske, ki ga bomo čuvali«, je dejal dr Fran Sušnik, ravnatelj ravenske gimnazije.

Ivo in Milan

Naročite se na

»TRIBUNO«

Dopisujte v naš list!

BOGATA VSEBINA

Ta mesec je izšla prva številka drugega letnika »Besede«, revije za književnost in kulturo. Ta številka obsega nad 60 strani, vsebina pa je naslednja: Uvodna beseda uredništva, pesmi **Janeza Menarta, Jožeta Šmita, Ade Škerlove, Cirila Zlobca** in **Viktorja Konjarja**; »Preludij« **Janka Kosa**; o razgovoru z Jušem Kozakom poroča **Marta Gliha**; prozo je to pot prispeval **Igor Šentjurc**, in sicer odlomek »Obračun« iz romana »Ljudje in sence«; **Tone Pavček** piše o »Poeziji v prevodih«, **Boris Grabnar** pa »Poglavje o morali«. V rubriki »Književnost« pišejo **Janko Kos** in **Dušan Pirjevec** o delih: Anton Ingolič »Človek na meji« in Cankar »Izbrano delo — I.« ter **Herbert Grün** o Faulknerju. **Vasja Predan** piše o »Srečnih dnevih« Mestnega gledališča, razen tega pa je v reviji še več glos in zapiski o zadnjem romanu Thomasa Manna, o romanu Marcela Prousta »Jean Santeuil« in o delu Georga Orwella »Leto 1984«. Revijo je na novo opremil Grega Košak.

Ali si že član pevskega zbora?

Mednarodna nogometna tekma med našimi pevci in nogometnim klubom iz Leobna. Zmagali so naši z rezultatom 3:2.

Ce bi Voje ne bil tako dolg...

Košarkarji ASK so tekmovali v čast VI. kongresa KPJ

V dvorani na Taboru je kolektiv košarkarjev AŠK priredil turnir v počastitev VI. kongresa KPJ. Na tem turnirju so sodelovali: AŠK s štirimi moštvi, Krim z dvema, Železničar z dvema in Branik z eno ekipo. Vse ekipe so igrale lepo, živahno in borbeno. Tekmovanje je bilo dokaj kvalitetno, saj so nastopali vsi najboljši košarkarji naše republike. Zanimanje med športnim občinstvom za to tekmovanje ni bilo zadovoljivo, kar pa ni čudno, saj je bilo tekmovanje izvedeno precej intimno — brez propagande. Prvo mesto je zasedla ekipa AŠK I.

Košarkarje AŠK moramo pohvaliti za njihovo športno delavnost in za skrb, ki jo posvečajo razvoju košarkarskega športa v Ljubljani. Vprašamo pa jih, če so tudi njihove plesne prireditve tako »kvalitetne«?

Uspehi strelskega prvenstva univerze

Odprto prvenstvo Univerze

15 strelov iz treh položajev (300 m)

1. Vrabl Niko (pravo) 113 krogov
2. Kveder Saša (metalurg) 94 krogov
3. Peršič Jure (agronom) 94 krogov
4. Rems Fedor (elektro) 90 krogov
5. Letonja Ludvig (elektro) 90
6. Ušaj Lojze (gradbena) 86 krogov
7. Robinek (gradbena) 86 krogov

Ženske 10 strelov (leže):

1. Vrabl Alenka (prir. mat.) 79 krogov
2. Lapajne Vera (ekonomija) 64 krogov
3. Kastelic Joža (pravo) 53 krogov
4. Cretnik Olga (metalurg) 48 krogov
5. Tominec Mia (filozofija) 38 krogov

Pištola 20 strelov (50 metrov):

1. Letonja Ludvik
2. Peršič Jure

Razpored streljanj z zračno puško. Streljanje se vrši na Univerzi, soba št. 90.

ponedeljek: ženske, od 19—21 ure; torek: pravo, od 19—21 ure; sreda: elektro in metalurgi, od 19—21 ure; četrtek: strojna in grad., od 19—21 ure; petek: filozofi, medicinci in arhitekti, od 19—21 ure; v soboto: ekonomi, gozdarji in agronomi, od 15—18 ure.

Prvakinja univerze

Najboljša strelka Vrabl Alenka je tole napisala o svojem delovanju v univerzitetni strelski družini.

UREDNIKU

»Pravzaprav ne vem kaj naj Ti pišem. Sem absolventka geologije, to itak veš, in bi bil že skrajni čas, da enkrat končam, to tudi. Streljati sem začela pred dvema letoma, vendar takrat samo z zračno puško in sem dosegla še kar zadovoljive uspehe. Šele lani sem se začela ukvarjati z vojaško puško, a kakih posebnih uspehov nisem dosegla zaradi pomanjkljivega treninga. Letos poleti sem doma v Mariboru mnogo trenirala skupno z bratom Nikom. Sicer sva »zabila« precej denarja, a uspeh ni izostal. Na minulem prvenstvu sva obadva zasedla prvo mesto.

Vrabl Alenka«

Tekma

Pred kratkim so se pomerili v namiznem tenisu študenti iz zamejske Koroške in Primorske, ki študirajo na naši Univerzi. Prvo srečanje se je končalo neodločeno, medtem ko so v drugem povratnem srečanju imeli več sreče študenti Korošci in premagali z majhno razliko svoje primorske tovariše.

Pozdravljamo to tekmovanje in iskreno želimo, da bi prišlo še večkrat do podobnih srečanj tudi med drugimi študenti. Podobna tekmovanja so se nekoč že začela v Akademskem kolegiju, vendar pa so pozneje po nepotrebnem zamrla. Čas je, da jih obnovimo!

Jiu-jitsu že deluje

V zadnjih letih si jiu-jitsu kot šport pridobiva pri nas vedno več navdušenih pristašev. Še do nedavnega je bil to šport posameznikov, zato so bili strokovni tečaji zelo redki. Na univerzi smo ustanovili samostojno sekcijo, ki bo na tem področju zaorala ledino. Vsak, ki bo obiskoval naše tečaje, bo imel možnost, da se usposobi in tudi potem dalje razvija svoje sposobnosti. Če se hočemo dobro usposobiti v jiu-jitsu športu nam en sam tečaj ne da mnogo, saj naučeno kmalu pozabimo. Pravijo, da je treba vaditi do 5000-krat, da nam preidejo vsi prijemi »v kri«. To visoko število ni naš načrt, vendar hočemo kar največ posredovati posamezniku. Zato bo postal član tisti, ki bo v začetku pokazal določeno znanje in bo tudi po tečaju dovolj napredoval.

Klub smo ustanovili predvsem zaradi želje poedincev in razmeroma velikega zanimanja za ta šport, za moderen način bojevanja. S tem se v našem krogu pripravljajo dobri borci za našo armado, saj ne sme biti modernega vojaka, ki ne bi imel pri sebi tudi tega skritega orožja.

L. V.

Da se študenti res zanimajo za ta šport, je dokaz že udeležba na ustanovnem občnem zboru, ki se ga je udeležilo nad 50 študentov. Vsi so se takoj prijavili za tečaj, da smo kar v zadregi, kje naj vadi vseh 115 prijavljencev za začetniški tečaj. Zato smo jih razdelili v tri skupine, da bo delo tako omogočeno. Gotovo pa je med študenti še mnogo takih, ki se zanimtjo za naš šport; zato jih vabimo, naj si ogledajo naše treninge, ki so ob ponedeljkih in četrtkih od 19—22 ure na Taboru in kjer jim bomo lahko odgovorili na morebitna vprašanja.

Mednarodna konferenca za potovanje

Konferenca je bila v oktobru letos v Dorkinu (Anglija). Glavna diskusija se je vodila okrog vprašanja, kako znižati stroške potovanja v inozemstvo. Vsi delegati iz 14 držav so si bili edini, da je nujno potrebno vpeljati znižane vozne karte in posebna prenočišča za študente. N. pr. Danska letalska družba nudi študentom izreden popust. Tako je letos potovalo v letalih te družbe nad 2000 študentov. Teh potovanj se lahko udeležijo tudi študentje drugih držav.

Udeleženci konference bodo naprosili mednarodno letalsko organizacijo in konferenco evropskih državnih železnic, da bi se omogočili čim ugodnejši popusti za potujoče študente. Nemške državne železnice so pripravljene nuditi inozemskim študentom vozne olajšave, pričakujejo pa, da bodo tudi tuje železnice priznale podobne ugodnosti nemškim študentom.

Da bi se potujoči študenti lahko brez večjih izdatkov dalj časa mudili v nekaterih krajih, bodo dosedanja združenja študentov uredila posebne zimske in letne študentske domove.

Do sedaj so najbolj uspela delovna taborišča. Zato bodo posamezna študentska združenja stopila v stik z ministrstvi za delo in prihodnje leto organizirala čim več teh taborišč.

Zastopnik UNESCO je sporočil, da bo UNESCO v kratkem izdal posebne »potovalne kupone«, ki bodo olajšali denarno izmenjavo, ki je v nekaterih državah glavna ovira za potovanje v inozemstvo.

Prihodnja študentska potovalna konferenca bo prihodnje leto v Jugoslaviji.

(Europäischer Studentenspiegel)

Študenti v avstrijskih gorah

Po dolgem in proti koncu že nestrpnem čakanju smo končno le sedeli prijetno kramljajoč v vlaku. Vreme nam ni bilo naklonjeno, kar je povsem razumljivo v tem letnem času, toda to nas ni motilo in trdno smo bili odločeni doseči čim več — izpolniti zadano si nalogo. Sneg na domačih vrhovih nas je odvrnil od prvotnega načrta, napraviti nekaj plezalnih vzponov v Lienških Dolomitih. Namesto tega smo vključili v naš program poleg Grossglocknerja vzpon na Sonnblick.

Bad-Gastein! Zaprti hoteli, nobenega hrupa in vrvenja kot v zimski, še bolj v poletni sezoni. Le žičnica tik za postajo je že prevažala prve smučarje pod vrhove Stubnerkogla. Hm! Nič kaj dober znak za nas! Mogoče bi bilo bolje, če bi vzeli smuči s seboj?

Se isti dan smo »potegnili« do koče v Nassfeldu (1650 m). Včasih so v tej precej širni kotlini v osrčju skupine Goldberg kopali zlato rudo. Opuščeni rovi in rudniške stavbe potrjujejo pripovedovanja o sedaj že izčrpanem bogastvu. Na nadaljni poti proti vrhu Sonnblicka smo še na mnogih krajih naleteli na opuščene rove. Odtod ime tej skupini — »Zlate gore«, ki pa so poleti »zlate« tudi za živinorejo ter pozimi za smučarje.

Naslednji dan smo se po globokem snegu — bil je globok ter zelo neprimeren za hojo — prispeli do Neubauhütte (2173 m) na vznožju Sonnblicka, kjer nas je dež in silen vihar prisilil k »počitku«, katerega smo nehote podaljšali še za en dan. Neurje je divjalo le nad Vzhodnimi Alpami, dočim so se Bavarske alpe na severu kopale v soncu. Cel dan smo jih občudovali in ugotavljali najpomembnejše vrhove.

Drugo jutro pa smo bili tudi mi deležni lepega vremena. Poleg tega so se tudi snežne razmere izboljšale; snega je bilo veliko manj. V pičlih dveh urah smo prispeli do Rojaherhütte (2675 m) ob Vogelmaier-Ochsenkarkeesu. Od tod smo se po ostrem jugovzhodnem grebenu povzpeli do Zittelhausa in observatorija na vrhu Sonnblicka (3103 m). Koča je bila zaprta, zato smo morali še isti dan sestopiti. Mimo čarobnega ledeniškega jezera — Zirmsee — in slapov Zembacha nas je pot pripeljala v Heiligenblut.

Slabe vremenske napovedi, katerim se je pridružila še slaba napoved dveh gorskih vodnikov, nam niso dale dosti upanja za pristop na Grossglockner (3798 metrov). In vendar smo 24. oktobra zjutraj prečkali ledenik Pasterza s trdnim namenom doseči vrh. Razdelili smo se na dve navezi in izbrali dve smeri. Prva naveza je obtičala nekje na sredini, naša pa je bila nekoliko bolj uspešna. Mestoma po globokem snegu, mestoma po ledu, nam je v direktni smeri uspelo priti tik pod vrh, ko so nas nenaden vremenski preobrat in nemogoče snežne razmere na višini 3700 m, na grebenu Kleinglocknerja, prisilile k povratku. Kljub temu, da nismo dosegli vrha, smo bili nadvse zadovoljni, saj se končno niti tega nismo nadejali!

Odpravo je sestavljalo 6 študentov-planincev in alpinistov, članov PD Univerze in se je izvršila v času od 19. do 27. oktobra t. l. Gmotno so jo podprli odbor ZSJ univerze in visokih šol ter nekatera ljubljanska podjetja, katerim udeleženci in odbor PD Univerze na tem mestu izrekajo najiskrenejšo zahvalo!

V. I.

Studenti v atletiki pri nas in drugod

Smo ob zaključku letošnje atletske sezone in prav bi bilo, če se nekoliko pomudimo pri udejstvovanju naših študentov v tej športni panogi. Površna statistika nam pove, da je po naših društvih okrog 40 visokošolcev aktivnih atletov. Med njimi se nahaja tudi nekaj vrhunskih atletov kot n. pr. Lorger, Zupančič, Vehovar, brata Kopitar, brata Müller, Subelj, Črne itd. Lorger se je kot edini ljubljanski študent udeležil olimpijskih iger v Helsinkih, kjer je dosegel lep uspeh. Če bi k temu prištel še nekaj ostalih tekmovanj, bi moral ugotoviti, da je med našimi študenti precej zanimanja za atletiko.

Kljub temu pa z današnjim stanjem ne moremo biti zadovoljni. Dejstvo, da sta med našimi visokošolkami le dve atletinji, Blaževa in Vojskova, je preveč porazno, in ne moremo mimo njega.

Precej pažnje posvečajo športu predvsem univerze v ZDA. Dobro je znano, da človek, ki si pri športnem udejstvovanju privzgoji borbenost, vztrajnost in plemenitost, lažje prenaša napore vsakodnevnega življenja. To ne vedo le študenti, ampak tudi njihovi predavatelji, ki se neredno srečajo med seboj v fair-športnih borbah. Znani so celo primeri, da profesorji postavijo svojo štafeto, ki tekmuje s študentskimi. Znani atletski »asi«: Fuchs, O'Brien, Innes, Stanfield, Wind, Moor, Rhoden, McBaly in še drugi so vsi študenti. Bob Richards, olimpijski zmagovalec, je po poklicu profesor teologije na univerzi. Posledica te množičnosti pa se seveda jasno kaže v kvaliteti njihove atletike. Marsikateri rezultati ameriških študentov se nam zde naravnost nemogoči.

Tudi pri nas bi lahko še bolj napredovali, če bi se za vso stvar malo bolj zavzeli. Menim, da bi odbor, ki bi skrbel za vključevanje študentov v atletske organizacije in obenem prirejal več študentskih tekmovanj, lahko mnogo pripomogel k napredku. Vsako leto naj bi se vršilo prvenstvo univerze v atletiki, pa tudi tekmovanja med fakultetami in med univerzami bi dvignila nivo naše atletike. Morda bi kazalo znova oživeti študentske igre, ki bi prav gotovo bile velik korak k napredku športnega življenja na univerzi.

Menim, da bi ustanovitev samostojnega atletskega kluba na univerzi ugodno vplivala na razvoj ljubljanske in slovenske atletike sploh. Morda je to sedaj še več ali manj težko izvedljivo, vendar ideje ne smemo opustiti. **Bruno Ravnikar**

Dvoboj študentov Zagreb : Ljubljana

Na prvem sestanku fizkulturnega odbora univerze je bilo sprejetih več sklepov, katerih pomen ne smemo podcenjevati. Vsi vemo, da je v preteklem študijskem letu vladalo mrtvilo v športnem življenju na naši univerzi. Skoraj vsi aktivni športniki so člani raznih športnih društev, ki delujejo izven univerze. Res je, da univerza zaenkrat ne more finančno vzdrževati celotnega športnega društva, ki bi bilo podobno »Zvezdi« ali »Dinamu«. Vendar bo o tem beseda kasneje.

V načrtu letošnjega športnega dela pri nas je predvsem splošna telovadba in gojitev športnih iger v okviru športnih popoldnevov. Aktivno se že goje nekatere športne panoge kot: sabljanje, jiu-jitsu-strelstvo, košarka in šah.

Za Dan republike bo v Zagrebu srečanje vseh sekcij ljubljanske univerze z zagrebškimi študenti. To bo prvi prijateljski športni stik po več letih. Zagrebčani bodo vrnili obisk 27. aprila prihodnje leto.

Razpored treningov je sledeč: športni popoldnevi v torek in petek od 14 do 16.30. Sabljanje v ponedeljek in petek od 18. do 19.30 in jiu-jitsu v ponedeljek in četrtek od 19 do 22. Vsi treningi se vrše v dvorani na Taboru.

Alpinisti in planinci — pozor!

Letni občni zbor bo 4. decembra 1952 ob 20. uri na Grabnu. Udeležba je za člane PDU obvezna. Vsi ostali vabljeni.

Včlani se v planinsko društvo

Kdo rabi stanovanje?

Dom »Ivana Mojzerja« sprejema prošnje za sprejem študentk. Uprava, Poljansk cesta 6.

Izšla je prva številka

„BESEDE"

revije za književnost in kulturo.

Naročite se nanjo!

Uredništvo in uprava: SLOVENSKI KNJIŽNI ZAVOD v Ljubljani, Pred škofijo 5.

Ček. račun 604-67321-6, s pripisom »Beseda«.

Koristno in prijetno

(Z ekonomi v Jablanici)

Že mesec dni pred odhodom v Jablanico je vladalo na naši fakulteti mrzlično razpoloženje. Zbirali smo denar, jestvine in razne druge potrebščine, ki bi nam lahko prišle prav v našem delovnem taborišču.

POTICE NA LJUBLJANSKEM KOLODVORU

Končno je prišel dan odhoda, ko smo odšli v neznane kraje, saj skoraj nihče izmed nas ni vedel dosti povedati o prelepi dolini Neretve.

Trije »svečeniki« pri pokopavanju vagončka

Nekaj minut še in vlak bo odpeljal. Na vsakem oknu je kopica brigadirjev z ogromnimi »sombrerosi«, ki se poslavljajo od bele Ljubljane. Se prijetno presenečenje pred odhodom — v obliki kamiona še toplih potic. Zategel pisk lokomotive in vlak se prične pomikati...

54 UR »VOŽNJE«

V prijetnem razpoloženju smo prešli slovensko-hrvaško mejo. Kratek postanek v Zagrebu — samo 5 (pet) ur — nam je omogočil, da smo obiskali, nekateri kinematografe, drugi pa so si lahko poiskali razvedrila v večernem vrvenju Zagreba. Jutro nas je dohitelo v Vrpolju, kjer smo se zopet nekoliko oddahnili — samo 7 ur! Z otroškim veseljem smo pričakovali odhod vlaka, ki nas je rešil »saharske« vročine.

Bosna! Bližamo se cilju. Lepota pokrajine je premagala utrujenost. Obšli smo Sarajevo. Ozkotirna železnica nas pripelje v Ostrožac, kjer so nas sprejeli na neverjetno evropski način, čeprav smo na jugoslovanskem orientu. Topla prha in ponoven zdravniški pregled, tega pač nismo pričakovali. Dober odgovor tistim, ki so se bali »handžarjev« in splošne zaostalosti ter so ostali v Ljubljani! Se kratkih 8 km z jeepi in končno smo na našem novem domu, kjer bomo prebili mesec dni.

PRAVA TURSKA KAVA IN KAFANDŽIJA V LISIČIČIH

Zapeli so krampi in lopate. Vagonček za vagončkom je brzel. Dolina Neretve je postala delovno področje tisočev mladih ljudi iz vse države. Gradimo eno največjih hidrocentral v Jugoslaviji. Nismo delali slabo, naša brigada je zapustila Jablanico trikrat udarna.

V posebnem taborišču za slovenske brigade smo preživljali prav prijetne dneve. Neretva je bila 80 m od nas. V njenem hladnem objemu smo gotovo prebili največ prostega časa. Ljubitelji športa so igrali odbojko, lenobe pa so se zabavale s spanjem. Ne redki so bili izleti v bližnjo vas Lisičiči, kjer nam je prikupni kafandžija prav prijazno postregel z originalno turško kavo. Vsi ljubitelji te pijače smo prav pridno zahajali v njegov han.

Največje veselje za vsakega brigadirja je gotovo pismo iz Ljubljane. Vsak dan smo težko pričakovali kurirja. Tako je tekel dan za dnevom. Mesec ni dolg in hitro bližal se je konec delovnih dni V taborišču je mrzlično — seveda vsak si želi zopet videti dolgočasno, a vendar priljubljeno Ljubljano. Pred odhodom smo imeli še »pogrebno« svečanost: poln vagonček peska in raznih odpadkov smo ob »pretresljivi žalosti« vseh brigadirjev zažgali in spustili v globino.

S »PARTIZANKO« DOMOV

Spet smo bili priče prirodnih lepot južne Hercegovine. Razbesnela Neretva, klisure, lepo staro mesto Mostar, vse to ti onemogoči, da bi kljub utrujenosti zaspal na cincajočem vlaku.

Kardeljevo! Morje nas je pozdravilo s svojo sinjino. Dobro založena intendanca, toplo morje in misel na dom povzročajo dobro razpoloženje.

Morda še niste videli »Partizanke«? Strašno elegantna ladja! Vožnja v drugem razredu je nad vse prijetna. Na njenem krovu smo prepluli vso Jadransko obalo in občudovali njene lepote.

V Reki so nas menda imeli za turško armado. Naši fesi in naša oprema sploh so jih presenetili, kajti opazovali so nas kot čudo iz Atlantide. Tudi nagovarjali so nas v vseh jezikih, samo v našem ne.

Vlak se je sunkoma ustavil. Globok bas sprevodnika je zatulil — Ljubljana glavni! Sama sebi nisem verjela, kajti prespala sem celo noč. Vesela, vendar kar s težkim srcem sem stopila po stopnicah vagona na ljubljanska tla. Kratek pozdrav tovarišem in vrnili smo se vsak k svojemu domačemu ognjišču s prav lepimi spomini na to delovno akcijo. **Maruša Savs.**

Razstava »Ljubljana v borbi«

Muzej NO vabi vse študente, da obiščejo razstavo »Ljubljana v borbi«. Razstava je odprta vsak četrtek in nedeljo od 9. do 12. ure v Cekinovem gradu. Skupinski obiski pa so možni tudi v drugem času po dogovoru. Razstava je zelo zanimiva in vredna ogleda.

Pevci, pevke!

Akademski pevski zbor sprejema do nadaljnjega še pevce in pevke. Avdicije so vsak torek in petek ob 19.30 v društvenih prostorih na Miklošičevi cesti 5a. Pohitite, ker je zbor že začel s študijem.

Visokošolci!

Tudi naslednje knjige potrebuje marsikdo od vas pri svojem študiju:

France Avčin: OSNOVE METROLOGIJE (din 560.—)
Rudolf Badjura: GORSKI PREHODI V LUČI LJUDSKE GEOGRAFIJE (din 39.—)
A. Benac: PREHISTORIJSKO NASELJE NEBO I. (din 753.—)
Stojan Cigoj: KOLEZIJSKA PRAVILA KUPNE POGODBE (din 56.—)
Alojz Finžgar: POSEBNI PRIMERI UPORABE SPLOŠNEGA LJUDSKEGA PREMOŽENJA (din 58.—)
Anton Grad: O RABI PREPOZICIONALNEGA INFINITIVA Z LASTNIM SUBJEKTOM v starofrancoščini (din 30.—)
Stanko Gogala: OBČA METODIKA (din 227.—)
Fran Grivec: ŽITJE KONSTANTINA IN METODIJA
Svetko Lapajne: TABELA ZA DIMENZIONIRANJE PRAVOKOTNIH PREREZOV IZ OJAČENEGA BETONA (din 42.—)
Dušan Lušicky: PRISPEVEK K BIOENERGETIKI GLODALCEV (din 52.—)
Drago Matanovič: SPLOŠNA ELEKTROTEHNIKA I. del (din 202.—)
Drago Matanovič: SPLOŠNA ELEKTROTEHNIKA II. del (din 380.—)
Avgust Munda: NAŠ ZAKON O KAZENSKEM POSTOPKU IN NJEGOVE VODILNE IDEJE (din 40.—)
Avgust Munda: SISTEMATIKA KAZNIVIH DEJANJ ZOPER ŽIVLJENJE IN TELO (din 73.—)
Avgust Munda: UVOD V KRIMINALISTIKO (din 600.—)
Rajko Nahtigal: SLOVANSKI JEZIKI (din 300.—)
Rajko Nahtigal: UVOD V SLOVANSKO FILOLOGIJO din 73.—)
A. Piskernik: KLJUČ ZA DOLOČANJE CVETNIC IN PRAPROTNIC din 420.—)
Stojan Pretnar: VLOGA IN POMEN PATENTA V DRUŽBENO EKONOMSKI UREDITVI NAŠE DRŽAVE (din 36.—)
Franjo Rudl: TABELE za kontrolno računanje koordinatnih razlik z računskim strojem (za staro razdelbo 360° in novo razdelbo 400 g (din 325.—)
Oton Sajovic: OPISNA GEOMETRIJA I. (din 250.—)
Roman Strojnik: ISA — TOLERANCE IN SOZLOŽJA (din 126.—)
Makso Šnuderl: VPRAŠANJE DELEGIRANE ZAKONODAJE V FLRJ IN PRAVI ZNAČAJ UKAZA (din 38.—)
Jurij Štempihar: CIVILNO PRAVO — Osnutek splošnega dela obveznosti dn 245.—)
Uredniški odbor: SLOVENSKA BIBLIOGRAFIJA (letnik 1948 din 83.—, 1949 — din 150.—, 1950 — din 515.—)
Anton Vakselj: OSNOVE MATEMATIKE I. (din 400.—)
Franc Vidav: VIŠJA MATEMATIKA I. del (din 294.—)
Franc Vidav: VIŠJA MATEMATIKA II. del (din 498.—)
Milan Vidmar: PREDAVANJE o znanstvenih osnovah delovne elektrotehnike (din 708.—)
Maks Vraber: GOJENJE GOZDOV V LUČI GENETIKE (din 165.—)
ZBORNIK ZNANSTVENIH RAZPRAV PRAVNE FAKULTETE XXIII., letnik 1950 (din 648.—)
ZBORNIK ZA UMETNOSTNO ZGODOVINO (din 380.—)
ARHEOLOŠKI VESTNIK št. 1, 2, 1951 (po din 325.—)

Dobite jih v vseh poslovalnicah DZS in drugih knjigarnah.

DRŽAVNA ZALOŽBA SLOVENIJE